

Talousarvio 2024 Taloussuunnitelma 2024-27

Kaupunginhallitus 11.12.2023
Kaupunginvaltuusto 11.12.2023

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOVUOTEEN 2024.....	2
2. YLEISET LÄHTÖKOHDAT	3
2.1 VÄESTÖ.....	4
2.2 HENKILÖSTÖ.....	8
3. TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT	11
3.1 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS	13
3.2 KUNTATALOUS	13
3.3 YLIVIESKAN KAUPUNGIN TALOUS.....	15
3.4 TULO- JA MENOPERUSTEET	20
3.5 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE	22
3.6 TALOUSARVION SITOVUUS	23
3.7 TILIVOLLISET	24
3.8 TALouden KEHITYS JA MUUTOKSET	24
4. YLIVIESKAN KAUPUNGIN STRATEGIA 2022-2030: YLIVIESKA – KASVUN KAUPUNKI.....	28
4.1 TALOUSARVIOEOT	29
5. KÄYTTÖTALOUSOSA	32
KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	35
<i>Vaalit.....</i>	<i>35</i>
TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	36
<i>Tarkastustoiminta.....</i>	<i>36</i>
KAUPUNGINHALLITUS	37
<i>Hallintopalvelut.....</i>	<i>37</i>
<i>Elinvoimapalvelut.....</i>	<i>39</i>
SIVISTYSLAUTAKUNTA	44
<i>Yleissivistävät koulutuspalvelut</i>	<i>44</i>
<i>Varhaiskasvatuspalvelut</i>	<i>47</i>
<i>Nuorisopalvelut.....</i>	<i>51</i>
HYVINVOINTILAUTAKUNTA	53
<i>Kirjastopalvelut.....</i>	<i>53</i>
<i>Kulttuuripalvelut</i>	<i>56</i>
<i>Liikuntapalvelut.....</i>	<i>59</i>
MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA	62
<i>Musiikkiopiston toiminta</i>	<i>62</i>
KANSALAIKIOPISTON JOHTOKUNTA	64
<i>Kansalaisopiston toiminta.....</i>	<i>64</i>
TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA	66
<i>Tekniset palvelut.....</i>	<i>66</i>
<i>Viemärlaitos.....</i>	<i>70</i>
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	72
<i>Ympäristöpalvelut.....</i>	<i>72</i>
YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA	76
<i>Ympäristöterveydenhuolto.....</i>	<i>76</i>
JÄTELAUTAKUNTA	79
<i>Jätelautakunta.....</i>	<i>79</i>
6. TYTÄRYHTIÖT	81
7. TULOSLASKELMAOSA	84
8. INVESTOINTIOSA	90
9. RAHOITUSOSA.....	93

1. Kaupunginjohtajan katsaus talousarviovuoteen 2024

Vuoden 2024 talousarviovalmistelua on leimannut taloudellisen tilanteen epävarmuus. Ensin syksyllä valmistui tarkistuslaskenta kuntien sote-menojen osalta. Tässä vaiheessa ilmeni, että kaikkien kuntien valtionosuudet vähenisivät ensi vuonna 336 miljoonaa siitä, mitä vielä viime vuoden vaihteessa kuviteltiin. Ylivieskan osalta tämä tarkoitti noin 1,1 miljoonan vähennystä arvioituihin valtionosuuksiin. Sitten marraskuun puolivälin jälkeen, kun kuntien oli jo tullut ilmoittaa veroprosenttinsa, ilmoitettiin sote-rahoitusmalliin liittyvästä valtionosuusleikkauksesta, joka liittyy vuoden 2022 verotuksen valmistumiseen. Tämä leikkaus on koko kuntakentän osalta 400 miljoonaa ja Ylivieskan osuus olisi noin 1,2 miljoonaa. Tätä katsausta kirjoitettaessa on valtioneuvosto linjannut, että leikkausta jaksotetaan vuosille 2025-2027.

Ylivieskan kaupunginhallitus päätti 28.8.2023 kokouksessaan talousarvion laadintaohjeesta, missä linjattiin, että Ylivieskan tuloveroprosentti laskisi 10,3 %:iin. Talousarviovalmistelua on viety eteenpäin tämän linjauksen mukaisesti. Lisäksi kaupunginhallitus päätti 18.9.2023 kokouksessaan aloittaa sopeuttamisohjelman laatimisen. Tavoitteeksi asetettiin yli miljoonan euron säästöjen saaminen vuodelle 2024. Sopeuttamisohjelmasta päätetään talousarviokokouksessa ja sopeuttamisohjelman toimenpiteet on huomioitu talousarviossa. Kaupunginvaltuusto päätti 13.11.2023, että Ylivieskan kaupungin tuloveroprosentti vuodelle 2024 on 10,3 %, joka noudattaa strategian linjausta siitä, että veroprosentti lähestyy pikkujäsenmaksun keskiarvoa.

Talouden ennakkointia varten on valmisteltu 10 vuoden investointisuunnitelmaa, joka osaltaan vaikuttaa myös talouden tasapainoon. Nyt käsiteltävänä olevalle taloussuunnitelmakaudelle esitetään uuden liikuntakeskuksen investoinnin aloittamista vuodelle 2026.

Toiminnan osalta vuoden 2024 talousarvio sisältää määräraharahavaruuden vuoden 2025 TE-uudistukseen valmistautumiseen hankerahojen muodossa. Ylivieskan kaupunginvaltuusto on 9.10.2023 hyväksynyt Raahe, Kalajoki, Ylivieska ja Nivala -työllisyysalueen perustamisen ja yhteistoimintasopimuksen. Työllisyysalue ei muodostanut alueen kuntien yhteisillä päätöksillä, vaan prosessi on siirtynyt Työ- ja elinkeinoministeriön päätettäväksi. Toiminnan valmistelu jatkuu joka tapauksessa.

Talousarvion mukaan vuoden 2024 tulos olisi -0,54 milj. euroa negatiivinen. Vuoden 2023 tilinpäätöksen tuloksen ennakoidaan osavuositarkastuksen perusteella olevan kuitenkin positiivinen, joten kaupungin tase kestää negatiivisen vuoden. Toiminta ei kuitenkaan jatkuvasti voi olla tappiollista. Jatkossa on kyettävä tekemään toimenpiteitä ja päätöksiä, jolla suunnitelmavuosien talouskehitystä pystytään korjaamaan, muuten tase kääntyy jälleen alijäämäiseksi.

Haluan kiittää koko kaupungin henkilöstöä ja kaikkia luottamushenkilöitä kaupunkimme hyväksi tehdystä työstä.

Maria Sorvisto
Kaupunginjohtaja

2.Yleiset lähtökohdat

2.1 Väestö

Väestökehitys

Tilanne 31.12	Väestö	Muutos	%
1880	4.471		
1900	6.313		
1920	7.865		
1940	8.046		
1960	10.100		
1980	11.738		
1990	13.053		
1997	13.357	-78	-0,6
1998	13.263	-94	-0,7
1999	13.276	+13	+0,1
2000	13.248	-28	-0,2
2001	13.235	-13	-0,1
2002	13.220	-15	-0,1
2003	13.185	-35	-0,3
2004	13.343	+158	+1,2
2005	13.482	+139	+1,0
2006	13.571	+89	+0,7
2007	13.650	+79	+0,6
2008	13.803	+153	+1,1
2009	13.895	+92	+0,7
2010	14.067	+172	+1,2
2011	14.266	+199	+1,4
2012	14.533	+267	+1,9
2013	14.748	+215	+1,5
2014	14.976	+228	+1,6
2015	15.039	+63	+0,4
2016	15.199	+160	+1,1
2017	15.251	+52	+0,4
2018	15.216	-35	-0,2
2019	15.255	+43	+0,3
2020	15.304	+49	+0,3
2021	15.357	+53	+0,3
2022	15.293	-64	-0,4
9/2023	15.340	+47	+0,3

Väestötavoite

Vuosi	Ylivieskan väestötavoite	Tilasto- keskuksen ennuste
2024	15.420	15.466
2025	15.460	15.486
2026	15.500	15.498
2030	15.640	15.445

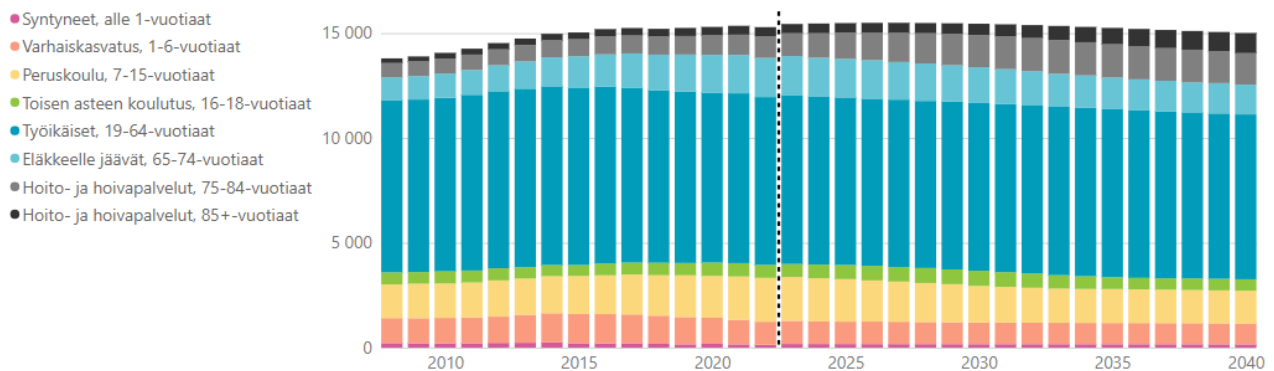
Väestönmuutokset

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Syntyneet	231	251	213	200	205	180	160	175	158	139
Kuolleet	107	112	104	102	139	126	122	116	124	135
Syntyneiden enemmitys	124	139	109	98	67	54	38	59	34	4
Kuntaan muutto	880	900	890	858	883	838	764	759	833	814
Kunnasta muutto	789	811	936	830	917	935	771	772	831	895
Muuttovoitto/-tappio	91	89	-46	28	-16	-94	-7	-13	2	-81
Väestönmuutos	+215	+228	+63	+160	+52	-35	+43	+49	16	-64
Asukasmäärä	14 748	14.976	15.039	15.199	15.251	15.216	15.255	15.304	15.357	15.293

Taulukosta voidaan havaita, että luonnollinen väestönkasvu on säilynyt Ylivieskassa pitkään hyvänä. Syntyvyys on kuitenkin vähentynyt viimeisen viiden aikana pudoten alle 150 lapsen. Muuttovoittoa on saatu varsinkin vuosina 2010-2014, mutta tämän jälkeen kumulatiivinen muuttotappio on 227 henkeä. Vuosien 2004-2017 väestönlisäys oli keskimäärin 1,1 % vuodessa. Sen jälkeen kehitys on vaimentunut noin 0,3 %:iin. Tilastokeskuksen väestöennuste 2021 ennakoii Ylivieskan väestökasvun olevan lähivuosina noin 40 henkeä vuosi, mutta kääntyvän laskuun 2029. Näyttäisi siltä, että Ylivieskan väestökasvu jää tilastokeskuksen ennustetta pienemmäksi. Syynä on ennen kaikkea syntyvyyden ennustetta nopeampi lasku.

Väestö 2008-2022 ja väestöennuste 2023-2040 (tilastokeskus 2021)

Väestö 2008-2022, väestöennuste 2023-2040 (Tilastokeskus 2021)

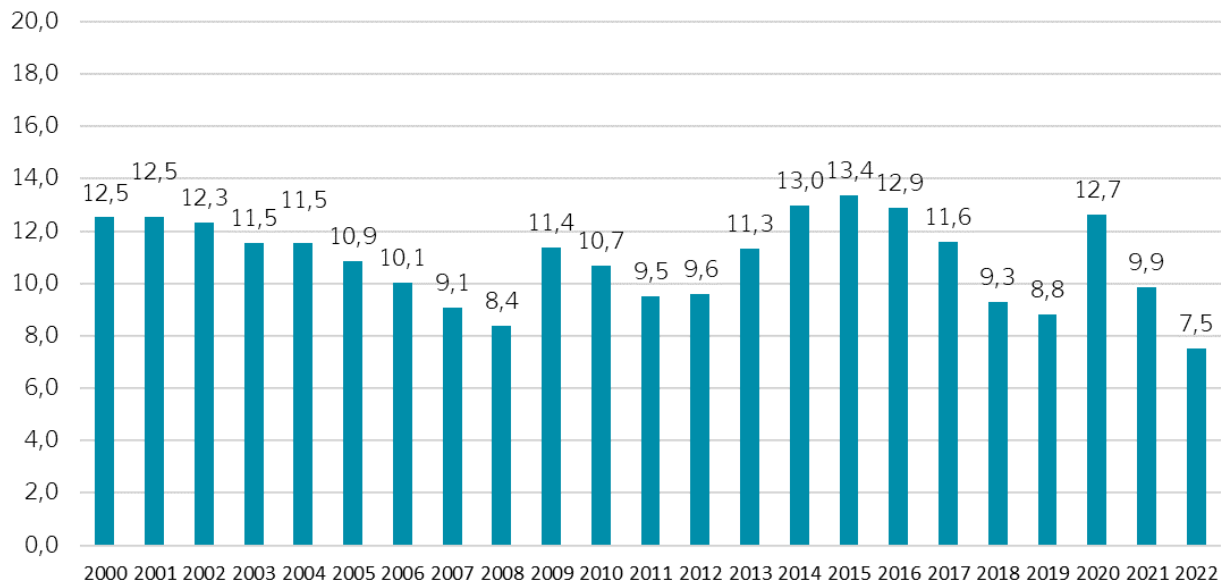
Väestöllinen huoltosuhde (Tilastokeskuksen ennuste 2021)	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
Ylivieska	71,9	73,6	73,6	73,9	73,9	72,2	74,8

Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään. Lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti.

Vuoden 2019 väestöennusteeseen nähden huoltosuhteen ennustetaan heikentyvä enemmän vuoden 2021 ennusteessa.

Tunnuslukuja	Ylivieska	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Taajama-aste, %, 2022	85,8	84,6	86,9
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2022	20,4	18,0	15,1
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2022	57,8	61,1	61,6
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2022	21,8	20,9	23,3
Syntyneiden enemmitys, henkilöä, 2022	4	-.170	-18 268
Kuntien välinen muuttovoitto/- tappio, henkilöä, 2022	-81	-533	0
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2022	73,4	63,3	51,0
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2021	29,6	33,6	35,2
Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2021	75,1	75,1	74,6
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2021	27,1	30,9	33,0
Taloudellinen huoltosuhde, 2021	140,8	144,5	133,4
Työpaikkaomavaraisuus, 2021	106,9	98,9	100
Alueella asuva työllinen työvoima, 2021	6 377	169 998	2 377 126
Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %, 2021	69,5	75,2	64,3
Työttömien osuus työvoimasta, %, 2021	8,6	10,6	10,2
Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2021	24,7	24,2	26,0
Alueella olevia työpaikkoja, 2021	6 815	168 190	2 377 126
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2021	2,3	3,9	2,6
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2021	21,2	23,4	21,2
Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2021	75,6	71,7	75,0

Ylivieskan työttömyysaste ka. (%)

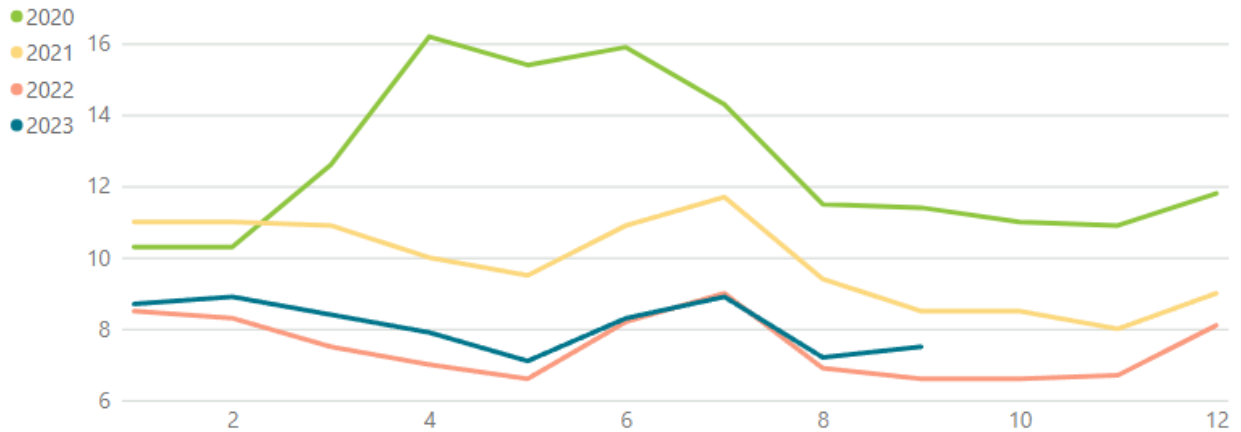
Työmarkkinat

Työllisyyskatsaukset

Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain (TEM), %

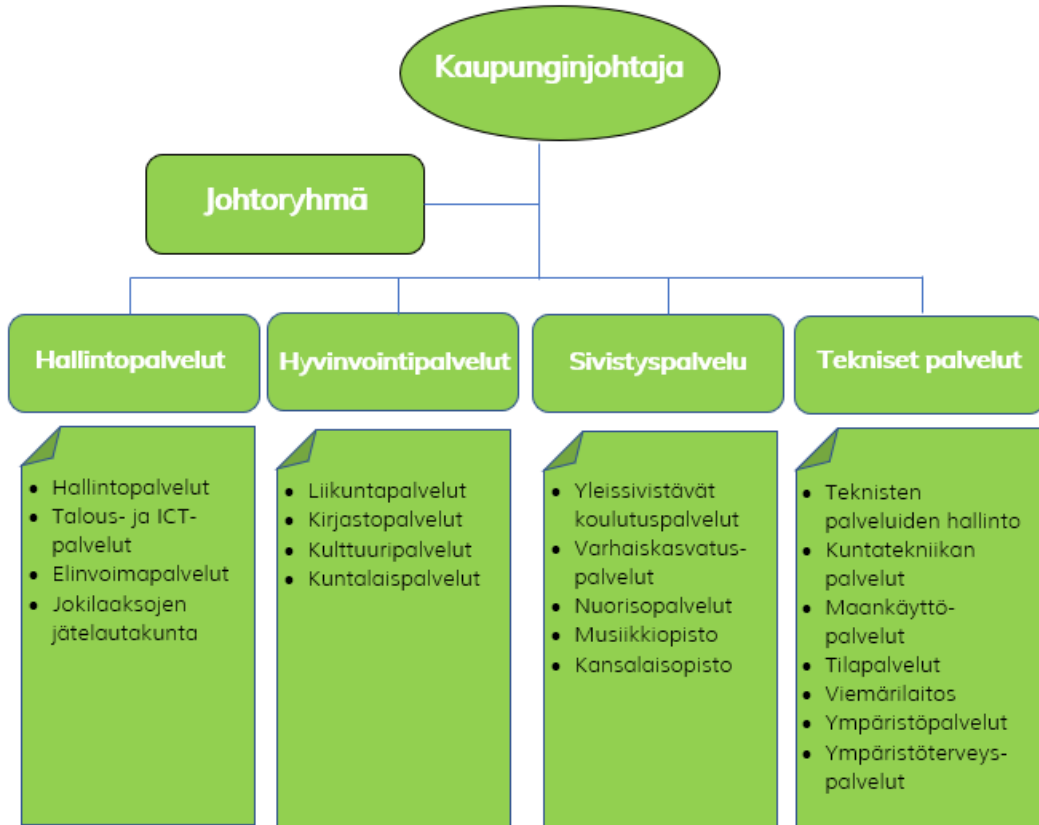
ELY

TEM

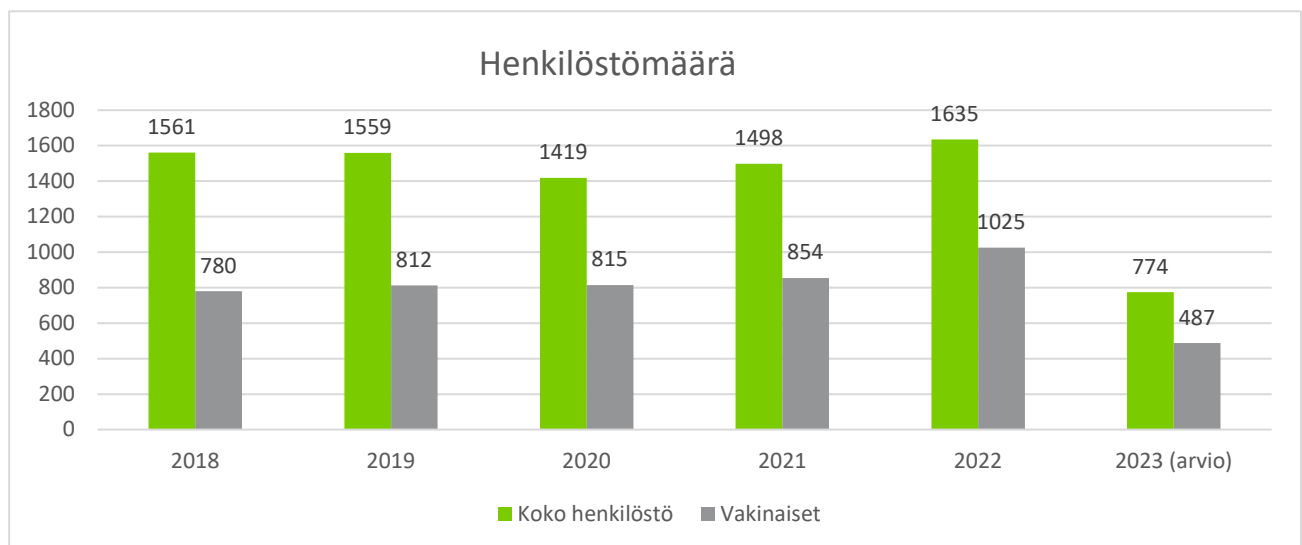

Akuuteimman koronapandemian jälkeen, hyvän taloussuhdanteen aikana työttömyys on laskenut 7,6 %:iin. Ylivieskan työttömyysaste ei ole viimeisten vuosikymmenten aikana ole koskaan ollut näin alhaalla.

2.2 Henkilöstö

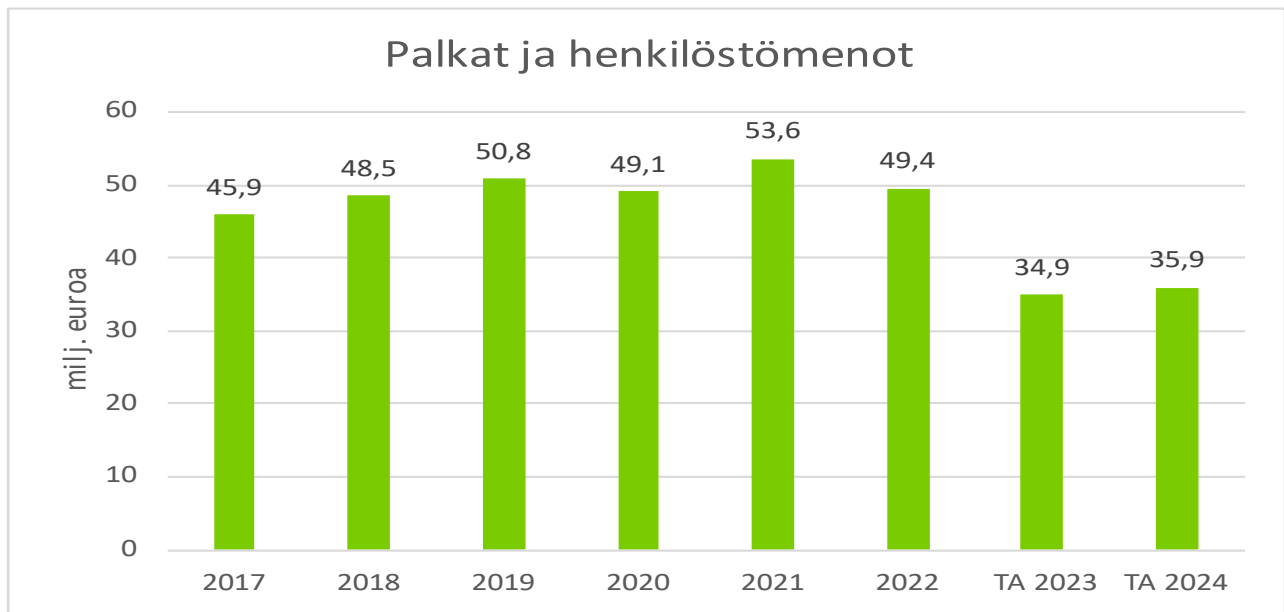

Viime vuosina kaupungin henkilöstömäärä on muuttunut paljon. Vuoden 2022 alusta ensihoito siirtyi sairaanhoidopiiriin toiminnaksi, vuoden 2023 alussa pelastuspalvelut siirtyivät hyvinvointialueen toiminnaksi ja ruoka- ja puhdistuspalvelut siirtyivät PPE-Köökki -yhtiöön.

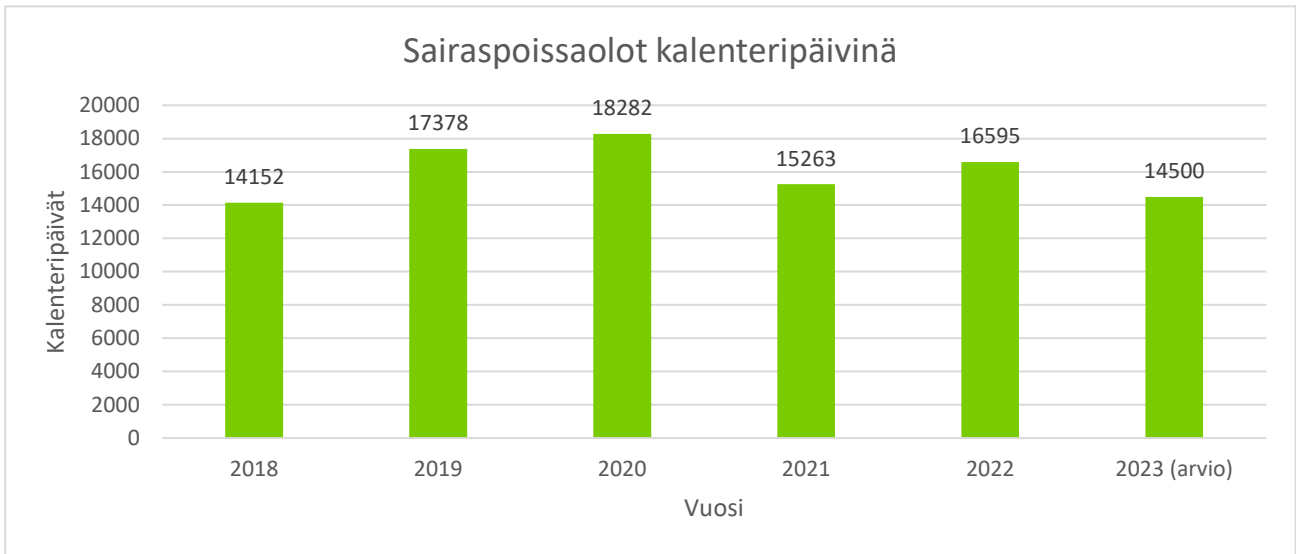

Henkilöstön kokonaismäärään sisältyvät puolivakinaiset pelastustoimen työntekijät sekä vapaapalokuntalaiset, jotka osin selittävät henkilöstön kokonaismäärän muutoksia aina vuoden 2022 loppuun saakka.

Vuodelle 2024 on ennustettu 2,99 %:n kasvua työehtosopimusten mukaisten palkankorotusten vuoksi. Henkilöstömenot on arvioitu vuodelle 2024 yhteensä 35,9 miljoonaa euroa. Työehtosopimusneuvotteluiden lopputuloksena neuvotellut palkankorotukset vaikuttavat tällä sopimuskaudella voimakkaasti palkkakustannuksiin.

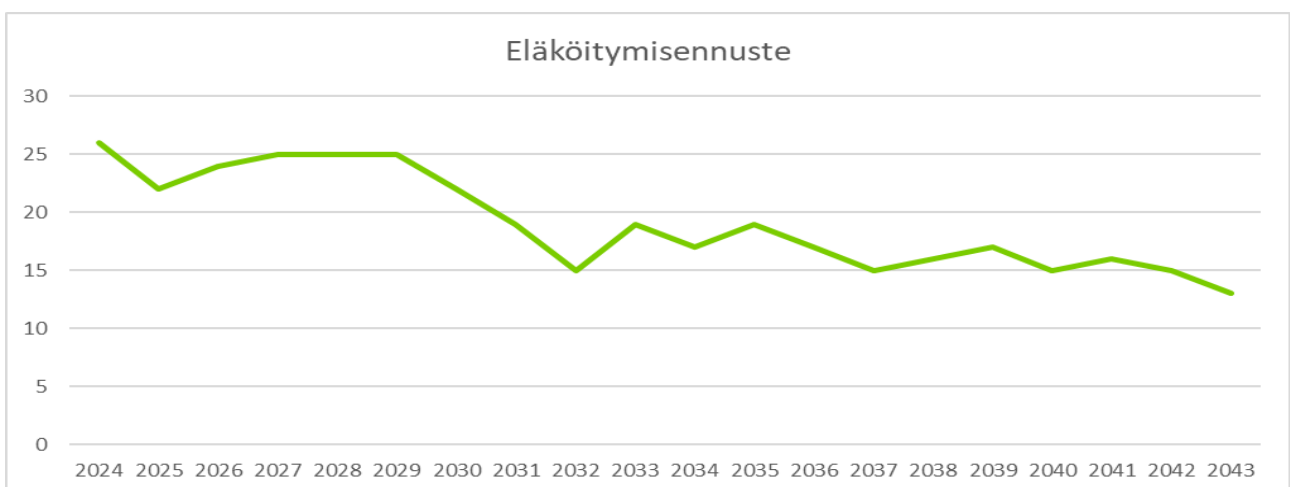

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä on vaihdellut viime vuosina. Vuonna 2021 tehtiin paljon etätyötä, mikä näkyy laskuna sairauspoissaoloissa. Etätyömäärien palaututtua normaaliin, on sairauspoissaolojen määrä kasvanut yli 16000 sairauspoissaolopäivään. Vaikka henkilöstön määrä lähes puolittui vuoden 2023 alussa, ei sairauspoissaolojen määrä ole laskenut samassa suhteessa. Mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi kausi-influenssan ja koronan ilmenemiseen on rajallinen, mutta pitkiä sairauspoissaoloja ja niiden aiheuttama työkyvyttömyyttä tulisi pyrkiä vähentämään. Lisäksi huolta aiheuttaa korkea F-diagnoosien määrä. Yhteistyötä työterveyshuollon, Kevan ja Kelan kanssa tulee syventää, jotta sairauspoissaolojen määrä saataisiin laskuun. Positiivista on, että pitkien sairauslomien määrä on vähitellen laskenut. Pitkien sairauslomien määrä oli vuonna 2022 sairauspoissaaloista 36 % (vuonna 2021 osuus 49 %) Pitkiin sairauspoissaoloihin voidaan vaikuttaa määrätietoisella ennaltaehkäisevällä toiminnalla ja panostamalla monipuolisesti työkykyä tukeviin toimenpiteisiin. Kaupungilla on käytössä myös varhaisen puuttumisen malli.

Alla oleva kaavio perustuu Kevan ennakointitietoon Ylivieskan kaupungin eläkepoistumasta (KuEL ja VaEL) vuoteen 2043 mennessä. Tarkasteluun on otettu yleinen ikäluokan alin eläkeikä, mikäli henkilöllä ei ole ammatillista tai henkilökohtaista eläkeikää. Ennusteessa kuvataan vakuutettujen arvioitu eläköityminen eläkelajin mukaan. Ennuste perustuu vuoden 2023 maaliskuun lopussa vakuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilanteeseen sekä vuoden 2023 alun organisaatiotilanteeseen. Ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt. Vanhuuseläkkeet sisältävät varhennetut vanhuuseläkkeet. Täydet työkyvyttömyyseläkkeet sisältävät täydet kuntoutustuet ja työuraeläkkeet. Osatyökyvyttömyyseläkkeet sisältävät osakuntoutustuet. Vuoden 2017 eläkeuudistuksen takia alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain.

Eläköitymisennuste päivitetään Kevan toimesta. Hyvinvointialueiden voimaantulon yhteydessä kunta-alan työnantajiin tuli suuria muutoksia. Ennusteen julkaisuajankohta vuonna 2023 siirtyi tämän vuoksi vuodenvaihteesta kesäkuulle. Ennusteen pohjalla on toisaalta tuorempi vakuutettujen tilanne, koska aikaisemmin ennuste julkaistiin koskien vuoden takaisen joulukuun vakuutettujen joukkoa.

3.Taloudelliset lähtökohdat

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 19.10.2023 julkistettu Taloudellinen katsaus, syksy 2023 –julkaisun mukaan talouskasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva vuonna 2023, vaan pysyy viime vuoden tasolla. Suomen talous on siis loppu vuoden 2023 taantumassa.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkömät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätyskellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Myös muualla Euroopassa hintojen ja korkojen nousu ovat lähes pysäyttäneet talouskasvun. Eriyisesti Saksan talous on ollut ongelmissa. Yhdysvalloissa talouskasvu on yllättänyt positiivisesti reaalitylojen elpymisen ja vahvan työllisyystilanteen ansiosta. Kiinassa kotimainen kulutus on ollut heikko eikä vientikään ole vetänyt. Lisäksi kiinteistösektori on jo ennen koronapandemiaa alkaneissa kriisissä edelleen. Talouskasvun ongelmat ovat kuitenkin saaneet Kiinan elvytystoimiin.

Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja hallituksen päättämistä

sopeutustoimista huolimatta kasvaa yli kolmen prosentin vuosina 2024 ja 2025. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu hieman ennustejakson loppua kohden, kun talouskasvu kiihtyy ja hallituksen toimet alkavat purra. Alasektoreista suurinta alijäämää tekee valtionhallinto, jossa ei ole odotettavissa merkittävää kohenemista koko ennustejaksolla. Lisäksi ilman hyvinvointialueiden tai kuntien omia toimia paikallishallinnon alijäämä kasvaa ennustejakson loppua kohti. Sosiaaliturvarahastot ovat ylijäämäisiä.

Alkuvuoden jatkunut työllisyyden kasvu on tahtunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo ensi vuonna. Vuoteen 2025 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt huipusta selvästi, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

Julkisen talouden kokonaiskestävyyden kannalta tilanne on osin haasteellinen. Valtiolle, kuntiin ja hyvinvointialueille on vaikea rakentaa puskuria pahojen päivien varalle, kun väestön ikääntyminen jarruttaa talouden tulonmuodostusta, kasvattaa palvelutarpeita ja myös palveluiden yksikkökustannukset kasvavat, kun julkisen velan korkoihin uppoaa yhä enemmän rahaa ja kun talouden rakennemuutos nakertaa verotusta. Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntymisen, sekä kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousuvalla uralla jatkossakin

3.2 Kuntatalous

Maan hallituksen ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassa tavoitteeksi asetetaan, että

kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemistä, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,4 % vuonna 2027.

Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille. Peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä uusiin tehtäviin on aiheena osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus.

Valtion rahoitusvastuun täysimääräinen toteutuminen edellyttää, että uusien tai laajentuvien tehtävien ja velvoitteiden vaikutukset kuntatalouteen arvioidaan realistisesti. Tehtävä- ja velvoitemuutosten henkilöstövaikutukset tulee tunnistaa ja ennakoita. Kunta-alan palkansaajien eläköityminen on voimakkaasta ja työvoimatilanne vaihtelee toimialoittain voimakkaasti. (VM Kuntatalousohjelma syksy 2023, julkaistu 9.10.2023.)

Vuoden 2027 tasossa kuntatalouden arvioidaan heikkenevän hallitusohjelman päätösten seurauksena noin 0,2 miljardilla eurolla. Jos talouskasvu on hallituskauden lopulla oletettua heikompa ja työttömyys oletettua korkeampaa, nousee sosiaaliturvavaleikkausten hintalappu kuntataloudelle edellä mainitusta arvioista huomattavasti.

Yksi suurimmista hallituksen kuntatalouteen suoraan kohdistamista leikkauksista on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka seurauksena valtionosuudet pienenevät 24 milj. euroa vuonna 2024, 48 milj. euroa vuonna 2025, 79 milj. euroa vuonna 2026 ja 111 milj. euroa

vuonna 2027. Indeksijarrun aiheuttamia tulojen pienenemistä kompensoi yleisen maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus, jonka arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja noin 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus laskee vuonna 2024 vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla noin 2,5 mrd. euroon. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen vuoksi valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Jotta kuntataloudesta siirtyisi uudistuksen yhteydessä yhtä paljon kustannuksia ja tuloja, tulee tämän hetken arvion mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta vähentää vuodesta 2024 alkaen pysyvästi noin 224 milj. euroa.

Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden vähennys huomioidaan vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2024 ja 2025, minkä vuoksi peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 112 milj. euron määräaikainen vähennys kyseisinä vuosina. Vähennyksen määrä tarkentuu loppuvuonna 2023, kun sote-uudistukseen liittyvät rahoituslaskelmat päivitetään lopullisiksi vuoden 2022 verotuksen valmistuttua.

Peruspalvelujen valtionosuutta korottavat vuonna 2025 työvoimapalveluiden järjestämistä vastaava siirto kunnille ja kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvattaminen. Kehyskauden lopussa vuonna 2027 kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien arvioidaan olevan noin 3,5 mrd. euroa.

Sote-uudistuksen seurauksena kuntien kiinteistö-kantaan kohdistuu tarve uudelleenjärjestelyihin. Hallitusohjelmaan sisältyy julkisen sektorin tilaohjelma, jonka tavoitteena on tehostaa julkisen sektorin

tilakustannuksia ja hakea vastauksia omistuskysymyksiin. Kuntien on mahdollista tietäen edellytyksin saada korvausta soteuudistukseen liittyvistä omaisuusjärjestelyistä.

Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntatalouteen vaikuttavat panostukset kohdistuvat muun muassa perusopetuksen vahvistamiseen (yht. 323 milj. 2025–2027) ja tasa-arvon edistämiseen esi- ja perusopetuksessa (yht. 152 milj. 2024–2027).

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Verotulot laskevat 5,0 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Kunnallisveroprosenttiin kohdistuu nousupainetta kaikissa kuntakoryhmissä vuosina 2024–2027, mutta koko maan tasolla kunnallisveron laskennallinen korotuspaine pysyy suhteellisen maltillisella tasolla. Veropohjan heikkeneminen voi muodostaa uhkan varsinkin pienemmissä kuntakoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografia- ja muuttotappiokehitys jatkuu ennustetun kaltaisena. Myös niiden kuntien lukumäärä, joiden taseessa on kertynyttä alijäämää, kasvaa kehyskauden loppua kohden.

Kuntaliiton talousbarometriin vastanneista kunnista lähes puolet raportoivat merkittävästä kunnallisveroprosentin nousupaineesta vuodelle 2024. Soteuudistuksen yhteydessä toimintamenot ja tulot ovat puolittuneet aiemmasta, mikä

tekee kuntataloudesta suhdanneherkemmän ja haavoittuvamman. Leikkauspöydälle asetetaan syksyn talousarviovalmistelussa paitsi kuntien menot niin myös yhä kasvavat investoinnit.

Kuntien rahoituksen tasapainotilaa mitataan toiminnan ja investointien rahavirtaan perustuen. Toiminnan ja investointien rahavirta-käsite ilmaisee negatiivisena kunnan paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen. Positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta heijastaa mahdollisuutta lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin laskemiseen.

Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee vuonna 2024 kaikissa kuntakoryhmissä, kun soteuudistuksen verohännät poistuvat ja valtionosuuksiin tehdään sote-uudistuksen siirtolaskelman tarkentumisen edellyttämä vähennys takautuvasti vuodelta 2023. Vuosina 2025–2027 toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee edelleen maltillisesti, mutta kuntakoryhmittäinen vaihtelu on suurta.

Kuntatalouden lainakanta jatkaa kasvuaan vuosina 2024–2027, mutta kasvuvauhti hidastuu viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna.

3.3 Ylivieskan kaupungin talous

Ylivieskan kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen kireä, vaikkakin vuosi 2023 on neljäs ylijäämäinen vuosi peräkkäin. Toimintamenojen kasvaessa ja valtionosuuksien ja toimintatulojen jäädessä vuonna 2024 alemmalle tasolle kuin 2023 kääntää se kaupungin tuloslaskelman alijäämäiseksi. Vuoden 2025 ennakoidaan olevan myös alijäämäinen. Eräänä kestoosynä on kaupungin voimakas investointitarve, ja siitä aiheutunut poistojen lisääntyminen.

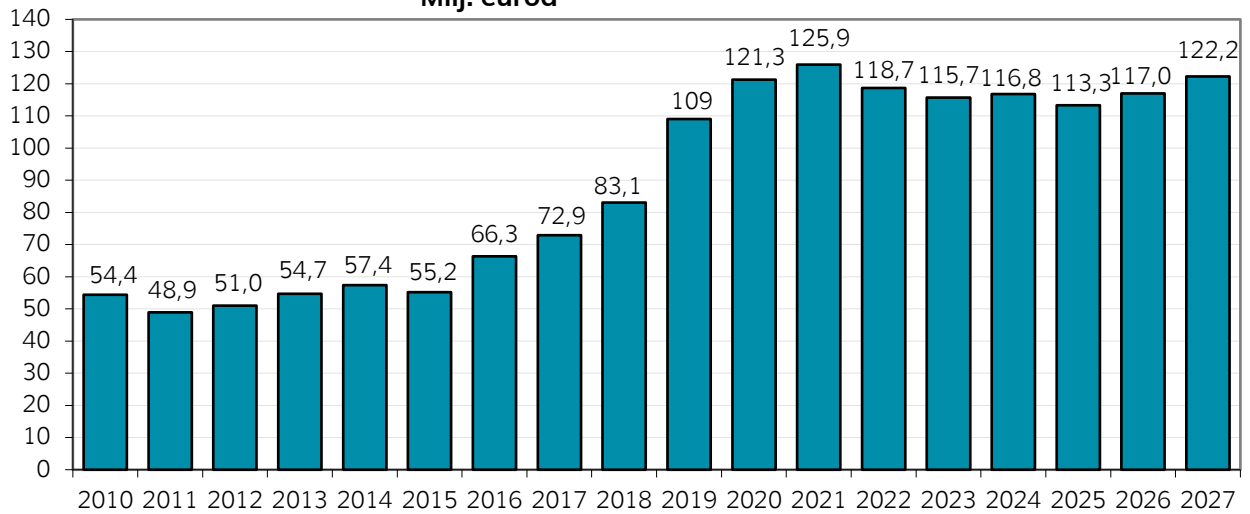
Ylivieskan kaupungin taseessa oli ylijäämää 1,9 miljoonaa euroa vuoden 2022 lopussa. Vuoden

2023 talousarvio on 2,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Näin ollen kaupungin taseen puskuri on seuraavien vuosien alijäämää vastaan noin 4,7 miljoonaa euroa.

Mittavan investointiohjelman takia kaupungin velkamäärä on kasvanut yli 110 milj. euron. Pitkätäkittäimen investointisuunnitelma lähtee siitä, että 10 vuoden aikana investoinnit katetaan tulo-rahoituksella, joten velkamäärä pitkällä tasoilla pysynee ennallaan. Korkeasta velkamäärästä ja kohonneen korkotason vuoksi korkokulut

nousevat tulevina vuosina. Korkomenojen nousua hillitsee eteenkin lähivuosina olemassa olevat korkosuojaukset (koronvaihtosopimukset ja kiinteät korot).

Lainamäärän kehitys Milj. euroa

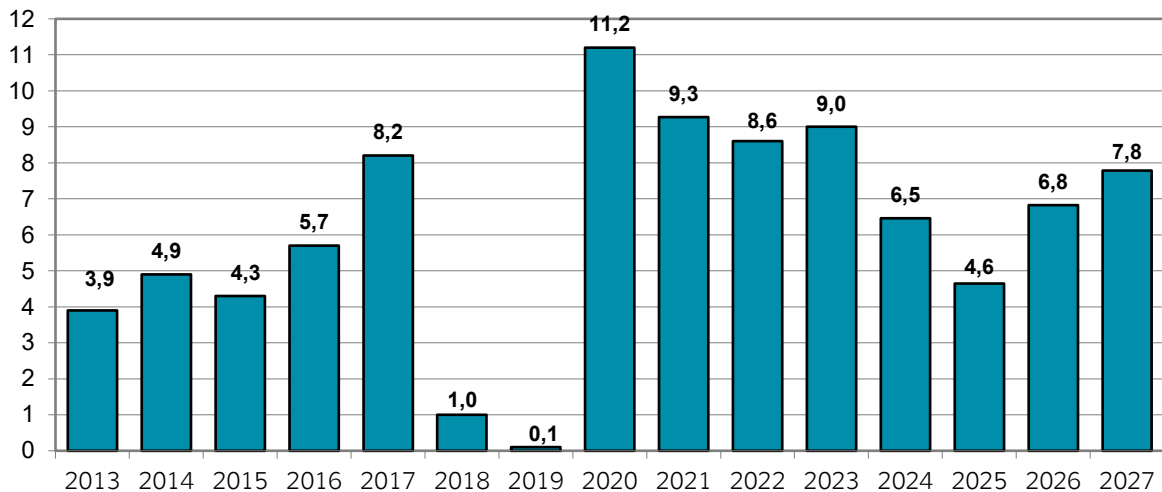

Lainamäärän kehitys

Velkamäärä on kasvanut merkittävästi vuosien 2019-2021 aikana ja maltillisen investointitahdin ja vuosikatteen parantumisen ja pienen investointimäärän vuoksi kääntyi laskuun 2022, mutta kasvaa taas suunnitelmakauden loppupuolella.

Vuosikate, milj. euroa

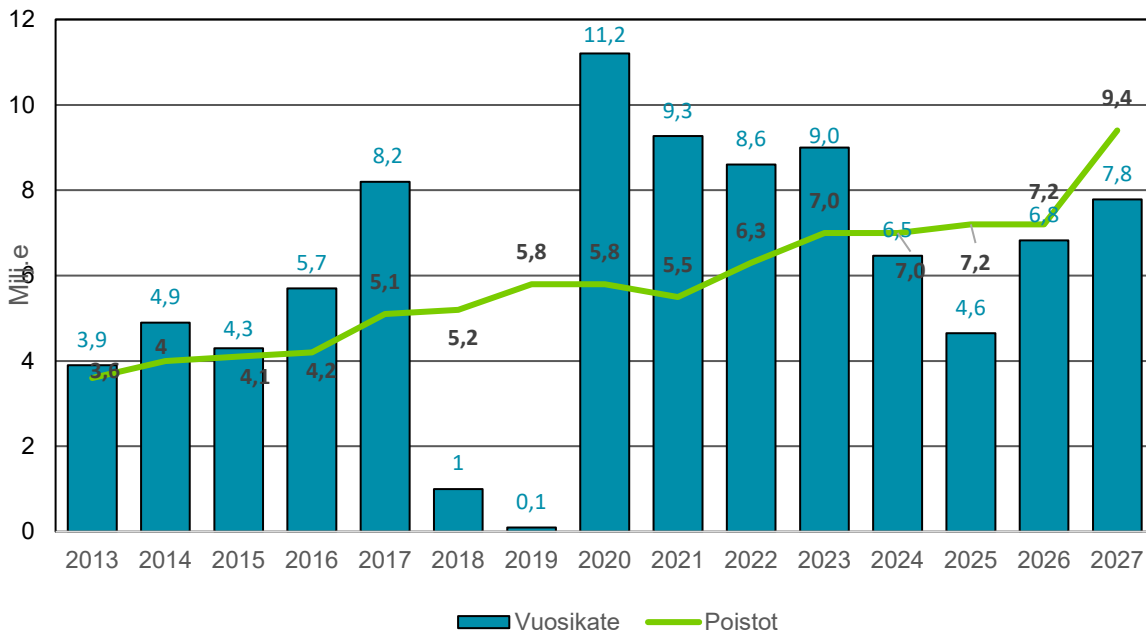
Vero-%. v.2010-2012: 21,00, 2013-18: 21,50, 2019-2020: 22,00, 2021-2022: 23,00, 2023: 10,36, 2024: 10,30

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuoden 2024 talousarvion vuosikate on 6,5 milj. euroa.

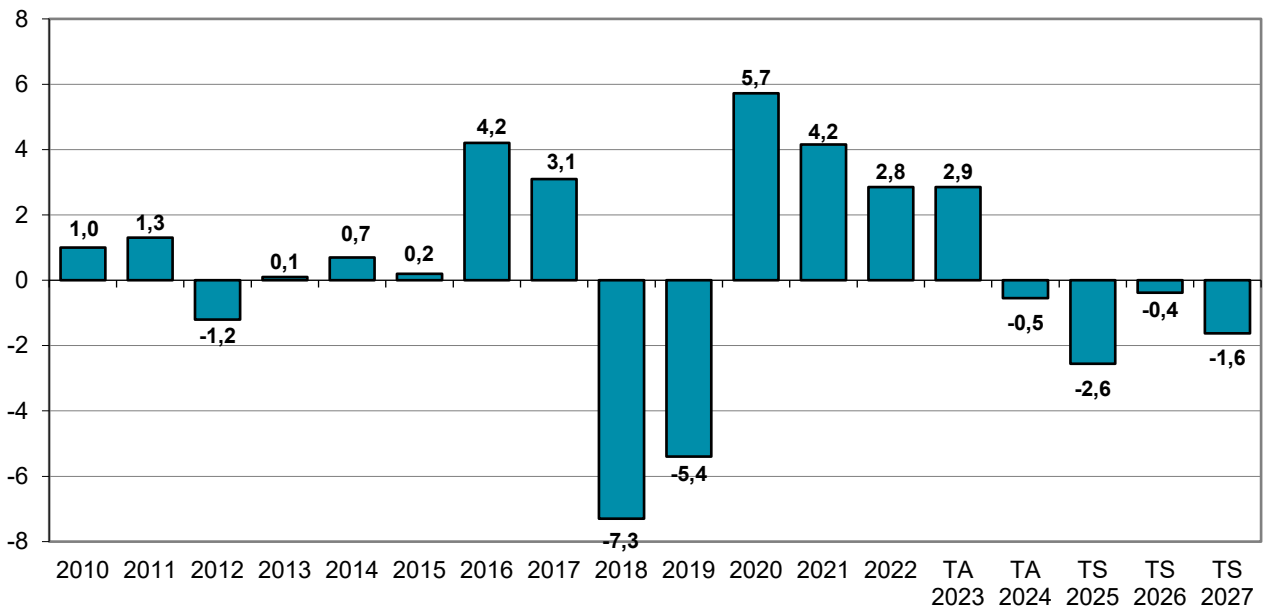
Vuosikatteen (tulorahoituksen) riittävyys poistoihin (milj.e)

Tilikauden yli-/alijäämä

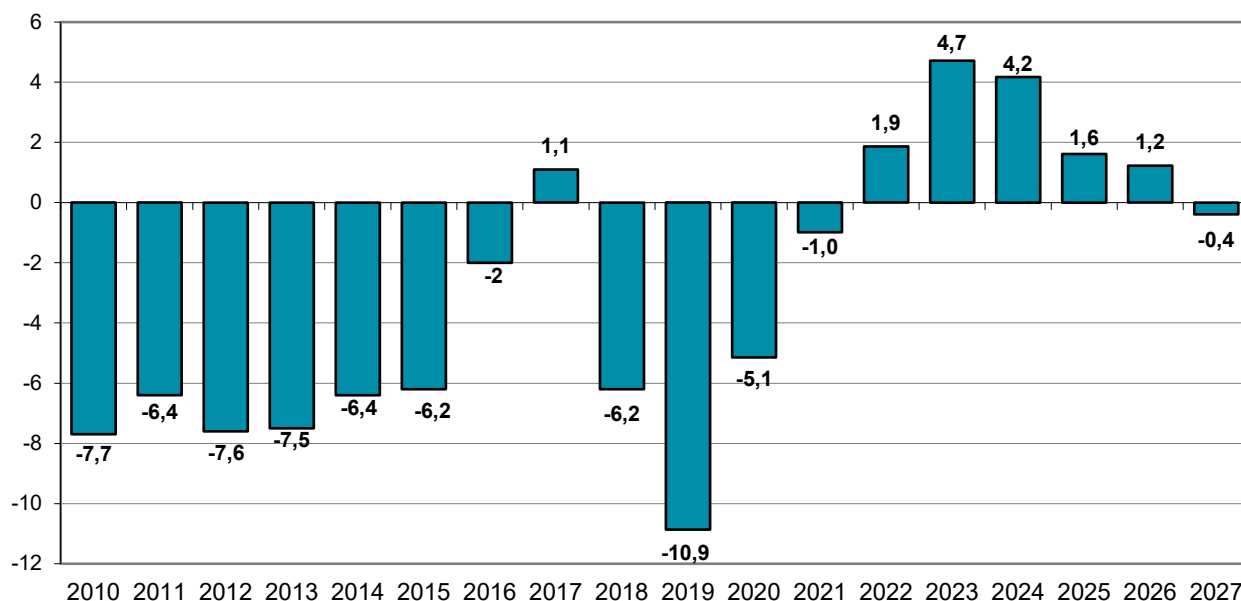
Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden yli-/alijäämä Milj. euroa

Vuoden 2018 tuloksessa näkyy Jokirannan koulun 3,4 miljoonan euron alaskirjaus. Vuosien 2020 ja 2021 osalta 1,5 miljoonan euron harkinnanvarainen valtionosuus, vuosien 2021 ja 2022 osalta myyntivoitot olivat tavanomaista suuremmat.

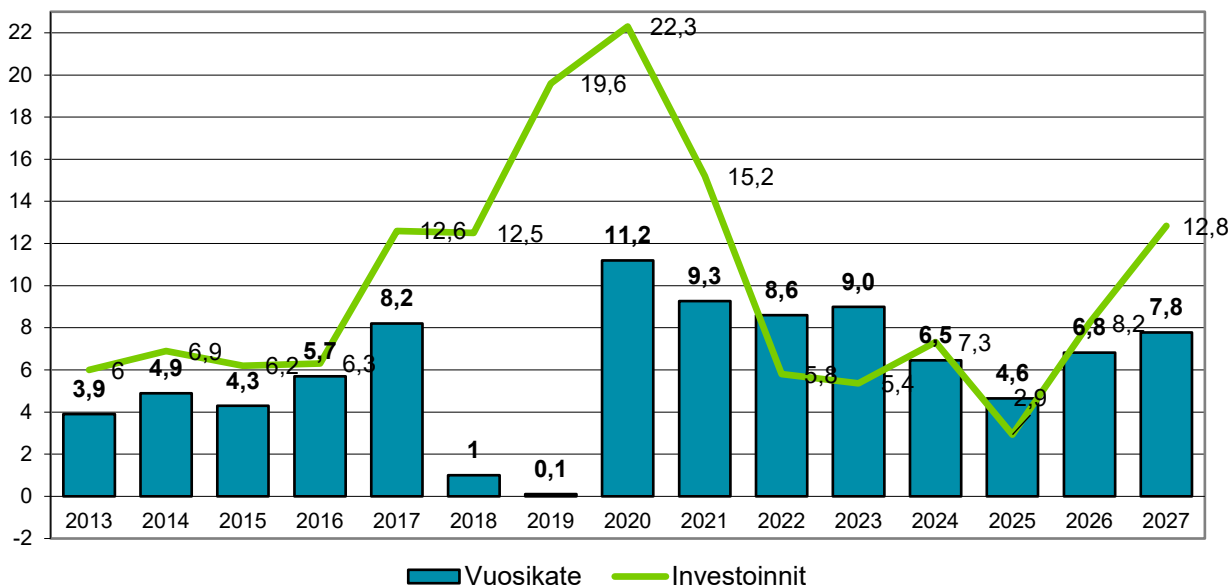
Yli-/alijäämä taseessa, milj.euroa

Taseessa 31.12.2022 oli ylijäämää 1,864 miljoonaa euroa ja vuoden 2023 alkuperäinen talousarvio oli 2,8 milj.euroa ylijäämäinen. Suunnitelmakauden lopussa tase painuu alijäämäiseksi ilman uusia sopeuttamistoimia tai tulolähteitä.

Vuosikate (=omarahoitus) ja nettoinvestoinnit, Milj.e

Ilman Vieskan liikelaitoksen purkamiseen liittyviä investointieriä v. 2016 osalta

Omarahoitus ei ole riittänyt kattamaan nettoinvestointeja vuosina 2013-2021, josta on aiheutunut voimakas velkaantuminen. Omarahoitus ylitti nettoinvestoinnit vuosina 2022-2023, mutta ei enää 2024.

3.4 Tulo- ja menoperusteet

Tuloperusteet

Verotulot

Vuonna 2024 kunnallisveroprosentti on 10,30 %:a eli 0,06 %:a pienempi kuin vuonna 2023, Kunnallisverotuloja ennustetaan kertyvän 30,9 milj. euroa. Muutos vuoden 2023 toteumaennusteeseen on 1,5 %.

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio ja kunnat. Osana kuntien koronatukipakettia päätettiin valtion talousarvioesityksessä korottaa myös kuntien osuuksia yhteisöveron tuotosta. Ylivieskan kaupungille ennakoitaan kertyvän yhteisöverotuloja noin 3,5 milj. euroa vuonna 2023. Kuntaryhmän osuus yhteisöverosta on 23,7 %.

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain mukaan valtuusto määrää kiinteistöveroprosentin suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla kun se vahvistaa tuloveroprosentin.

Kiinteistöveron tuotto vuonna 2024 on noin 5,7 milj. euroa. Kaupungissa on käynnissä rakennusrekisterin päivittämishanke, joka kasvattaa kiinteistöverotuottoa hiukan. Kiinteistöveron tuottoon vaikuttaa kiinteistöjen määrä, verotusarvojen muutokset ja veroperustemuutokset.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verosteella. Tämä toteutetaan tasaamalla

palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromenetysten kompensatio.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat sosiaali- ja terveydenhuollon, esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet. Peruspalvelujen laskennallisia kustannuksia koskee yksi yhteinen ikäryhmitys. Järjestelmään sovelletaan ikäryhmituksen lisäksi seuraavia kriteereitä: sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Laskennallisen osan valtionosuus saadaan vähentämällä kuntakohtaisesta laskennallisten kustannusten yhteismäärästä kunnan omarahoitusosuus, joka on kaikille kunnille asukasta kohti yhtä suuri.

Tämän lisäksi kunnalle myönnetään valtionosuutta kolmen lisäosan perusteella. Lisäosissa ei ole omarahoitusosuutta. Lisäosia ovat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus.

Valtionosuudet on laskettu valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton tekemien kuntakohtaisten ennakkolaskelmien perusteella. Vuonna 2023 valtionosuuksista leikattiin hyvinvointialueelle siirtyvä osuus. Valtionosuuksien siirtosummaa tasataan vuosina 2024–2027 ja lopullinen tasausvaikutus nähdään vuonna 2028. Hyvinvointialueiden odotettua suuremmat kustannukset ovat aiheuttivat lisäleikkauksen kuntien valtionosuuksiin.

Valtionosuuksien kokonaissummaan sisällytetään suunnittelukaudella myös kunnille osoitettavien uusien tehtävien, kuten TE-palveluiden ja asumisneuvonnan rahoitus. Valtionosuudet ovat yleiskatteellista rahaa, jonka kunta voi käyttää laakisäteisten palveluiden järjestämiseen. Tämä tarkoittaa, ettei valtionosuusrahoitusta korvamerkitä tiettyihin tarkoituksiin, vaan kunta päättää talousarviossaan, miten paljon se osoittaa rahoitusta eri tehtävien hoitamiseen.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen on asettanut kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen valmistelua varten valmisteluryhmän toimikaudelle 31.8.2023-31.12.2025. Tavoitteena on uudistaa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelman linjausten mukaisesti sekä lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Uudistettu järjestelmä tulisi voimaan 1.1.2026.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 21,92 % vuonna 2023. Ylivieskan oma valtionosuusprosentti on korkeampi kuin keskiarvo ja on 32,75 %.

Ylivieskan peruspalvelujen valtionosuus muodostuu seuraavasti :

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)	Valtion talousarvioesitykset (vm.fi)	euroa	euroa/asukas
Ikkarakenne		29 584 247	1,93
Muut laskennalliset kustannukset		1 998 305	13
Kunnan laskennalliset kustannukset yhteensä		31 582 553	2,06
Kunnan omarahoitusosuus laskennallisesta kustannuksesta	-1 388,75 €/asukas	-21 238 154	-1,38
Valtion osuus laskennallisesta kustannuksesta		10 344 399	67
Lisäosat		510 088	3
Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset yhteensä		-2 663 686	-17
JOSTA: sote-uudistuksen tasauserat:			
Muutosrajotin		-424 723	-2
Siirtymätasaus (vuonna 2024)		-479 468	-3
Jälkikäteistarkistuksesta johtuva valtionosuuden läsiirtotarve		-567 688	-3
Vos-lisäsiirron huomioiminen takautuvasti vuoden 2023 osalta		-283 814	-1
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennen tulopohjan tasausta		8 190 801	53
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+tasauslisä/-tasausvähennys)		6 509 747	42
1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (VM)		14 700 548	96

Peruspalveluiden valtionosuudesta on vuodesta 2020 lähtien erotettu erikseen valtion veromenestysten kompensatio.

Lisäksi osana valtionosuusjärjestelmää on verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Tasausraja on nostettu sataan prosenttiin. Tasausrajan alapuolella oleville kunnille tasauslisänä lisätään valtionosuuteen tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta 80 % (kunnan omavastuu 20 %).

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettussa laissa (1705/2009) säädetään esi- ja perusopetuksen sellaisten toimintojen rahoituksesta, joita ei rahoiteta valtiovarainministeriön hallinnoimalla ikäluokkapohjaisella valtionosuudella. Opetus- ja kulttuuriministeriö hallinnoi perusopetuksen rahoitusta perusopetuslaissa tarkoitettuun lisäopetukseen, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen, muille kuin oppivelvollisille järjestettävään esi- ja perusopetukseen sekä ulkomailta järjestettävään opetukseen, pidennettyyn oppivelvollisuuteen perustuvaan opetukseen, koulukotiopetukseen, sisäoppilaitosmuotoisesti järjestettyyn perusopetukseen ja joustavaan perusopetukseen. Näiden toimintojen rahoitus määräytyy oppilasmäärän ja oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Opetustoimen rahoitus käyttökustannuksiin maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjälle eli kunnalle, kuntayhtymälle tai yksityiselle yhteisölle tai säätiölle, jonka oppilaitokseen opiskelija on otettu. Myönnetyn rahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämis- ja laskentaperusteisiin, vaan kunta tai muu koulutuksen järjestäjä voi päättää varojen kohdentamisesta.

Valtionosuudet maksetaan kunnille kuukausittain ilman korvamerkintää yhtenä eränä.

Ennakkolaskelmien perusteella valtionosuuksia kertyy vuonna 2024 noin 17,1 milj. euroa, josta

verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tassausta 6,5 milj. euroa ja veromenetysten kompensatioita 2,5 milj.euroa. Valtionosuuksien yhteismäärä laskee vuodesta 2023 noin 1,8 milj. euroa, eli -9 %.

Maksut ja taksat

Viemärlaitoksen taksojen taso määrätään tuloslaskelman perusteella. Tavoitteena on saada viemärlaitoksen kokonaistulos ylijäämäiseksi.

Muissa palvelumaksuissa tehdään pääsääntöisesti vähintään kustannustason muutosta vastaavat korotukset. Pitemmällä aikavälillä tavoitteena on nostaa palvelujen omakatteisuustasoa ja kaupungin maksutulojen kokonaismäärää, mikäli palvelujen kysyntä sen mahdollistaa.

Menoperusteet

Henkilöstömenot

Kunta-alan KVTES:n nykyinen sopimuskausi on 2022-2025. Vuodelle 2024 sopimuskorotuksia tapahtuu 1.2.2024 (kehittämishjelmaerä) 0,4 %, 1.6.2024 yleiskorotus 2,27 % ja paikallinen järjestyslyerä 0,4+0,33 % ja myös 1.6.2024 toinen kehittämishjelmaerä. Näiden vaikutus on vähintään 2,99 %:a edellisen vuoden tasosta.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ovat pääpiirteittäin edellisvuoden tasossa.

Palvelujen ostot

ICT-palveluita (tukipalvelut, tietoliikenneyhteydet ym.) ostetaan kuntien omistamalta Joki ICT Oy:ltä. Menot kohdistetaan tulosalueille aiheuttamisperiaatteen tai ICT-laitteiden lukumäärän suhteessa.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut tuottaa kuntien omistama Kuntien Hetapalvelut Oy.

Määrärahavaraus vuodelle 2024 on 730.000 euroa. Menot kohdistetaan tulosalueille henkilön lukumäärän mukaisessa suhteessa.

Maaseutuhallintopalvelut ostetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti isäntäkuntana toimivalta Nivalan kaupungilta. Määrärahavaraus ostopalveluihin vuodelle 2024 on noin 59.000 euroa. Lisäksi joitakin kuluja kohdistuu kaupungille ostopalvelusopimuksen ulkopuolelta.

3.5 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne

Kuntalain mukainen taloudenohjaus ja talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja taloussuunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto.

Kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto.

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Taloussuunnitelma on laadittava vähintään neljäksi vuodeksi, alijäämän kattamiskaudeksi, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, tuloslaskennan, investointien ja rahoituksen näkökulmasta.

Käyttötalousoosan avulla valtuusto ohjaa kaupungin palvelutoimintaa. Käyttötalousoosassa valtuusto asettaa toimielimille ja niiden alaisille tehtäville strategiaan ja hyväksytyihin toimenpideohjelmiin perustuvat toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa asetettujen tavoitteiden vaatimat määrät ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kaupungin tilikaudelle jaksotettu tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosan avulla ohjataan kaupungin investointeja. Se sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille. Investointiosan määrät ja tuloarviot valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin tai hankkeittain.

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosan lopussa esitetään näiden yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa rahavirtojen vaikutusta kaupungin maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Valtuusto vahvistaa kunkin tilivuoden talousarviorakenteen.

3.6 Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin toimielimiä ja viranhaltijoita.

Käyttötalousoosassa valtuusto myöntää toimielimille määrät ja asettaa toiminnalliset tavoitteet tehtävittäin. Tehtävän sitovuustaso on

toimintamäärärahan ja tulotavoitteen erotus, eli toimintakate.

Viemärlaitoksesta, Jokilaaksojen pelastuslaitoksesta ja Ylivieskan kulttuurikeskus Akustiikasta ja liikuntapalveluista laaditaan tuloslaskelma. Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitova taso on liikeyli-/alijäämä. Viemärlaitoksesta muodotettiin 1.1.2018 lähtien kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö, jolta peritään peruspääoman korkona 4,0 %:a.

Toimielimet veloitetaan kantamaan ja hakemaan tulosalueiden tulot talousarvioon hyväksytyin mukaisesti.

Tulosalueiden palveluajatus, strategiset menestystekijät ja toiminta- ja taloussuunnitelman perustelut ovat lähinnä ohjeellisesti sitovia.

Toiminnalliset tavoitteet (teot) vuodelle 2024 ovat valtuustoon nähden sitovia ja niiden toteutumista seurataan ja toteutumisesta raportoidaan valtuustolle.

Investointiosassa valtuusto myöntää toimielimille määrät hankeryhmittäin tai hankkeittain. Hankeryhmän ja hankkeen bruttomääräiset määrät ovat valtuustoon nähden sitovia. Poikkeuksena hankeryhmät Maa- ja vesialueet sekä osakkeet ja osuudet, jossa sitovuustaso on nettotasoa.

Investointiosan poistonalaisena irtaimen omaisuuden hankintana pidetään vähintään 10.000 euron arvoista hyödyke tai hyödykeryhmän hankintaa. Irtaimen omaisuuden määrät ovat sitovia toimielintasolla.

Tulosalueet veloitetaan kantamaan ja hakemaan investointien valtionosuudet ja muut tulot talousarvioon merkityn mukaisesti. Hankkeen, hankeryhmän tai irtaimen omaisuuden

määrärahaa ei saa käyttää ennen talousarvion hyväksytyt tulorahoituksen varmistumista.

Tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan valtuuston hyväksymien meno- ja tuloerien toteutumisen valvontavastuu on kaupunginhallituksella. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat, tuloarviot ja ohjeellisesti sitovat perustelut on esitetty tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perusteluissa.

Talousarviossa olevat tunnusluvut eivät ole valtuustoon nähden sitovia, mutta suoritettavotteita tulee pitää ohjeellisina.

Suunnitelmapoistot ja laskennalliset erät eivät ole sitovia määrärahoja.

3.7 Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n (uusi kuntalaki) mukaisesti tilivelvollisina pidetään kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäseniä, esittelijöitä sekä toimialan johtavia viranhaltijoita. Edellä mainittujen lisäksi tilivelvollisina voidaan pitää itsenäisestä tulosalueesta vastaavia viranhaltijoita. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia kaupunginvaltuuston jäsenyydestä. Tilivelvollisuus rajaa ne henkilöt, joiden kohdalta on erikseen tehtävä tilinpäätöksen yhteydessä päätös siitä, voidaanko heille myöntää vastuuvapaus vai kohdistetaanko heihin joku muistutus. Tilivelvollisuudella tarkoitetaan oikeudellisen vastuunalaisuuden lisäksi vastuunalaisuutta tehokkaasta johtamisesta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vahvistaessaan talousarvion valtuusto hyväksyy tilivelvolliset.

Tilivelvollisia ovat:

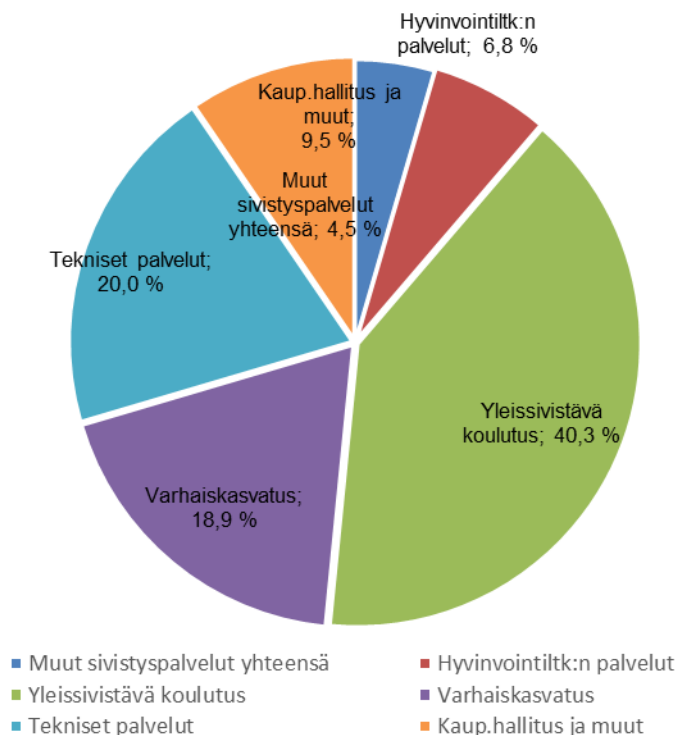
- kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenet
- kaupunginjohtaja

- hallintojohtaja, hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja, talousjohtaja, tekninen johtaja, ja elinvoimajohtaja
- henkilöstöpäällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, kulttuurijohtaja, kirjastojohtaja, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston rehtori, nuorisopalveluiden johtaja, liikuntapäällikkö, sivistyspalveluiden talouspäällikkö, kuntatekniikan päällikkö, kaupunginarkkitehti, ympäristöpäällikkö, ympäristöterveydenhuollon johtaja, jätelautakunnan esittelijä ja johtava rakennustarkastaja

3.8 Talouden kehitys ja muutokset

Seuraavassa kuvassa on esitetty bruttomenojen osuus kaikista käyttötalouden menoista

Bruttomenot 2024 %-osuus

Kokonaisuutena suurin osa eli puolet kaupungin toimintamenoista johtuu yleissivistävästä

koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Teknisten palveluiden osuus on vajaa neljännes ja kaikki muut loput noin neljännes.

Teknisten palveluiden osuus sisältää ympäristöpalvelut ja -terveydenhuollon sekä viemärlaitoksen. Muut sivistyspalvelut 4,5 % muodostuu kansalaisopistosta, musiikkiopistosta ja nuorisopalveluista. Hyvinvointilautakuntaan 6,8 % kuuluu liikunta-, kirjasto ja kulttuuripalvelut. Kaupunginhallituksen alle vaalit, tarkastuslautakunta, hallintopalvelut sekä jätelautakunnan kulut.

Talousarviossa seurattavien toimialojen/tulosalueiden toimintakate (nettomenot) 2024

Käyttötalouden sitovat määrärahat valtuustoon nähden:

Toimintakate, sitova taso	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	ed.TA / TA 24 muutos%
10 Keskusvaalilautakunta	-6 357	-1 937	7 867	-506,1 %
15 Tarkastuslautakunta	-59 389	-59 910	-61 119	2,0 %
120 Yleishallinto	5 855 990	5 522 432	4 707 847	-14,8 %
130 Elinvoimapaalvelut	-2 309 767	-2 512 412	-2 509 700	-0,1 %
150 Pelastuspalvelut	-2 793 329	0	0	0,0 %
35 Pelastuslaitoksen johtokunta	-340 172	-13 200	-7 500	-43,2 %
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut	-26 758 042	-28 037 446	-28 764 551	2,6 %
222 Varhaiskasvatuspalvelut	-11 997 372	-13 158 768	-13 639 470	3,7 %
230 Nuorisopalvelut	-370 531	-506 916	-564 100	11,3 %
65 Musiikkiopiston johtokunta	-948 074	-994 171	-1 035 809	4,2 %
70 Kansalaisopiston johtokunta	-700 037	-712 040	-780 095	9,6 %
225 Kirjastopalvelut	-825 843	-836 846	-879 983	5,2 %
235 Kulttuuripalvelut	-757 186	-718 529	-783 544	9,0 %
250 Liikuntapalvelut	-2 143 157	-2 115 618	-2 218 522	4,9 %
255 Tekniset palvelut	-2 994 076	-2 928 608	-2 769 736	-5,4 %
260 Viemärilaitos	282 833	485 882	480 413	-1,1 %
81 Rakennus- ja ympäristölautakunta	-307 790	-379 554	-345 788	-8,9 %
82 Ympäristöterveyslautakunta	0	-438 187	-437 368	-0,2 %
84 Jätelautakunta	0	0	0	0,0 %

Keskeisimmät syyt määrärahojen muutoksille aiempiin vuosiin nähden: Yleishallinnon tuloja vähentää pienentyvät pääomavuokratulot hyvinvointialueelta.

4. Ylivieskan kaupungin strategia 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Ylivieskan kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.9.2022 Ylivieskan kaupungin strategian päivityksen 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Strategia jakautuu kolmeen strategiseen näkökulmaan (Liikkeestä elinvoimaa, Koulutuksesta osaamista, Palveluista hyvinvointia), jotka jäsentävät strategiasisällön. Jokaiselle näkökulmalle on luotu strategian toteutumista osoittavia mittareita, jolloin strategian suorituskyvyn seuranta on mahdollista. Strategiaa seurataan ja päivitetään vuosittain.

Toimimme...

Tuotamme tai järjestämme laadukkaita palveluita asukaslähtöisesti ja yrittäjämyönteisesti. Huomioimme ja ennakoimme kuntalaisten ja yrittäjien tarpeita esimerkiksi osallistamalla heitä päätöksentekoon ja kuuntelemalla palautetta. Kehitämme palveluita asiakaskyselyiden ja palautteen pohjalta. Etsimme ennakkoluulottomasti uudenlaisia ratkaisuja ja tapoja tehdä asioita vieläkin paremmin.

Otamme kaikessa toiminnassamme huomioon myös elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen. Olemme rohkeasti etukenossa. Päätöksentekomme on hyvän hallinnon mukaista, oikeudenmukaista sekä avointa. Toimimme kasvun ja palvelujen kehittämisessä hallitusti, kestävästi ja luotettavasti.

4.1 Talousarvioteot

Talousarvioteot esitetään kootusti strategisten tavoitteiden yhteydessä:

Strateginen tavoite	Teot 2024	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)
1. Tavoite - Kasvu	Huolehdimme edunvalvonnalla/yhteistyöllä / omilla teoilla Ylivieskan kasvun jatkumisesta	Asukasmäärän kasvu	Asukasmäärä kasvaa väh.40 henk.	Elinvoimapalvelut
		Yritysten määrä	Yritysten määrä suurempi kuin edellisellä vuonna	Elinvoimapalvelut
		Rakennetut neliöt/vuosi	Rakennetut kasvavat edellisvuodesta	Tekniset palvelut/elinvoimapalvelut
2. Tavoite – Monipuolinen yritystoiminta ja vuoteen 2030 mennessä 1000 uutta työpaikkaa	Järjestämme elinvoimapalvelujen resurssoinnin, teemme yhteistyötä yrittäjäjärjestön, kaupakkamarin ja yrityskentän kanssa, varmistamme toimivat tietoliikenneyhteydet Ylivieskassa ja käytämme aktiivisesti yritysvaikutusten arviointi	Työpaikkojen määrän muutos vuodesta 2023	Työpaikkojen määrä kasvaa edellisvuodesta	Elinvoimapalvelut
		Yritysten liikevaihto	Liikevaihto kasvaa	Elinvoimapalvelut
		Suomen Yrittäjien toteuttaman Kuntabarometrin yleisarvosana	Yli 3,3	Elinvoimapalvelut
4. Tavoite – varmistamme sujuvan ja joustavan kaavoituksen	Edistämme kaavoitusta ja maankäyttöä, kaavoitussopimuksin, oikea-aikaisilla maanhankinnoilla ja lunastuksilla; Teemme kaavoitusratkaisut niin, että tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää Kaavoitusta ja rakennuslupia koskeva päätöksenteko on ripeää ja sujuvaa	Kaavoitussopimusten lkm/vuosi, Myytyjen/vuokrattujen tonttien lkm/vuosi	Kaavoitussopimusten lkm (4 kpl), myytyjen (20) ja vuokrattujen tonttien määrä (10) tonttien lukumäärä.	Maankäyttöpalvelut
		Kaavojen käsittelyaika, rakennuslupien käsittelyaika	Kaavojen käsittelyaika 1 vuosi, rakennuslupien osalta 2-4 viikkoa	Maankäyttöpalvelut, ympäristöpalvelut
5. Tavoite – Huolehdimme hyvistä liikenneyhteyksistä	Kantatie 63/68 luokituksen nosto valtatieksi Kehitämme Ylivieskan saavutettavuutta sekä raideliikenteen että muun julkisen liikenteen osalta	Edistetään tienluokituksen muuttamista (kantatie/valtatie)	Valtatie	Elinvoimapalvelut
		Pysähtyvät henkilöjunat Ylivieskan asemalla ja muu julkinen liikenne	Nykyinen määrä tai suurempi	Tekniset palvelut, elinvoimapalvelut
6. Tavoite – HINKU - päästötavoitteet	Tavoite 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta	Päästövähennys %/asukas verrattuna v. 2007	Päästövähenevät vuosittain ja viimeistään 2030 taso on 80 % pienempi kuin 2007	Ympäristöpalvelut, muut tulosalueet
7. Tavoite - Kestävä talous	Kaupungin talous on ylijäämäinen	Taseessa kum.ylijäämä (hyvä: yli 5 milj.e ylijäämä, tyydyttävä ylijäämä 0-5 milj.e, heikko: alijäämä)	Ylijäämää 0-5 milj.e	Hallintopalvelut
		Vuosittainen tulos väh. 35 e/as (=540.000 e) ylijäämäinen	Tulos väh. 35 e/as ylijäämäinen	Hallintopalvelut
	Kaupungin verotus on kohtuullinen	Veroprosentin ero kaventuu vuosittain P-P:n keskiarvo%:iin	Ero kaventuu	Hallintopalvelut
	Uudet investoinnit rahoitetaan pääosin tulorahoituksella	Investointien tulorahoitustavoite 100 %:a. (Asteikko: Hyvä 100 %, tyydyttävä 80-99 %:a, heikko alle 80 %)	Tulorahoitus 100 %:a	Hallintopalvelut
	Kaupungin velkamäärä kääntyy laskuun	Lainamäärän muutos (hyvä: lainamäärä laskee, tyydyttävä: ennallaan, heikko: kasvaa)	Lainamäärä laskee	Hallintopalvelut

Strateginen tavoite	Teot 2024	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tuusalueen nimi)	
KOULUTUKSESTA OSAAMISTA	1. Tavoite - Järjestämme maakunnallisesti laadukkaat koulutuspalvelut	Tarjoamme laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut sekä valinnan mahdollisuuksia perheille.	Asiakaskyselyt joka toinen vuosi,	Laadulliset mittarit: 1. Lasten ja huoltajien kyselyissä kehittämisen kohteiksi nousevat asiat 2. kehittämistoimenpiteet	Varhaiskasvatuspalvelut
			Palvelulajeittaiset asiakasmäärät	Asiakasmäärien toteutuminen suhteessa budjetissa arvioituihin asiakasmääriin.	Varhaiskasvatuspalvelut
		Laadukkaat perusopetuksen prosessit - olemme alueemme edelläkävijöitä uusissa oppimisen ja opettamisen menetelmissä.	1. Perusopetuksen päättötodistusten lkm % 2. Kehittämishankkeiden lukumäärä	1. 100% 2. Kasvu edelliseen vuoteen (k/e)	Perusopetus
		Kehitämme aktiivisesti toisen asteen koulutuksen, korkeakoulutuksen ja työelämän yhteistyötä	Suoritetut ylioppilas- ja opintopisteet	Lukumäärä suurempi kuin edellisenä vuonna Oppilaitosyhteistyöllä saatujen opintopisteiden lkm (kasvu edelliseen vuoteen)	Lukio
	Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus (kansalaisopisto/musiikkiopisto) Järjestämme terveellistä elämäntapaa edistävää opetusta sekä monipuolista ja laadukasta taiteen perusopetusta	1. Kansalaisopiston oppilasmäärä, 2. Asiakaspalaute, 3. Suoritetut taidonnäytteet/päättötodistukset	1. Opiskelijamäärän (brutto/netto) kasvu edelliseen lukuvuoteen verrattuna. 2. Asiakaskyselyjen ja kurssiarviointien keskiarvo yli 4.3 (asteikolla 1-5). 3. Suoritetujen tutkintojen kasvu edelliseen	Kansalaisopisto	
		1. Musiikkiopiston oppilasmäärä, 2. Asiakaspalaute, 3. Suoritetut taidonnäytteet/päättötodistukset	1. Oppilaspaikat täynnä kaikissa jäsenkunnissa, Ylivieskaan kolme lisäpaikkaa (kyllä/ei) Jokaisessa jäsenkunnassa valmentavaa opetusta (kyllä/ei) 2. Asiakaskysely 2023 (kyllä/ei) 3. Taidonnäytteiden ja todistusten	Musiikkiopisto	
	2. Tavoite - Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden	Mahdollistamme korkeakouluopinnot alueella yhteistyössä eri yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa sekä kehitämme yhteistyötä Jedun kanssa	Koulutuspaikkojen määrä	Kasvu edelliseen vuoteen	Yleissivistävät koulutuspalvelut
		Järjestämme laadukkaat työntekijäliityspalvelut	1. Työttömyysaste ja avoimet työpaikat 2. Asiakastytytyväisyys	1. Työttömyysaste alle maakunnan keskiarvon. 2. NPS valtakunnallisen keskiarvon yli	Elinvoimapaalvelut
	3. Tavoite - Korostamme osaamisen merkitystä edistämällä kaupungin avointa ja uudistamismyönteistä ilmapiiriä	Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu työyksikön osaamistarpeisiin ja kehityskeskusteluissa sovittuihin kehittämiskohteisiin. Osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista ja hyvin johdettua. Tuemme kannustavalla johtamisella henkilöstön mahdollisuuksia kehittää itseään, omaa työtään ja toimintatapoja.	1. Työhyvinvointikysely 2. Koulutuspäivät/vuosi 3. Kehityskeskustelujen pitäminen	1. Työhyvinvointikysely toteutetaan ja tulokset paranevat edellisestä 2. Koulutuspäiviä väh. 1-2 kokonaista työpäivää/työntekijä vuodessa sis. yhteiset koulutustilaisuudet. 3. Kehityskeskustelut järjestetään joka vuosi ja seuranta OSS-järjestelmän avulla.	Hallintopalvelut

	Strateginen tavoite	Teot 2024	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)
PALVELUISTA HYVINVOINTI A	1. Tavoite – Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palvelut	Teemme yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyödyntäen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa.	1. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky: osallistutaan MOVE-mittauksiin (5 ja 8 lk) 2. Lasten ja nuorten henkinen hyvinvointi: osallistutaan kouluterveyskyselyyn joka toinen vuosi	1. MOVE-mittaustulokset yli valtakunnan tason 2. Indikaattorin "Tyytyväinen omaan elämänsä tällä hetkellä" tulos yli valtakunnan tason	Useat tulosalueet
		Kehitämme liikkumista ja liikuntapaikkoja	Nuorten lajikeilutoiminnan 5 - 9 luokkalaisille vakiinnuttaminen ja yhteistyöverkoston luominen	Lajikeilu pyörii aktiivisesti ja yhteistyöverkosto on löytynyt	Liikuntapalvelut
		Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa	Kirjaston lainausten edistäminen 13 - 18 vuotiaiden osalta.	13- 18 vuotiaiden lainausmäärät nousevat 10 % vuodesta 2023	Kirjastopalvelut
		Moniammatillisen Ankkurimallin käyttöönotto	Toiminnan käyttöönotto ja vakiinnuttaminen.	Yhteistyön aloittaminen. Toimintatilastot.	Nuorisopalvelut
		Liikkuvan nuorisotyön ja Wautoiminnan aloittaminen	Vähintään 2 iltaa viikossa Wautoimintaa	Toimintakerrat. Kohdatut nuoret	Nuorisopalvelut
	2. Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina	Kulttuuripalvelut järjestävät tai toimivat mahdollistajana erilaiselle toiminnalle ja edistävät yhteistyötä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa	Matalankynnyksen tapahtumien määrä	Tapahtumia toteutetaan 35 kpl	Kulttuuripalvelut

5.Käyttötalousosa

Vastuutoimielin:	10	KESKUSVAALILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija		Hallintojohtaja

Sitovuustaso:	100	Vaalit
---------------	-----	--------

PALVELUAJATUS

Kuntavaalien, valtiollisten vaalien ja europarlamenttivaalien toimittaminen.

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Suunnitelmakaudella kunta- ja aluevaalit 2025.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Äänestysalueet	2	2	2	2	2	2
Äänioikeutettuja	11500	11500	11500	11500	11500	11500

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
10 Keskusvaalilautakunta							
Myyntituotot	31 185	28 000	85 277	85 277	0	85 277	205 %
TOIMINTATUOTOT	31 185	28 000	85 277	85 277	0	85 277	205 %
Henkilöstökulut	-27 434	-23 166	-60 925	-61 024	0	-61 100	163 %
Palvelujen ostot	-6 585	-3 510	-13 125	-13 125	0	-13 125	274 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 263	-2 300	-2 100	-2 100	0	-2 100	-9 %
Muut toimintakulut	-1 260	-961	-1 260	-1 260	0	-1 260	31 %
TOIMINTAKULUT	-37 542	-29 937	-77 410	-77 509	0	-77 585	159 %
TOIMINTAKATE	-6 357	-1 937	7 867	7 768	0	7 692	-506 %

Vastuutoimielin:	15 TARKASTUSLAUTAKUNTA
------------------	------------------------

Sitovuustaso:	110 Tarkastustoiminta
---------------	-----------------------

PALVELUAJATUS

Kuntalain mukaisesti kaupungin ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja JHTT-tilintarkastaja. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida kaupungin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä resurssien käytön tehokkuutta.

Varsinainen tilintarkastus on JHTT-tilintarkastajan tehtävänä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Tarkastuslautakunta kokoontuu 12-16 kertaa vuodessa. Tilintarkastukseen käytetään noin 20 tarkastuspäivää vuodessa. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät on eriytetty tarkastuspäivistä.

Toteutetaan hallinnon ja talouden tarkastus tehokkaasti ja luotettavasti, jolla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja taloudenpidon laillisuus, tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus, sisäisen valvonnan toimivuus ja kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä muun laskentatoimen oikeellisuus ja riittävyys.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Jhtt-tarkastajan tarkastuspäivät+tarkastuslautakunnan kokoukset	18+16	20+14	20 +14	20+14	20+14	20+14

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
15 Tarkastuslautakunta							
Henkilöstökulut	-23 920	-25 510	-24 619	-24 662	-24 670	-24 670	-3 %
Palvelujen ostot	-35 176	-30 900	-36 500	-36 500	-36 500	-36 500	18 %
Muut toimintakulut	-293	-3 500	0	0	0	0	-100 %
TOIMINTAKULUT	-59 389	-59 910	-61 119	-61 162	-61 170	-61 170	2 %
TOIMINTAKATE	-59 389	-59 910	-61 119	-61 162	-61 170	-61 170	2 %

Toimielin:	20	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja	
Sitovuustaso:	120	Hallintopalvelut

PALVELUAJATUS

Kaupunginvaltuusto ylimpänä päätöksentekuelimenä päättää kaupungin strategiasta, palvelutasosta ja toiminnan keskeisistä tavoitteista ja osoittaa tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit. Kaupunginvaltuusto on Ylivieska-konsernin ylin valvoja.

Kaupunginhallitus huolehtii kokonaisuutena kaupungin hallinnosta, palveluista, toiminnoista, organisaatiosta ja taloudesta. Kaupunginhallitus vastaa myös paikallisesta ja alueellisesta yhteistyöstä ja edunvalvonnasta sekä edistää Ylivieskan vetovoimaisuutta ja elinkeinoelämän myönteistä kehittymistä. Kaupunginhallitus ohjaa ja johtaa Ylivieska-konsernia.

Kaupunginhallituksen alaisena tulosalueina toimivat hallintopalvelut sekä talous- ja ICT-palvelut tuottavat tukipalveluja muille toimialoille ja vastaa sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta ja tietohallinnosta sekä huolehtii osaltaan kaupungin tiedotus-, neuvonta- ja asiakaspalvelutehtävistä. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottajana toimii Kuntien Hetapalvelut Oy ja ICT-palveluiden osalta Joki ICT Oy.

Kaupunginhallituksen tuloina näkyvät sisäisiin ja ulkoisiin vuokriin sisällytetyt pääomavuokrat.

Hallintopalveluiden sitovuustason toimintamenoihin kuuluu myös mm. kaupungin verotuskustannusosuu-den, yhteistoimintaosuudet (Pohjois-Pohjanmaan liitto, seutukaupunkiverkosto, Kerttu Saalasti säätiö, Suomen Kuntaliitto ja Kunnallinen työmarkkinalaitos), jäsenmaksut ja yhteisöjen avustamisen sekä maaseutuelinkeinojen kehittämisen avustaminen.

TOIMINTASUUNNITELMA

- Kaupunkistrategian jalkauttaminen.
- Kaupungin edunvalvonnan tehostaminen.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen
- Hallintopalveluiden resurssitarkastelu ja kohdentaminen
- Kyberturvallisuuden vahvistaminen

Yhteistoimintaosuuksia noin 210.000 euroa: Pohjois-Pohjanmaan liitto, Suomen Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinalaitos ja Kerttu Saalasti säätiö. Kaupungin verotuskustannusosuus verohallinnolle on noin 150.000 e. Jäsenmaksut seuraaville yhteisöille: Teosto, Kopiosto, Gramex, Jokilaaksojen Kauppaseura, Oulun Kauppakamari, Rieska-Leader, Pohjois-Suomen syöpäyhdistys, Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto.

Yhteisöavustuksilla tuetaan ensisijaisesti sellaista yhteisöjen toimintaa, joka täydentää kaupungin palveluja ja edistää työllisyyttä ja vapaaehtoistyötä. Hyvinvointilautakunta myöntää erillisavustuksia yhteisöille. Kylätoimintaan, kylien kehittämisen avustamiseen ja 4H- yhdistyksen avustamiseen on varattu yhteensä 36.000 euroa. Avustuksen piirissä olevat kyläyhdistykset: Löytyn kyläyhdistys ry, Niemelänkylän kyläyhdistys ry, Savela-Ojakylän kyläyhdistys ry, Sorviston kyläyhdistys ry, Vähäkangas-Pylväs kyläyhdistys ry, Raudaskylän kyläyhdistys ry, Kantokylän Maa- ja kotitalousseura ry ja Kankaan Nuorisoseura ry. Kylätalojen sisäiset vuokrat kohdistetaan kaupunginhallitukselle.

Vuoden 2024 toiminta- ja kumppanuusavustukset haetaan koko kaupungin osalta keskitetysti. Avustusperiaatteiden mukaisesti vuoden 2024 aikana voidaan myöntää kohdeavustuksia esimerkiksi tapahtuman järjestämiseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolot, päivinä	16.595	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
<u>Henkilöstö</u>						
- yleishallinto	13	13	13	13	13	13
- ICT-palvelut	1,5	1	1	1	1	1

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
120 Yleishallinto							
Myyntituotot	137	0	91 027	91 027	91 027	91 027	0 %
Maksutuotot	192	0	0	0	0	0	0 %
Tuet ja avustukset	186 947	150 000	190 000	190 000	190 000	190 000	27 %
Muut toimintatuotot	8 290 699	8 473 533	8 130 232	8 254 035	8 296 065	8 254 055	-4 %
TOIMINTATUOTOT	8 477 976	8 623 533	8 411 259	8 535 062	8 577 092	8 535 082	-2 %
Henkilöstökulut	-872 627	-1 793 862	-1 896 463	-1 914 562	-1 933 039	-1 943 890	6 %
Palvelujen ostot	-1 356 651	-965 828	-1 379 805	-1 579 805	-1 879 805	-1 879 805	43 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 423	-20 100	-23 260	-23 260	-23 260	-23 260	16 %
Avustukset	-101 686	-86 000	-86 000	-86 000	-86 000	-86 000	0 %
Muut toimintakulut	-264 599	-235 311	-317 884	-317 884	-317 884	-317 884	35 %
TOIMINTAKULUT	-2 621 986	-3 101 101	-3 703 412	-3 921 512	-4 239 988	-4 250 840	19 %
TOIMINTAKATE	5 855 990	5 522 432	4 707 847	4 613 550	4 337 104	4 284 242	-15 %

Vastuutoimielin:	20	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Elinvoimajohtaja	

Sitovuustaso:	130	Elinvoimapalvelut
----------------------	------------	--------------------------

PALVELUAJATUS

Ylivieskan kaupunki tuottaa itse elinvoimapalvelut. Elinvoimapalvelut hallinnoivat yritystoimintaa ja kaupungin elinvoimaisuutta edistäviä kehittämishankkeita ja tukevat korkeaan osaamiseen perustuvan yritystoiminnan kehittämistä yhteistyöverkostojen kautta. Työllisyyspalvelut (työllisyyden kuntakokeilu) ovat osa elinvoimapalveluita. Elinvoimapalveluiden vastuulla on myös kuntamarkkinoinnin toteuttaminen ja kehittäminen.

Työllisyyden kuntakokeilut ovat alkaneet 1.3.2021 ja jatkuvat aina vuoden 2024 loppuun saakka, jolloin työllisyyspalveluiden järjestäminen siirtyy kokonaisuudessaan valtiolta kuntien vastuulle. Kuntakokeilussa työnhakijoiden työllistymistä vahvistetaan yhdistämällä valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluita työllisyyden edistämiseksi. Jokilaaksojen työllisyyden kuntakokeiluun kuuluu viisi kuntaa; Ylivieska, Kalajoki, Oulainen, Alavieska ja Merijärvi.

Kuntakokeilun asiakkaita ovat kuntakokeiluun kuuluvien kuntien työnhakija-asiakkaat, jotka saavat Kelan peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea, kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä kaikki vieraskieliset työnhakija-asiakkaat. Kuntakokeilun asiakkaat asioivat työllisyyteen liittyvissä asioissa kuntakokeilun kanssa TE-toimiston sijaan.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksetaan Kelalle pitkään työttöminä olleista työnhakijoista siten, että yli 300 päivää työttömänä olleesta 50% ja yli 1000 päivää työttömänä olleesta 70% työmarkkinatuen määrästä. Tiettyjen työllisyyttä edistävien palveluiden ajalta kunnan maksuvelvoite lakkaa, esim. palkkatuettu työ, työkokeilu, omaehtoinen opiskelu ja kuntouttava työtoiminta. Vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyvät kokonaisuudessaan kuntien vastuulle ja myös rahoitusmalli muuttuu ns. kannustavaksi rahoitusmalliksi, jolloin palveluihin osallistuminen ei lakkautta maksuvelvollisuutta, ja kuntien maksuvelvoite syntyy kaikista työttömyysturvan muodoista 100 työttömyyspäivän jälkeen.

Tulevaa TE-uudistusta on valmisteltu vuoden 2023 aikana. Pohjois-Pohjanmaan eteläiselle alueelle on muodostumassa 17 kuntaa kattava työllisyysalue, jonka vastuukuntana toimii Raahen alue. Muut työllisyysalueen kunnat ovat Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kalajoki, Kärsämäki, Merijärvi, Nivala, Oulainen, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva ja Ylivieska. Työllisyysalueen sisälle rakentuu 4 palvelualueita, joiden keskustaajamoina toimivat Raahen alue, Kalajoki, Ylivieska ja Nivala. Palvelualueiden keskustaajamoinen järjestävät alueidensa lähipalvelut mutta voivat hoitaa keskitetysti palveluita omalle alueelleen tai koko työllisyysalueelle. Työllisyysalueen valmistelu jatkuu vuoden 2024 aikana.

Elinvoimapalveluiden sitovuustaso sisältää myös maaseutupalveluiden kustannukset. Ylivieska kuuluu Nivalan alueelliseen maaseutulautakuntaan, joka on viiden kunnan yhteinen lautakunta, jossa on jäseniä

yhteensä viisi. Kärämäen, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kunnista kustakin 1 ja Nivalan kunnasta 2. Lautakunta on muodostettu kuntien välisellä yhteisellä sopimuksella. Se hoitaa alueen lakisääteiset maaseutuhallinnon tehtävät sekä muita maaseudun ja maatalouden kehittämistehtäviä. Pääasiallinen tehtävä on hoitaa viljelijöiden EU- ja kansallisten maataloustukien hakemisen järjestäminen, hakemusten käsittely ja maksustehtävät annettuja säädöksiä ja ohjeita noudattaen. Toiminta hoidetaan lähipalveluina siten, että jokaisessa kunnassa on maaseutupalvelujen toimipiste.

Maaseutupalveluiden tehtävänä on kylien kehittämisrahan ja 4H -yhdistyksen avustuksen sekä maaseudun kehittämisrahan ohjaus ja hallinnointi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Painopistealueet vuonna 2024 ovat:

- tuoreen elinvoimastrategian toimeenpano kaikessa toiminnassa ja päätöksissä
- hanketyöskentelyn kehittämisen jatkaminen esimerkiksi hanketyöntekijöiden perehdytysprosessia uudistamalla
- Aktiivinen osallistuminen työllisyysalueen valmistelutyöhön sekä koko alueen, että oman palvelualueen osalta
- keskusteluiden aloittaminen oman työllisyyden palvelualueen kuntien kesken ja palvelualueen toimintaedellytysten valmisteleminen TE-uudistusta varten
- yhteistyön rakentaminen ja kehittäminen kaupungin omien työllisyyspalveluiden ja yrityspalveluiden välillä
- yritysten liiketoimintaedellytysten, omistajanvaihdosten ja kasvun tukeminen
- uusien yrityshankkeiden edistäminen
- aktiivinen sidosryhmätyö ja alueellisten yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen
- yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa kuntamarkkinoinnin toteuttaminen, kehittäminen ja suunnitelmallisuuden lisääminen ml. tapahtumat

Kehittämishankkeiden kuntarahoitusosuuksista päätetään tapauskohtaisesti talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa. Vastaavasti kaupungin toteuttamien hankkeiden hakeminen päätetään myös talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa.

Rieska-Leader ry:n kaupungin rahoitusosuus pysyy aiempien vuosien tasolla eli 78.000 eurossa.

Linjaliikenteen tukemiseen on varattu 100.000 euroa (mm. koululaiskuljetukset). Kutsutaksiliikenteen tukemiseen on varattu 7.000 euroa.

Elinvoimapalveluiden henkilöstöön kuuluu kuusi vakituista työntekijää: elinvoimajohtaja, työllisyyspäällikkö, yrityspalvelupäällikkö, asiakkuuspäällikkö, talouspäällikkö ja markkinointikoordinaattori. Kuntakokeilun tiimiin kuuluvat kahdeksan TE-asiantuntijaa, joista neljä kunnan, neljä valtion palveluksessa, sekä sopimuksen kautta puolikkaalla työpanoksella yksi psykiatrinen sairaanhoitaja. Lisäksi vuoden 2024 talousarvioon sisältyy 7 hanketyöntekijää. Alla olevaan taulukkoon hanketyöntekijöistä 6 on laskettu yrityspalveluiden henkilöstöön ja 1 (Nuorten Ystävät ry:n palkkalistoilla) työllisyyspalveluiden henkilöstöön. Kahden hanketyöntekijän hankkeet odottavat vielä rahoituspäätöksiä.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Kuntakokeilun asiakkaiden määrä	606	600	650	1100	1100	1100
Kuntabarometrin kokonaisarvosana	3,16	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33
Kuntabarometrin yrityspalvelujen arvosana	2,89	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55
Kuntabarometriin vastanneiden yritysten määrä	19	64	64	64	64	64
Työttömien työnhakijoiden osuus työnhakijoista % ns. passiivityöttömyys	348 57 %	300 50 %	360 55 %	300 50 %	550 50 %	550 50 %
Aktivointiaste	28%	35%	35%	35%	35%	35%
Rakennetyöttömien osuus työnhakijoista	33 %	35 %	30 %	35 %	35 %	35 %
Työmarkkinatuen kuntasuus	897 703	900 000	810 000	Rahoitusuudistus	Rahoitusuudistus	Rahoitusuudistus

Elinvoimapaalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Henkilöstö (htv)						
Yrityspalvelut	8	9	12	10	10	10
Työllisyyspalvelut	13	13	10,5	22 (arvio)	22 (arvio)	22 (arvio)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
130 Elinvoimapaalvelut							
Myyntituotot	19 306	17 541	112 760	112 760	112 760	112 760	543 %
Tuet ja avustukset	418 700	459 519	420 632	707 282	707 282	707 282	-8 %
Muut toimintatuotot	854	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	438 859	477 060	533 392	820 042	820 042	820 042	12 %
Henkilöstökulut	-1 018 264	-1 077 058	-1 171 710	-1 193 881	-1 216 571	-1 230 100	9 %
Palvelujen ostot	-524 547	-715 747	-720 582	-3 195 582	-3 195 582	-3 195 582	1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 157	-20 900	-41 100	-41 100	-41 100	-41 100	97 %
Avustukset	-1 014 713	-1 053 000	-983 000	-1 273 000	-1 273 000	-1 273 000	-7 %
Muut toimintakulut	-164 946	-122 767	-126 700	-126 700	-126 700	-126 700	3 %
TOIMINTAKULUT	-2 748 626	-2 989 472	-3 043 092	-5 830 263	-5 852 953	-5 866 482	2 %
TOIMINTAKATE	-2 309 767	-2 512 412	-2 509 700	-5 010 221	-5 032 911	-5 046 440	0 %

Vastuutoimielin:	35	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	kaupunginjohtaja	

Sitovuustaso:	190	Pelastuslaitos
---------------	-----	----------------

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen toiminta päättyi 31.12.2022. Kuitenkin pelastuslaitoksen osalta on yhä viireillä riita-asioita, joista aiheutuu asianajokuluja. Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu näihin kuluihin ja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti laskutettaviin tuloihin. Ylivieskan osuus on esitetty toimintakatteessa.

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
190 Jokilaaksojen pelastuslaitos							
Myyntituotot	17 723 483	76 800	42 500	0	0	0	-45 %
Maksutuotot	-96	0	0	0	0	0	0 %
Tuet ja avustukset	336 884	0	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	2 162 498	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	20 222 769	76 800	42 500	0	0	0	-45 %
Henkilöstökulut	-13 609 721	-3 086	0	0	0	0	-100 %
Palvelujen ostot	-1 830 626	-86 914	-50 000	0	0	0	-42 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 110 977	0	0	0	0	0	0 %
Avustukset	-131 890	0	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	-3 879 727	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTAKULUT	-20 562 941	-90 000	-50 000	0	0	0	-44 %
TOIMINTAKATE	-340 172	-13 200	-7 500	0	0	0	-43 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Sivistysjohtaja	

Sitovuustaso:	220	Yleissivistävät koulutuspalvelut
----------------------	------------	---

PALVELUAJATUS

Koulutuspalveluiden vastuualueeseen kuuluu kouluissa annettavan esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen sekä koululaisten iltapäivätoiminnan järjestäminen Ylivieskan kaupungissa laadukkaalla, kustannustehokkaalla ja samalla hyvinvointia ja terveitä elämäntapoja edistävällä tavalla.

Kasvatustavoitteina on kasvattaa oppilaista yhteistyökykyisiä, luovia, omiin kykyihinsä luottavia ja elämää sekä toisia ihmisiä kunnioittavia yhteiskunnan jäseniä. Tavoitteena on antaa oppilaille hyvään yleissivistykseen tarvittavat tiedot ja taidot sekä valmiudet jatko-opintoihin ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin tukien kotien kasvatusta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Koulujen toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittämistä tuetaan jaetun johtajuuden avulla sekä koulun ja koulujen johtoryhmätyöllä. Esihenkilötyötä tuetaan kaupungin järjestämällä esihenkilökoulutuksella, jonka kohderyhmänä ovat kaikki Ylivieskan kaupungin esihenkilöt. Yhteisön jäseniä osallistamisella halutaan vahvistaa yhteisön yhteisen osaamisen pedagogista ja sosiaalista varantoa. Tavoitteena on parantaa oppimistuloksia sekä koulu- ja työhyvinvointia.

Laadukkaan opetuksen sekä oppimisen ja koulunkäynnin riittävän ja oikeanlaisen tuen varmistamiseksi kehitetään erilaisia työtapoja ja -muotoja – myös uudenlaisia. Opetuksen järjestäminen perustuu lähikouluperiaatteeseen myös tukea tarvitsevien oppilaiden osalta. Tarvittavan tuen järjestelyiden laadulliset ja määrälliset seikat huomioon ottaen periaatteesta voidaan poiketa. Opetuksen tukea kehitetään ja yhdenvertaistetaan laatimalla koulunkäynninohjaajatuon kriteeristö.

Koko lukio-opiskelijoiden ikäluokka on syksyllä 2024 laajentuneen oppivelvollisuuden piirissä. Lukion veto-voimaisuutta perusopetuksen päättävien keskuudessa on tärkeää parantaa mm. opetuksen laatua, markkinointia, etäopetusmahdollisuuksia ja erilaisia yhdistelmätyötapoja kehittämällä. Lukiokoulutuksen tulee antaa riittävät eväät korkeakouluopintoja varten.

Korona-ajan negatiiviset vaikutukset näkyvät edelleen kouluissa monenlaisen tuen tarpeen kasvuna. Alueellinen edelläkävijyys koulutuspalveluissa edellyttää koko organisaatiolta ratkaisukeskeistä ja aktiivista otetta sekä jatkuvaa kouluttautumista haasteisessa toimintakentässä. Uudenlaisten toimintatapojen ja ratkaisuiden löytymiseksi on tärkeää, että työnantaja kannustaa ja mahdollistaa uusia kokeiluita. Taloudellisia resursseja edellyttäviin kokeiluihin haetaan aktiivisesti valtion erityisavustusta.

Oppilasmäärä 20.9.

TP 2022 TA 2023 TA 2024 TS 2025 TS 2026 TS 2027

Esiopetus	80	80	81	78	63	60
Vuosiluokat 1 - 6	1440	1440	1431	1393	1343	1184
Vuosiluokat 7 - 9	679	679	714	716	734	743
Peruskoululaiset	2119	2119	2145	2109	2077	1927
Peruskoulu ml esikoululaiset	2 199	2 199	2 226	2 187	2 140	1 987
Lukiolaiset (tutkintotavoitteiset)	258	259	265	280	300	310
Aineopiskelijat	0	1	3	5	8	10
yhdistelmätutkinnot	4	5	5	8	8	10
Lukio yhteensä	262	265	273	293	316	330

TA-TS ennusteissa ei mukana muualta muuttavia+eskariennusteet otettu ikäluokka jaettuna kahdella (koulut/päiväkodit)

Tehokkuus / Taloudellisuus

Opetusryhmien keskipitkin keskim.1-9 vsl)	18	18	17	17	17	16
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Käyttökustannukset € /oppilas

Peruskoulu, mukaan lukien esiopetus	10 996 €	11 520 €	11 737 €	11 767 €	12 149 €	12 614 €
Lukio	9 843 €	10 016 €	9 667 €	8 984 €	8 389 €	8 046 €

Kulut sis. koulutuspalveluiden hallinnon osuuden. Vuodesta 2019 alkaen uudet ylläpito- ja pääomavuokrat.

Vuodesta 2022 alkaen näkyvät uusien koulujen vuokrat.

Ateriakustannus € /oppilas	2,95 €	3,18 €	3,34 €	3,34 €	3,34 €	3,34 €
----------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Toiminnan laajustiedot

Peruskoulujen lukumäärä	11	11	11	11	11	11
Lukioiden lukumäärä	1	1	1	1	1	1

Vakanssit 20.9.

<u>Opettajat / peruskoulu yhteensä</u>	185	183	168	166	164	160
Virrat	178	176	161	159	157	153
Tuntiopettajat	7	7	7	7	7	7
<u>Opettajat / lukio yhteensä</u>	22	23	21	21	21	21
Virrat	19	22	21	21	21	21
Tuntiopettajat	3	1	0	0	0	0
Koulujen muu henkilökunta	4	4	4	4	4	4
Koulunkäyntiavustajat (vak.toimet)	49	52	39	45	50	50
Koulunkäyntiavustajat (määräaikaiset)	57	51	68	57	52	42
Oppilashuolto - kuraattorit ja psykologit	6	0	0	0	0	0
Oppilashuolto -muut työntekijät (perhetyöntekijät)	6	6	4	4	4	4
Koulu/siv.toimen hallinto	4	5	5	5	5	5

Tilat

Koulut, lkm	12	12	12	12	12	12
-------------	----	----	----	----	----	----

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut							
Myyntituotot	895 503	683 217	700 248	700 248	700 248	700 248	2 %
Maksutuotot	154 077	175 000	167 500	177 500	167 500	167 500	-4 %
Tuet ja avustukset	303 555	395 575	440 000	440 000	440 000	440 000	11 %
Muut toimintatuotot	191 431	13 450	12 950	12 950	12 950	12 950	-4 %
TOIMINTATUOTOT	1 544 566	1 267 242	1 320 698	1 330 698	1 320 698	1 320 698	4 %
Henkilöstökulut	-16 757 924	-17 033 786	-17 681 489	-17 132 984	-17 405 137	-17 419 959	4 %
Palvelujen ostot	-4 252 494	-4 639 516	-4 672 853	-4 672 853	-4 672 853	-4 672 853	1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-692 611	-732 500	-769 700	-769 700	-769 700	-769 700	5 %
Avustukset	-3 000	-7 000	0	0	0	0	-100 %
Muut toimintakulut	-6 596 580	-6 891 886	-6 961 206	-7 122 968	-7 122 988	-7 122 988	1 %
TOIMINTAKULUT	-28 302 608	-29 304 688	-30 085 249	-29 698 506	-29 970 679	-29 985 501	3 %
TOIMINTAKATE	-26 758 042	-28 037 446	-28 764 551	-28 367 808	-28 649 981	-28 664 803	3 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Varhaiskasvatusjohtaja	
Sitovuustaso:	293	Varhaiskasvatuspalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Toimintamuodot:

- päiväkotihoidon, päiväkodeissa järjestettävä esiopetus, perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito
- palvelusetelit (päiväkodit, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito)
- yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä, kotihoidon tuki, joustava ja osittainen hoitoraha
- avoin varhaiskasvatus / varhaiskasvatuskerhot (kevät 2024)
- MLL:n PerhePesä-toiminta ja yhteistoiminnassa järjestettävä verkostomainen perhekeskus

Varhaiskasvatuksessa tuetaan huoltajien kanssa yhteistyössä lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti pedagogiikkaa painottaen.

Inklusiivisessa varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi saa kasvaa, oppia sekä kehittyä omana yksilönään ja osaksi yhteisöä, jonka ammattitaitoisen pedagogisen toiminnan keskiössä on hyvinvoiva lapsi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöön vuodelle 2024 vaikuttava lainsäädäntö ja ohjaavat asiakirjat muuttuivat vuoden 2023 aikana mm. seuraavasti: yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraisuus, varhaiskasvatuksen asiakasmaksulainsäädännön muutokset, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntö koskemaan myös varhaiskasvatusta, kansallisen varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivitys sekä oppilas- ja opiskeluhuoltolain muutokset (ml. esiopetus).

Esiopetusta järjestetään vuonna 2024 sivistyslautakunnan päätösten mukaisissa ryhmissä koulujen yhteydessä ja päiväkodeissa. Esiopetus tulee mahdollisesti laajenemaan tulevina vuosina koskemaan myös 5-vuotiaita lapsia.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulainsäädännön muutosten johdosta maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä oli keväällä 2023 57 % lapsista. Palveluseleiden osalta laskennallista asiakasmaksua ei ollut 58 %:lla yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.

Koska varhaiskasvatuksen metsä- ja puuhakerho eivät ole lakisääteistä varhaiskasvatuksen toimintaa, kerholaisten määrä on pienentynyt eikä kerhotoiminta ole merkittävästi vähentänyt varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta, varhaiskasvatuksen kerhotoiminnat lopetetaan kevätkauden 2024 päätyttyä.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piirin ammatillisesti ohjattu PerhePesä-toiminta vaikiintui koronarajoitusten vähennyttyä perheiden hyvinvointia tukevana ja perheiden parissa toimivien tahojen kohtaamispaikkana Kirkkotie 3:n kiinteistössä. Perhe Pesällä on lisäksi keskeinen rooli verkostomaisessa monialaisesti toimivassa perhekeskuksessa.

Arvioita suunnitelmakauden palveluverkkotarpeesta:

Syntyvien ikäluokkien pienentyessä ja varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousun vakiintumisen jälkeen varhaiskasvatuksen palveluverkon sopeuttamista ja päätöksiä tullaan tarvitsemaan joko lyhyemmällä tai pidemmällä aikavälillä. Varhaiskasvatuksen osallistuvien lasten määrään vaikuttaa syntyvien ikäluokkien koko, varhaiskasvatukseen osallistumisprosentti, työllisyystilanne ja muuttoliike. Palveluverkkotarpeen arvioiminen vaatii jatkuvaa seurantaa ja arviointia sekä tarvittaessa nopeaakin päätöksentekoa sopeuttamistoimenpiteistä huomioiden myös palvelutarpeiden määrän kausivaihtelut.

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä TA 2023 /Tae 2024 vähenee 45 paikkaa. Syksyn 2024 osalta perhepäivähoitopaikkojen määrä vähenee ja Simonpuiston päiväkodissa toimiva tilapäisryhmä on budjetoitu vain kevätkauden ajaksi.

Yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa on 38 % (Tae 2024) varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Yksityisten palveluiden prosenttiosuus on kansallisestikin tarkasteltuna korkea. Perheillä on oikeus valita kunnallinen varhaiskasvatus, joten mm. tästä syystä kunnallisella varhaiskasvatuksella tulee olla merkittävän suuri prosenttiosuus palveluista.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti varhaiskasvatuksessa tullaan laatimaan palvelutarve- ja palveluverkkoselvitys.

Riskejä

- Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousun pysähtyminen ja palveluiden piirissä olevan lapsimäärän väheneminen ikäluokkien pienentyessä/palveluverkon sopeuttaminen oikea-aikaisesti.
- Vuoden aikana kausiluonteisesti lisääntyvä varhaiskasvatuspaikkojen lisätarve. Palvelutarpeiden kausivaihtelusta johtuva talous-, toiminta- ja toimitilariski.
- Henkilöstön sijaistarve lakisääteisen henkilöstömitoituksen mukaisesti ja sijaismäärärahojen riittävyys.
- Lakisääteisen kolmitasoiseen tuen rakenteellisen tuen riittävyys: avustajapalvelut erityisesti syksyllä 2024 Simonpuiston ja Hakalahden päiväkodeissa.

Palveluiden piirissä olevien lasten määrä keskimäärin /kk						
	TP 2022	TA 2023	Ta 2024	Su 2025	Su 2026	Su 2027
Päiväkotihoido (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	673	693	701	arvio 832	arvio 783	arvio 733
josta yksityisten päiväkotien palvelusetelit	236	237	244			
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoito (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	231	234	181			
josta yksityisen perhepäivähoidon palvelusetelit	125	126	92			
Päiväkotihoido ja perhepäivähoito yht. (sis. kunnalliset ja yksityiset palvelut)	904	927	882			
Yksityisen hoidon tuki	<5	5	5			
Kotihoidon tuki	184	200	160	150	140	130
Varhaiskasvatuskerhot	31	45	15	0	0	0
Yhteensä	1123	1177	1062	982	923	863
Verkostoimainen perhekeskustoiminta ja PerhePesä (MLL)	Kävijäkerrat: 1435 (lapset ja aikuiset)	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 1000 lapset + 700 aikuiset	Kävijäkerrat: 1000lapset + 700 aikuiset	Kävijäkerrat: 1000lapset + 700 aikuiset	Kävijäkerrat: 1000lapset + 700 aikuiset
Palveluiden piirissä oleva lapsi €/vuosi	10 683 €	11 178 €	12 843 €	13 580 €	14 072 €	14 644 €

Henkilöstö 31.12.						
	TP 2022	TA 2023	Ta 2024	Su 2025	Su 2026	Su 2027
vakinaisen, kokoaikainen	101					
vakinaisen, osa-aikainen	11					
sijaiset, kokoaikainen	6					
sijaiset, osa-aikainen	2					
tilapäiset, kokoaikainen	46					
tilapäiset, osa-aikainen	3					
Henkilöstötyövuodet (vakin.)		133	126	126	126	126
Henkilöstötyövuodet(määräaik,tilap.)		26,3	25.5	<25	<25	<25

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
222 Varhaiskasvatuspalvelut							
Myyntituotot	106 201	80 500	78 000	78 000	78 000	78 000	-3 %
Maksutuotot	521 960	293 000	361 500	331 700	361 500	331 700	23 %
Tuet ja avustukset	65 004	173 000	0	0	0	0	-100 %
Muut toimintatuotot	62 982	0	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	756 148	546 500	439 500	409 700	439 500	409 700	-20 %
Henkilöstökulut	-6 227 535	-6 856 971	-6 958 908	-6 800 160	-7 297 991	-7 073 330	1 %
Palvelujen ostot	-1 562 177	-1 764 828	-1 721 835	-1 657 991	-1 721 835	-1 657 991	-2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 293	-70 965	-73 615	-69 225	-73 615	-69 225	4 %
Avustukset	-3 819 520	-3 925 500	-4 141 900	-4 079 089	-3 151 600	-3 108 054	6 %
Muut toimintakulut	-1 087 995	-1 087 004	-1 182 712	-1 138 297	-1 182 712	-1 138 497	9 %
TOIMINTAKULUT	-12 753 520	-13 705 268	-14 078 970	-13 744 762	-13 427 753	-13 047 097	3 %
TOIMINTAKATE	-11 997 372	-13 158 768	-13 639 470	-13 335 062	-12 988 253	-12 637 397	4 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Nuorisopalvelujohtaja	

Sitovuustaso:	230	Nuorisopalvelut
----------------------	------------	------------------------

PALVELUAJATUS JA PERUSTEHTÄVÄT

Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua ja edistää nuorten elinoloja, hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta luomalla edellytyksiä kasvulle tarjoamalla toimintaa, tukea ja turvallista, välittävää läsnäoloa. Nuorilla tarkoitetaan nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita. Haluamme, että Ylivieska on paras paikka nuorille elää, kasvaa ja harrastaa. Non-formaali oppiminen on keskiössä. Keskeiset nuorisopalveluiden osa-alueet ovat tilatoiminta, nuorisotoiminta tapahtumiseen ja leireineen, koulunuorisotyö, nuorten oman toiminnan tukeminen, sosiaalinen media ja digitaalinen nuorisotyö, harrastusmahdollisuudet, nuorisolan ehkäisevä päihdetyö, nuorten vaikuttamismahdollisuudet, etsivä nuorisotyö, yksilö- ja starttivalmennus, Ohjaamopalvelut, sosiaalinen vahvistaminen ja monialainen yhteistyö eri toimintamuotoineen, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta.

Tavoitteena on innovatiivinen, laadukas, tasapuolinen, nuoria tavoittava, monipuolinen ja aktivoiva nuorisotoiminta. Toimintamme on nuorisolain sisältöjä vastaavaa sekä ajassa mukana pysyvää nuorisotyötä ja –politiikkaa. Toiminnassamme huomioimme hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden edistämisen. Henkilöstön työhyvinvointi, osaamisen varmistaminen, nuorisotilojen ja välineiden ajantasainen kunto ovat olennainen osa nuorisopalveluiden toimintaperiaatteita. Keskeinen nuorisopalveluiden toimintapaikka on nuorisotalo Holvi, josta löytyy kaikki kaupungin nuorisopalveluiden palvelut yhdestä paikasta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Nuorisotyön ydin on laadukas, monipuolinen ja osallistava toiminta, joka tavoittaa laajasti nuoria aktivoiden heitä omaehtoiseen toimintaan. Nuorisotyö seuraa aikaa ja muuntautuu tarpeen mukaan. Sosiaalisen median ja verkkonuorisotyön käytännöt ovat työntekijöillä hallussa, mahdollistaen siirtymisen joustavasti lähipalveluista verkossa tapahtuvaan nuorisotyöhön. Kaikilla työntekijöillä on toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet. Työntekijät koulutautuvat ja seuraavat aikaa pysyen nuorten muuttuvan maailman mukana.

Keskeistä vuoden 2024 toiminnassa: Yhteiset toimitilat kaikille ovat luoneet kaupungin nuorisopalveluille saumattoman yhteistyön eri ikäluokkia tukevaan toimintaan. Vahvistamme edelleen Ohjaamon moniammatillisen yhteistyöverkoston toimintaa. Liikkuva nuorisotyö on osa niin perusnuorisotyötä kuin Ohjaamon palveluja, tätä vahvistetaan Wauto-toiminnalla. Koulunuorisotyö toimii kaikilla koulutusasteilla. Liikennepuiston ja minigolfin toimintaa kehittämistä jatketaan, luodaan alueesta positiivinen, perheiden aktiivisessa käytössä oleva monipuolinen alue. Perusnuorisotyön pohjaa vahvistetaan tiiviillä yhteistyöllä muiden nuorten parissa toimivien kanssa. Lapsia ja nuoria kuullen ja nuorten maailmaa seuraten kehitetään yleisesti toimintamuotoja, kerhotoimintaa ja avointa talotoimintaa. Moniammatillinen Ankkuritoiminta aloitetaan yhteistyössä poliisin ja sosiaali- ja terveystalouden kanssa.

Nuorten osallisuus on vahvaa, vaikuttamismahdollisuuksia on sekä nuorisovaltuuston, Lasten Parlamentin, että verkkovaikuttamisen kautta. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on monipuolista työtä nuorten hyvinvoinnin ja paikkakunnalla viihtymisen tueksi. Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys ovat luonteva osa toimintaa.

Tukea tarvitsevien nuorten kanssa työskentely on monipuolista, tavoittaen myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevat nuoret.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
0–28-vuotiaiden nuorten määrä	5526	5510	5500	5500	5500	5500
Nettomenot € / 0–28-vuotiaat (Suomen keskiarvo 103 €)	67,06	91,68	102,57	104,58	106,46	107,87
Nettomenot €/asukas	24,19	26,50	36,75	38,35	39,04	39,56
Henkilöstö	8	9	9	9	11	11
Hanketyöntekijä			2	2		

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
230 Nuorisopalvelut							
Myyntituotot	3 935	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0 %
Maksutuotot	11 567	17 000	20 000	20 000	20 000	20 000	18 %
Tuet ja avustukset	116 875	125 000	150 000	150 000	150 000	150 000	20 %
Muut toimintatuotot	2 070	4 500	6 500	6 500	6 500	6 500	44 %
TOIMINTATUOTOT	134 447	151 500	181 500	181 500	181 500	181 500	20 %
Henkilöstökulut	-327 660	-406 537	-453 659	-464 710	-475 046	-482 827	12 %
Palvelujen ostot	-54 945	-66 963	-99 175	-99 175	-99 175	-99 175	48 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 788	-23 400	-27 250	-27 250	-27 250	-27 250	16 %
Avustukset	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	0 %
Muut toimintakulut	-95 585	-157 516	-161 516	-161 516	-161 516	-161 516	3 %
TOIMINTAKULUT	-504 978	-658 416	-745 600	-756 651	-766 987	-774 768	13 %
TOIMINTAKATE	-370 531	-506 916	-564 100	-575 151	-585 487	-593 268	11 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kirjastojohtaja	

Sitovuustaso:	225	Kirjastopalvelut
----------------------	------------	-------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kirjasto on peruspalvelu sekä osa hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluja. Kirjasto tarjoaa pääsyn tietoon ja kulttuurisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa ja tukee tiedon hankintaa, monipuolista lukutaitoa sekä lukemista ja kirjallisuutta. Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjaston tulee olla kaikkien saavutettavissa. Maksuttomat kirjasto- ja tietopalvelut ehkäisevät syrjäytymistä, tukevat elinikäistä oppimista, edistävät kansalais- ja digitaitoja, tuottavat elämyksiä sekä lisäävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja monikulttuurisuutta.

Ylivieskan kirjaston palveluverkon muodostavat pääkirjasto, kirjastoauto, hakeutuva toiminta (siirtokokoelmat ja kotipalvelu) sekä verkkopalvelut. Kirjasto toimii tiiviissä yhteistyössä muiden kirjastojen, kaupungin toimialojen ja yhteisöjen kanssa. Riittävä ammattitaitoinen henkilöstö sekä toimivat ja turvalliset tilat mahdollistavat asiakkaiden tarvitsemat kirjastopalvelut sekä niiden kehittämisen.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kirjasto jatkaa suunnitelmallista yhteistyötä naapurikirjastojen kanssa tehokkaasti ja taloudellisesti. Viikottaiset seutukuljetukset Joki-kirjastojen välillä tehostavat kokoelmien käyttöä ja saatavuutta. Joki-kirjastojen käytänteitä yhtenäistetään kirjastojen yhteisellä Karttamerkit kohdalleen -hankkeella.

Kirjasto panostaa fyysisen aineiston ohella e-aineistoihin. Toistaiseksi Joki-kirjastot ovat mukana Pohjoisen eKirjastossa. Seuraamme valtakunnallisen eKirjaston edistymistä yhdessä muiden Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kirjastojen kanssa. Digitaalisia palveluja kehitetään ja niiden saavutettavuutta parannetaan.

Palvelut turvataan riittävällä ja ammattitaitoisella henkilöstöllä, jonka täydennyskoulutukseen panostetaan. Tiloja tarjotaan oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan mahdollisuuksien mukaan. Tilojen ajanmukaistamista pyritään suunnittelukaudella viemään aktiivisesti eteenpäin. Lehtilukusali on avoinna joka päivä klo 7–20. Pääkirjaston ollessa suljettuna lehtisali toimii omatoimisena, jolloin yli 15-vuotiaat pääsevät sinne kirjastokortin ja pin-koodin avulla.

Maksuttomat, matalan kynnyksen tapahtumat ovat kehittäneet kirjastoa yhteisöllisenä kohtaamispaikkana. Kirjasto järjestää monipuolisia tapahtumia kaikille ikäryhmille. Tapahtumissa panostetaan erityisesti lasten ja nuorten lukemisharrastuksen edistämiseen Lukukipinä kasvun kaupunkiin -hankkeen avulla. Hanke sai jatkoaikaa 31.5.2024 asti.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Kirjojen uutuushankinta kpl / 1000 asukasta	384	390	400	400	400	400
Lainat / asukas Pohjois- Pohjanmaa 16,6 (2022)	18,4	19,0	19,1	19,2	19,3	19,4
Käyntiä / asukas Pohjois- Pohjanmaa 7,2 (2022)	6,6	6,8	7,0	7,2	7,3	7,4
Toimintakulut € / asukas Pohjois- Pohjanmaa 58,5 (2022)	55,3	55,5	55,7	55,9	56	56
Lainan hinta € / laina Pohjois- Pohjanmaa 3,4 (2022)	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Kirjastoaineistomääräraha %-käyttömenoista	14,83	15,83	15,84	16	16	16
E-aineistokulut € / asukas	0,78	0,79	0,8	0,81	0,82	0,83
E-aineisto lainaus / asukas	1,75	1,8	1,85	1,9	1,95	2
Poistot & kokoelmasta	7	7	7	8	8	8
Pääkirjaston aukiolotunnit (henkilökunta paikalla) h / vuosi	2227	2203	2222	2222	2222	2222
Henkilöstön määrän kehitys	10	10	10	10	10	10

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
225 Kirjastopalvelut							
Tuet ja avustukset	4 500	18 800	4 000	4 000	4 000	4 000	-79 %
Muut toimintatuotot	14 160	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	0 %
TOIMINTATUOTOT	18 660	32 300	17 500	17 500	17 500	17 500	-46 %
Henkilöstökulut	-425 541	-429 579	-434 618	-445 937	-456 569	-464 579	1 %
Palvelujen ostot	-97 221	-103 295	-106 867	-106 867	-106 867	-106 867	3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-140 562	-157 400	-162 400	-162 400	-162 400	-162 400	3 %
Muut toimintakulut	-181 178	-178 872	-193 598	-193 598	-193 598	-193 598	8 %
TOIMINTAKULUT	-844 503	-869 146	-897 483	-908 802	-919 434	-927 444	3 %
TOIMINTAKATE	-825 843	-836 846	-879 983	-891 302	-901 934	-909 944	5 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kulttuurijohtaja	

Sitovuustaso:	235	Kulttuuripalvelut
----------------------	------------	--------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kulttuuritoiminta on osa kunnan hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluita. Kuntien lakisääteinen kulttuuritoiminta tukee ja edistää kulttuurielämää ja kulttuurikasvatusta, sen saavutettavuutta ja osallisuutta. Tavoitteina on tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluita taidenäyttelyiden, teatteriesitysten, konserttien ja erilaisten kulttuuritapahtumien merkeissä, jotka luovat elämyksiä sekä lisäävät sosiaalisuutta. Kulttuuritoiminta tukee moniarvoista taiteiden harjoittamista ja harrastamista, kolmannen sektorin sekä eri kulttuurijärjestöjen ja ammattitaiteilijoiden toimintaa. Kulttuuritoiminta tekee tapahtumayhteistyötä eri toimijoiden kanssa paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Kulttuuri edistää hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuuritoimi vaalii kaupungin perinne- ja kulttuurihistoriaa huolehtien perinnehistoriallisista arvokohteista Helaalan Myllystä ja Puuhkalan kotiseutumuseosta. Kaupungin taidekokoelman ylläpito ja kotiseutuarkiston hoito kuuluvat kulttuuripalveluiden tehtäviin.

Kulttuuripalvelut koostuvat kokonaisuudesta: muu kulttuuritoimi, museotoimi, matkailu ja Kulttuurikeskus Akustiikan toiminta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kaupungin kulttuuripalveluiden keskeisenä toimintana on tehdä ja kehittää erilaisia taide- ja kulttuuritapahtumia itsenäisesti sekä yhteistyössä kaupunkiorganisaation eri hallintokuntien kuin ulkoisten kulttuuritapahtumia tuottavien tahojen kanssa. Kulttuuripalvelut ovat mukana alueellisissa kulttuuria ja taidetta kehittämissä hankkeissa mahdollisuuksiensa mukaan.

Kaupungin matkailua pyritään edistämään myös kulttuurisilla keinoilla. Kulttuuripalveluiden kesätoiminta keskittyy historiallisiin arvo- ja suojelukohteisiin, Puuhkalan kotiseutumuseolle ja Helaalan Myllylle sekä vapaa-ajaksiin toritapahtumiin. Museoiden toimintaa ja mahdollisuuksia kehitetään asiakaslähtöisellä otteella monipuolista ohjelma- ja palvelukokonaisuuksien sisältöjä. Perinne- ja kulttuurihistorian esille tuominen sekä kuntalaisten osallistaminen on kulttuuripalveluiden kesätoimintojen tärkein osa-alue. Yhteistyötoimintoja eri yhdistysten, järjestöjen sekä kaupungin hallintokuntien välillä kehitetään ja uusia toimintatapoja luodaan.

Alueellisen kulttuurikeskuksen Kulttuurikeskus Akustiikan toiminta kerää asiakkaita laajalta alueelta tapahtumiin toimintakausillaan, kevät- ja syyskaudella. Akustiikka on Ylivieskan kulttuurielämän ydin ja palvelutasoltaan erinomainen kokous-, koulutus-, taidenäyttely-, konsertti- ja tapahtumapaikka. Kulttuurikeskus

toimii yhteistyössä taiteen harrastajien, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa sekä ulkoisten toimijoiden kanssa. Yhteistyö Ylivieskan seudun musiikkiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan Kesäyliopiston sekä kaupungin eri hallintokuntien kanssa on tiivistä, kuin myös toiminta kulttuurikasvatuksellisissa asioissa perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja eri oppilaitosten kanssa.

Ylivieskan Kulttuurikeskus Akustiikka on vetovoimatekijä Ylivieskan kaupungille, jonka myötä kerrannaisvaikutukset ovat mittavat koko kaupunkikuvassa.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Kulttuuritoiminta						
Kulttuurikeskus Akustiikan palvelujen käyttäjämäärät	40.000	60.000	70.000	80.000	80.000	80.000
Akustiikan omakatteisuus %	26 %	35 %	35 %	35%	35%	35 %
Ilman pääomavuokraa	51 %	52%	52%	52%	52%	52%
Museotoiminta – perinnekulttuuri						
Puuhkalan museon, iltatorin ja Helaalan Myllyn kävijämäärä	5.000	5.000	8.000	10.000	10.000	10.000
Yleinen kulttuuritoimi	4.000	6.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Henkilöstö						
Kulttuurikeskus Akustiikka, kotiseutuaristo, museotoimi, muu kulttuuritoimi	8,5	8,5	8,5	9,5	9,5	9,5

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
235 Kulttuuripalvelut							
Myyntituotot	57 947	90 950	84 750	84 750	84 750	84 750	-7 %
Tuet ja avustukset	44 606	1 000	11 000	11 000	11 000	11 000	1 000 %
Muut toimintatuotot	160 702	267 290	223 000	223 000	223 000	223 000	-17 %
TOIMINTATUOTOT	263 255	359 240	318 750	318 750	318 750	318 750	-11 %
Henkilöstökulut	-334 604	-403 518	-429 363	-440 212	-450 407	-458 069	6 %
Palvelujen ostot	-141 412	-95 750	-112 055	-112 055	-112 055	-112 055	17 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 066	-82 640	-73 150	-73 150	-73 150	-73 150	-11 %
Avustukset	-3 700	-4 500	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	11 %
Muut toimintakulut	-469 659	-491 361	-482 726	-482 726	-482 726	-482 726	-2 %
TOIMINTAKULUT	-1 020 441	-1 077 769	-1 102 294	-1 113 143	-1 123 338	-1 131 000	2 %
TOIMINTAKATE	-757 186	-718 529	-783 544	-794 393	-804 588	-812 250	9 %

KULTTUURIPALVELUIDEN TULOSLASKELMA 2024	
Liikevaihto	318 750
Myyntituotot	84 750
Vuokratuotot	62 000
Muut tuotot	172 000
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-361 100
Eläke- ja muut sivukulut	-68 263
Ostot tilikaudella	
Palvelujen ostot	-112 055
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-73 150
Muut kulut	
Vuokrat	-466 102
Muut toimintakulut	-21 624
Poistot	0
Liikeyli-/alijäämä	-783 544
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-783 544
Tilikauden yli-/alijäämä	-783 544
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, ei poistoja)	28,9
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, sis. poistot)	28,9

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Hyvinvointijohtaja	

Sitovuustaso:	250	Liikuntapalvelut
----------------------	------------	-------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan kaupungin liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen
- tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- ylläpitämällä liikuntapaikkoja

Liikunnalla on merkittävä myönteinen vaikutus kaupungin väestön kokonaisvaltaiselle terveydelle ja hyvinvoinnille sekä sairauksien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Aktiivinen seuratoiminta yhdessä liikuntapalveluiden kanssa lisäävät Ylivieskan kaupunkiin elinvoimaisuutta. Liikkumattomuus on yhteiskunnallinen haaste, joka aiheuttaa merkittäviä kustannuksia vuosittain. Liikuntapalvelut pyrkivät edistämään liikunnan aikaansaamista terveyshyötyjä ja samalla parantamaan kaupunkilaisten arjessa jaksamista, kunnan ylläpitämistä ja tarjoamaan elämyksellisiä hetkiä. Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä eri toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Ylivieskan liikuntapalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille liikuntamahdollisuudet yhdenvertaisuus-, tasa-arvo ja liikuntalain puitteissa asukkaitaan kuullen liikuntaa koskevissa päätöksissä, sillä liikunnalla on keskeinen rooli kuntalaisten harrastustoiminnassa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Hyvinvointivat ja aktiiviset kuntalaiset ovat kunnan kivijalka.

TOIMINTASUUNNITELMA

Liikuntaneuvonnan palveluketjun kehittäminen ja toiminnan vakiinnuttaminen ovat keskeisessä asemassa. Hyvinvointialueuudistuksen myötä yhteistyön jatkaminen sekä jatkuva kehittäminen on olennaisessa asemassa kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisessä. Palveluketjun kehittämisen taustalla on matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien kehittäminen sekä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien liikunnan lisääminen. Tulevien vuosien yhtenä keskeisenä painopistealueena on lasten ja nuorten liikuntaharrastuneisuuden lisääminen, erityisesti yläkoulu- ja lukiokäisissä.

Liikuntapaikkarakentaminen on monipuolistanut liikuntapaikkoja Ylivieskassa viimeisten vuosien aikana. Ulkokuntosalin rakentamisella syksyllä 2022, koulujen pihojen lähiliikuntapaikkojen kehittämisen ja syksyn 2023 tenniskenttien perusparannusten myötä. Monipuoliset liikuntapaikat tarjoavat kaupunkilaisille sekä järjestöille monipuoliset harrastamismahdollisuudet. Liikuntapaikkarakentamisen investointiohjelma on tehty vuosille 2024–2027. Hyvinvointilautakunta on lähettänyt kokouksessaan 20.09.2023 investointiohjelmaehdotuksen teknisten palveluiden lautakunnan sisällytettäväksi kaupungin investointiohjelmaan ja edelleen kaupungin hallituksen ja valtuuston käsiteltäväksi. Investointiehdotukset jakautuisivat vuosittain pääinvestointeihin siten että vuonna 2024 ajoittuisi Safarin jalkapallokentän sosiaali- ja pukuhuonetilat 2025

Salmiperän - Jonaala - Huhmari ulkoilureitin kehittäminen, 2026 Suvannon pesäpallokentän sosiaali- ja pukuhuonetilat ja 2027 liikuntakeskuksen olosuhteiden kehittäminen. Lähivuosille on tunnistettavissa tarvetta kehittää lähiluontoliikuntakohteita Salmiperä – Jonaala – Huhmari reitistön lisäksi.

Liikuntapalvelut tarjoavat monipuolisesti eri kohderyhmät huomioivia liikuntapalveluita. Asiakaskysely suoritetaan vuosittain ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan asiakaspalautteet, henkilöstön vahvuudet sekä käytettävissä olevat toimintaympäristöt. Työhyvinvointiin kiinnitetään huomioita ja työntekijöitä kannustetaan huolehtimaan omasta kokonaisvaltaisesta terveydestään.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Uimahallin kävijämäärä	56 841	53 000	58 000	60 000	61 000	61 000
Keilahallin ratatunnit	6 804	3 700				
Liikuntasalin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	63,6 %	65 %	70 %	75 %	75 %	75 %
Tennishallin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	62,3 %	65 %	65 %	70 %	75 %	75 %
Jäähallin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	92,1 %	93 %	95 %	95 %	95 %	95 %
Erityisryhmien tilaisuudet	967	965	970	970	970	970
Liikuntapalveluiden nettomenot €/asukas*	185 €	185 €	185 €	185 €	185 €	185 €
Henkilöstö	13	13	13	13	13	13

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
250 Liikuntapalvelut							
Myyntituotot	607 898	734 400	769 600	769 600	769 600	769 600	5 %
Maksutuotot	2 991	0	0	0	0	0	0 %
Tuet ja avustukset	32 512	13 400	10 500	10 500	10 500	10 500	-22 %
Muut toimintatuotot	41 576	44 940	42 700	42 700	42 700	42 700	-5 %
TOIMINTATUOTOT	684 977	792 740	822 800	822 800	822 800	822 800	4 %
Henkilöstökulut	-650 495	-681 030	-726 842	-744 766	-761 623	-774 262	7 %
Palvelujen ostot	-378 472	-402 680	-399 880	-399 880	-399 880	-399 880	-1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 929	-109 900	-108 700	-108 700	-108 700	-108 700	-1 %
Avustukset	-55 618	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	0 %
Muut toimintakulut	-1 643 620	-1 644 748	-1 735 900	-1 735 900	-1 735 900	-1 735 900	6 %
TOIMINTAKULUT	-2 828 134	-2 908 358	-3 041 322	-3 059 246	-3 076 103	-3 088 742	5 %
TOIMINTAKATE	-2 143 157	-2 115 618	-2 218 522	-2 236 446	-2 253 303	-2 265 942	5 %

LIIKUNTAPALVELUT TULOSLASKELMA 2024	
Liikevaihto	822 800
Myyntituotot	769 600
Vuokratuotot	25 700
Muut tuotot	27 500
Henkilöstökulut	
Henkilöstökulut	-726 842
Ostot tilikaudella	
Palvelujen ostot	-399 880
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-108 700
Avustukset	
Avustukset yhteisöille	-70 000
Muut kulut	
Vuokrat	-1 730 600
Muut toimintakulut	-5 300
Poistot	-326 186
Liikeyli-/alijäämä	-2 544 708
Rahoitustulot ja -menot	
Korkomenot	0
Korvaus jäännöspääomasta	0
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-2 544 708
Varausten muutos	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 544 708
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, ei r	27,05
Omakatteisuus % (tuloilla katettu menoista, sis.	24,43

Vastuutoimielin:	65	MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Musiikkiopiston rehtori	
Sitovuustaso:	240	Musiikkiopiston toiminta

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan seudun musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, joka antaa musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta sekä tarjoaa kulttuurikasvatusta järjestämällä konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa. Ylivieskan lisäksi toimialueeseen kuuluvat sopimuskunnat Alavieska, Kalajoki, Pyhäjoki, Reisjärvi ja Sievi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Musiikkiopisto on oman alansa erityisosaamista näkyväksi tekevä toimija kaikissa jäsenkunnissa. Järjestämme toimialueellamme monipuolisia, eri kohderyhmille suunnattuja konsertteja. Teemme yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa oppilasmäärän ylläpitämiseksi. Toimintamme tunnetaan laadukkaasta opetuksesta, jonka turvaamme jatkossakin oikea-aikaisella rekrytoinnilla.

Kiinnitämme opetussuunnitelman kehitystyössä erityistä huomiota siihen, että saamme oppilaat sitoutumaan tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen harrastukseen. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas suorittaisi taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän kokonaisuudessaan ja saisi päättötodistuksen

Haluamme ylläpitää luovaa toimintailmapiiriä, joka kannustaa yhteistyöhön sekä oppilaitoksen sisällä että myös ulkopuolisten tahojen kanssa. Toteutamme opetushallituksen erillisvaltionavulla Matka barokin maailmaan-hankkeen, joka aikakauden musiikkiin tutustumisen lisäksi tukee oppilaiden ja opettajien yhteisöllisyyden kokemusta. Huomioimme toiminnassamme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mm. välittämällä musiikin kautta hyvinvointia erilaisille kohderyhmille.

Tuemme opettajien ja hallinto henkilöstön osaamista ja jaksamista koulutussuunnitelman mukaisesti ammatillisten koulutusten avulla. Kehitämme edelleen Eepos-oppilaitoshallinto-ohjelman käyttöä ensisijaisena tiedotuskanavana oppilaille ja huoltajille.

Pidämme huolta opetustilojen turvallisuudesta pitämällä turvallisuusohjeistukset ajan tasalla ja pyrimme lisäämään kestävä kehityksen periaatteiden noudattamista.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Tuntimäärät à 45 min.						
- vuodessa (35 viikkoa)	17 290	18 130	17 885	17 885	17 885	17 885
- viikossa	494	518	511	511	511	511
Oppilasmäärä yhteensä	692	716	699	699	699	699
- musiikin perus- ja syventävät opinnot	381	381	384	384	384	384
- varhaisiän musiikkikasvatus (musiikkileikkikoulu ja valmennusryhmät)	311	335	315	315	315	315
Todistukset	32	25	25	25	25	25
suorituksia/opettaja	1	1	1	1	1	1
Bruttomenot						
euroa/tunti	85 €	84 €	90 €	91 €	93 €	95 €
euroa/oppilas	2 121 €	2 133 €	2 293 €	2 339 €	2 385 €	2 420 €
Viikotunnin hinta vuodessa	994 €	1002 €	1103 €	1166 €	1230 €	1278 €
Henkilöstö	28	28	28	28	28	28

Ylivieskan kaupungin arvioitu osuus nettomenoista vuodelle 2024 on 231 707 euroa. Musiikin perus- ja opistotason oppilaita Ylivieskassa on 155, viikotuntimäärä 210.

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
240 Musiikkiopiston toiminta							
Myyntituotot	299 268	315 700	340 200	340 200	340 200	340 200	8 %
Maksutuotot	196 430	206 000	205 000	205 000	205 000	205 000	0 %
Tuet ja avustukset	10 255	0	7 000	7 000	7 000	7 000	0 %
Muut toimintatuotot	13 488	11 200	12 200	12 200	12 200	12 200	9 %
TOIMINTATUOTOT	519 440	532 900	564 400	564 400	564 400	564 400	6 %
Henkilöstökulut	-1 201 130	-1 252 258	-1 308 773	-1 343 381	-1 375 892	-1 400 406	5 %
Palvelujen ostot	-171 976	-178 935	-186 004	-186 004	-186 004	-186 004	4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 793	-13 450	-13 450	-13 450	-13 450	-13 450	0 %
Muut toimintakulut	-78 614	-82 428	-91 982	-91 982	-91 982	-91 982	12 %
TOIMINTAKULUT	-1 467 514	-1 527 071	-1 600 209	-1 634 817	-1 667 328	-1 691 842	5 %
TOIMINTAKATE	-948 074	-994 171	-1 035 809	-1 070 417	-1 102 928	-1 127 442	4 %

Vastuutoimielin:	70	KANSALAI SOPISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kansalaisopiston rehtori	

Sitovuustaso:	245	Kansalaisopiston toiminta
----------------------	------------	----------------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaa sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopisto-oppinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Koulutuksessa painottuvat kielet, taide- ja taitoaineet, tietotekniikka ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille musiikin opetusta sekä kuvataiteen, teatteri-ilmaisun, sanataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti. Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Toiminta-alueena ovat Ylivieskan kaupunki sekä Alavieskan ja Sievin kunnat.

TOIMINTASUUNNITELMA

Kansalaisopiston toimenpiteiden pohjana on Ylivieska - Kasvun kaupunki -strategiasta osiot Koulutuksesta osaamista ja Palveluista hyvinvointia.

Toiminnan painopiste on alueen asukkaiden tarpeista lähtevä laadukas ja monipuolinen opetus ja tavoitteena on turvata toiminta-alueen asukkaille mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen ja sen avulla lisätä ja ylläpitää kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta. Kuntalaiskuuleminen, yhteistyö eri hallintokuntien ja laajan sidosryhmäverkoston kanssa ovat tärkeitä opetustoiminnan kehittämistyössä ja kurssisuunnittelussa. Ylivieskan kaupungin strategian mukaisesti kiinnitetään huomioita aktiiviseen opiston toiminnan ja kurssien markkinointiin, sekä monikanavaiseen viestintään siten, että kaikki ikä- ja kohderyhmät otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Laadukkaasti opetuksen varmistamiseksi kansalaisopistolla tulee olla riittävät henkilöstö- ja talousresurssit. Edellisen lisäksi opetustilojen tulee täyttää ainekohtaiset vaatimukset niin turvallisuuden kuin välineiden osalta, jotta voidaan varmistaa mahdollisuus toiminnan ylläpitämiseen ja edelleen kehittämiseen. Koronapandemian selättämisen jälkeen henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää samoin kuin

henkilöstön täydenniskoulutus. Viikoittaisten henkilöstöpalavereiden tavoitteena on kehittää avointa ja osallistavaa päätöksentekoa ja lisätä työhyvinvointia.

Kansalaisopisto verkostoituu aktiivisesti toiminta-alueellaan kaupungin eri hallintokuntien, kolmannen sektorin, seurojen ja yhteisöjen kanssa ja näin vaikuttaa osaltaan opetustoiminnan lisäksi paikalliskulttuurin ylläpitämiseen, alueen kulttuurielämän monipuolistamiseen sekä kuntalaisten yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseen.

Lähivuosien suurimpana kehittämiskohteena opistossa on osaamisperusteisuus, sen myötä opiskelijoiden osaamisen näkyväksi tekeminen sekä opintosuoritusten

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Opetustunnit	8421	9760	9980	9900	9900	9900
Opiskelijamäärä	2172	3370	3420	3490	3560	3500
Toimipaikkojen määrä	49	60	50	50	50	50
Kustannukset €/t	104,30	102,78	103,54	104,97	107,26	107,26
Kustannukset €/opiskelija	404,36	297,68	302,15	303,17	306,12	306,12
Tuloilla katettu %	20,20	29,00	24,50	24,50	24,50	24,50
Opintomaksuilla katettu, %	14,40	21,10	16,20	16,20	16,20	16,20
Henkilöstö (sivutoimisia tuntiopettajia n. 130 /v)	7	7	8	8	8	8

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
245 Kansalaisopiston toiminta							
Myyntituotot	49 738	78 562	81 300	81 300	81 300	81 300	3 %
Maksutuotot	126 613	211 600	167 700	167 700	167 700	167 700	-21 %
Muut toimintatuotot	1 892	1 000	4 250	4 250	4 250	4 250	325 %
TOIMINTATUOTOT	178 242	291 162	253 250	253 250	253 250	253 250	-13 %
Henkilöstökulut	-588 637	-696 149	-655 300	-672 445	-688 548	-700 683	-6 %
Palvelujen ostot	-122 999	-130 057	-173 074	-173 074	-173 074	-173 074	33 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 424	-9 240	-8 685	-8 685	-8 685	-8 685	-6 %
Muut toimintakulut	-158 219	-167 756	-196 286	-196 286	-196 286	-196 286	17 %
TOIMINTAKULUT	-878 279	-1 003 202	-1 033 345	-1 050 490	-1 066 593	-1 078 728	3 %
TOIMINTAKATE	-700 037	-712 040	-780 095	-797 240	-813 343	-825 478	10 %

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	

Sitovuustaso:	255	Tekniset palvelut
----------------------	------------	--------------------------

PALVELUAJATUS

Tekniset palvelut turvaa osaltaan hyvinvoinnin perustan ja luo ihmisille ja yrityksille edellytykset menestymiseen ja viihtymiseen Ylivieskassa. Teknisten palveluiden keskeisiä tehtäviä ovat kaupunkirakenteen kehittäminen sekä liikenneväylien ja muun kunnallistekniikan sekä puistojen ja liikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnossapito. Toimiala huolehtii kaupungin rakennusten rakennuttamisesta ja ylläpidosta, kaupungin puhdistus- ja ruokapalveluista, kaupunkiympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä, turvallisuudesta ja kaa-voituksesta sekä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto

Teknisten palveluiden hallinto tuottaa teknisten palveluiden lautakunnan ja palvelukeskuksen yleis- ja taloushallinto sekä tuki- ja asiakaspalvelutehtäviä. Yksikkö huolehtii osaltaan toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä, ohjaa ja valvoo toimialan suunnittelua ja toteutusta sekä seuraa toiminnan tuloksia ja huolehtii yhteistyöstä.

Talouden seurantaan käytetään erilaisia raportteja ja talouden toteutumista vertaillaan muihin kuntiin määsämällin avulla.

Vakinaista henkilökuntaa on 3

Kuntatekniikan palvelut

Kuntatekniikan palvelut tuottaa palveluja kadunpidon ja kaupunkiympäristön elinkaaren eri vaiheisiin huomioiden Hinku-hankkeen antamat mahdollisuudet asukkaiden liikkumiseen koko kaupungin alueella sekä pyöräilykaupunki-imagon vahvistamisen. Kuntatekniikan palvelut turvaa osaltaan elinvoimainvestointien ja -hankkeiden toteutumista.

Vuoden 2024 suurimpia investointeja ovat lisäalumiiniradan alikulkusilltoihin liittyvien katujen ja teiden rakentaminen, Toivonpuiston kadun kunnallistekniikan saneeraus sekä Junnikankankaan asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen, johon on saatu EAKR-rahoitusta. Lisäksi varaudutaan Taanilan alueen infran rakentamiseen.

Liikenneturvallisuuden kokonaisuutena kiinnitetään erityistä huomiota.

Leikkipuistojen turvallisuutta parannetaan kunnostamalla ja uusimalla leikkivälineitä. Yleisten alueiden hoidossa ja kehittämisessä huomioidaan kaupungin viihtyisyys ja vetovoimaisuus. Mauno Koiviston -puiston kunnostussuunnittelu käynnistetään toimintavuonna.

Sopeutustoimina esitetään yksityisteiden talvikunnossapidon muuttamista avustusperusteiseksi ja osan viheraluetöiden ulkoistamista. Energiansäästötoimenpiteet: kulutuksen vähentäminen, sähkön käytön tarkentaminen ja valaistuksen uusiminen. Lentopaikan käytöstä laaditaan käyttäjille erillinen hinnasto.

Vakinaista henkilökuntaa on 10.

Tilapalvelut

Tilapalvelut rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kaupungin eri hallintokuntien käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyyttä ja kustannukset huomioon ottaen tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja monikäyttöisiä

Vuoden 2024 investointi on Vähäkankaan koulun rakentaminen. Työohjelmassa esitetään Akustiikan ison salin tekniikan päivittämistä ja Safarin jalkapallokentän huoltorakennuksen rakentamista.

Sopeutustoimina esitetään kiinteistöstrategiasta johdettavia toimenpiteitä; kylätalojen ja rinnemajan omistuksesta luopumista 1.7.2024 alkaen. Energiansäästötoimenpiteet: kulutuksen vähentäminen sähkön ja ilmanvaihdon käytön tarkentamisella, jäähallin käyttöajan lyhentäminen siten, että jäähallin jää on käytävissä 1.9.-31.3.

Vakinaista henkilökuntaa on 11.

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalvelut toteuttaa kaupunkistrategian maapoliittisia tavoitteita kaavoituksessa ja raakamaan hankinnassa sekä tonttien luovuttamisessa Ylivieskan kaupungin maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Maankäytölle laaditaan vuosittain toteuttamisohjelma. Raakamaata hankitaan ensisijaisesti vapaaehtoisilla kaupoilla. Tarvittaessa käytetään maankäyttö- ja rakennuslain mahdollisuuksia asemakaavojen toteutumisen varmistamiseen.

Merkittäviä eteneviä asemakaavahankkeita ovat Rantavainion ja Hamarinpuhdon asemakaavahankkeet Koskipuhdon kaupunginosassa. Ydinkeskustassa virastokorttelin ja terveyskeskuksen asemakaavamuutokset sekä Männistön kaupunginosassa Olmala II asemakaava etenevät hyväksymiskäsittelyyn. Toimintakaudella suunnitteluun on tulossa myös Taanilan liikerakentamista mahdollistava asemakaava-Pajukoski II:n, Verkasalon ja Vasaman tuulivoimapuistojen osayleiskaavat etenevät hyväksymiskäsittelyyn. Tavoitteena on keskustan osayleiskaavan ajantasaistaminen. Kaavahankkeet kuvataan tarkemmin vuosittaisessa kaavoituskatsauksessa.

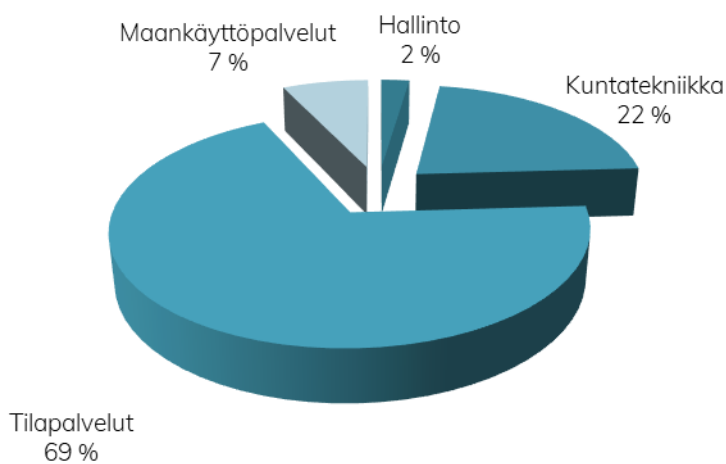
Paikkatiedon rajapintapalveluiden kehittämistä jatketaan aineistoja parantamalla ja uusia aineistoja julkaisemalla. Mittauspalveluissa keskitytään rakennuspaikan merkintämittausten lisäksi täydennyskartoi-
tuksiin, sekä kiinteistönmuodostukseen liittyvien tonttijakojen ja lohkomistoimitusten maastotöihin. Mit-
tauspalveluita myydään kuntiin yhteistyösopimuksien mukaisesti.

Maankäyttöpalvelut huolehtii kiinteistönmuodostuksesta sekä kiinteistörekisterin ylläpidosta kaupungin
asemakaava-alueella. Kiinteistöinsinöörille lakisääteisesti kuuluvat tehtävät ostetaan Maanmittauslaitok-
selta.

Metsien hoidossa ja hakkuissa noudatetaan vuosittain metsäsuunnitelmaa. Myyntiin tulevien tonttien
puustoa raivataan ennakoivasti.

Vakinaista henkilökuntaa on 8.

Teknisten palveluiden kustannusten jakautuminen

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Tekniset palvelut						
- kustannukset €/as	1 062	721	713	713	713	713
- henkilöstö	129	42	40	40	40	40
Kuntatekniikka						
Liikenneväylät						
- kustannukset (€/as)	68	75	72	72	72	72
Katujen rakentaminen (m)	458	1 000	1000	1000	1000	1000
Yksityisteiden hoito (€/as)	21	16	15	15	15	15
Maankäyttö						
Kaavoitus						
-kustannukset (€/as)	15	17	24	17	17	17
Tontit (kpl)						
-asuinrakentaminen (myydyt)	9	20	20	20	20	20
- asuinrakentaminen (vuokratut)	1	6	10	10	10	10
-liike- ja teollisuus (kpl)	1	4	4	4	4	4
Kiinteistö- ja mitt.palvelut						
-kustannukset (€/as)	31	26	26	26	26	26
Tilapalvelut						
- kustannukset (€/as)	483	498	490	498	498	498
Energian kulutus						
-kwh/m ²	274	250	250	250	250	250

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027 (ed.ta/ta2024)	Muutos-%
255 Tekniset palvelut							
Myyntituotot	4 598 176	117 100	134 200	134 200	134 200	134 200	15 %
Maksutuotot	468 145	262 100	246 800	246 800	246 800	246 800	-6 %
Tuet ja avustukset	44 470	10 000	0	0	0	0	-100 %
Muut toimintatuotot	8 019 752	7 606 029	7 535 589	7 529 750	7 529 750	7 529 750	-1 %
TOIMINTATUOTOT	13 130 544	7 995 229	7 916 589	7 910 750	7 910 750	7 910 750	-1 %
Valmistus omaan käyttöön	123 832	145 000	145 000	145 000	145 000	145 000	0 %
Henkilöstökulut	-5 395 290	-2 137 575	-2 107 374	-2 183 650	-2 233 008	-2 269 937	-1 %
Palvelujen ostot	-3 300 058	-3 587 980	-3 365 646	-3 415 646	-3 415 646	-3 415 646	-6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 034 025	-3 645 565	-3 730 565	-3 730 565	-3 730 565	-3 730 565	2 %
Avustukset	-6 737	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	0 %
Muut toimintakulut	-2 512 342	-1 687 717	-1 617 739	-1 617 739	-1 617 739	-1 617 739	-4 %
TOIMINTAKULUT	-16 248 451	-11 068 837	-10 831 325	-10 957 601	-11 006 958	-11 043 887	-2 %
TOIMINTAKATE	-2 994 076	-2 928 608	-2 769 736	-2 901 850	-2 951 207	-2 988 137	-5 %

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	

Sitovuustaso:	260	Viemärlaitos
----------------------	------------	---------------------

PALVELUAJATUS

Viemärlaitos huolehtii jätevesien keräilystä ja poisjohtamisesta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Uutta viemäriverkostoa rakennetaan asemakaavan laajentumisen ja kaupunkikehityksen mukaisesti. Vanhaa viemäriverkostoa saneerataan vuotovesien vähentämiseksi koko verkoston alueella. Rakenteilla oleva Vähäkankaan koulu liitetään alueviemärintiin.

Jäteveden käyttömaksun yksikköhinta on 1.3.2024 alkaen 4,45e/m³ (sis. alv). Käyttömaksua on viimeksi korotettu 1.3.2022, mikä tällä hetkellä on 3,88e/m³ (sis. alv).

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2024	SU 2025	SU 2026
Kustannukset (€/as)						
Viemärien rakentaminen (m)	106	105	115	115	115	115
- jätevesiviemärit	600	1 000	800	1 000	1 000	1 000
Laskutettu jätevesi (m ³)	571 950	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Vuotoveden määrä (%)	43	40	40	40	40	40

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
260 Viemärilaitos							
Myyntituotot	1 898 164	2 089 107	2 230 000	2 230 000	2 230 000	2 230 000	7 %
Maksutuotot	145	6 500	0	0	0	0	-100 %
TOIMINTATUOTOT	1 898 309	2 095 607	2 230 000	2 230 000	2 230 000	2 230 000	6 %
Valmistus omaan käyttöön	4 177	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0 %
Henkilöstökulut	-37 050	-23 412	-8 343	-8 564	-8 772	-8 929	-64 %
Palvelujen ostot	-1 399 795	-1 544 843	-1 706 574	-1 706 574	-1 706 574	-1 706 574	10 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-176 783	-40 350	-36 550	-36 550	-36 550	-36 550	-9 %
Muut toimintakulut	-6 025	-6 120	-3 120	-3 120	-3 120	-3 120	-49 %
TOIMINTAKULUT	-1 619 653	-1 614 725	-1 754 587	-1 754 808	-1 755 016	-1 755 173	9 %
TOIMINTAKATE	282 833	485 882	480 413	480 192	479 984	479 827	-1 %

VIEMÄRILAITOKSEN TULOSLASKELMA 2024

Liikevaihto

Myyntituotot	2 230 000
Maksutuotot	0

Valmistus omaan käyttöön 5 000

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	-8 343
-----------------	--------

Ostot tilikaudella

Palvelujen ostot	-1 706 574
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-36 550

Muut kulut

Muut toimintakulut	-3 120
--------------------	--------

Poistot -327 960

Liikeyli-/alijäämä 152 453

Rahoitustulot ja -menot

Korkomenot	0
Peruspääoman korko (4 %)	-144 275

Yli-/alijäämä ennen varauksia 8 178

Poistoeron muutos	0
Varausten muutos	0

Tilikauden yli-/alijäämä 8 178

Vastuutoimielin:	81	Rakennus- ja ympäristölautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöpäällikkö	
Sitovuustaso:	256	Ympäristöpalvelut

PALVELUAJATUS

Ympäristöpalvelut vastaa rakentamiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvistä, sektorin lainsäädännön edellyttämistä viranomaistehtävistä Ylivieskan kaupungin alueella. Laeissa tarkoitettuna viranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen, sekä myös muuhun kaupungin hallintoon nähden riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Lupapiste (www.lupapiste.fi) on valtakunnallisesti kehitetty palvelukanava, jossa lupahakemukset ja niihin liittyvät aineistot saadaan kunnan järjestelmiin suoraan sähköisessä muodossa. Lupapisteen käyttö on vakiintunut ja kaikki rakennusvalvonnan hakemukset otetaan vastaan, käsitellään ja arkistoidaan järjestelmässä sähköisesti. Vuonna 2017 aloitettu aiemman arkiston muuttaminen sähköiseksi on jatkunut myös kuluneen vuoden aikana. Hanketyöntekijän työsuhteen päättyessä vuodenvaihteessa työntekijän omasta aloitteesta, on tarpeen rekrytoida uusi työntekijä hankkeen loppuun saattamiseksi. Laskutustyönä tehty Toholammin kunnan rakennusvalvonnan arkistomateriaalin digitalisointi saatiin päätökseen lokakuussa 2022, ja hankesopimuksen mukaisesti Toholampi jatkaa aineiston käsittelyä itsenäisesti.

Lainsäädännön muutoksiin varaudutaan lupaviranomaisen ja henkilöstön kouluttamisella. Henkilöstö osallistuu täydennyskoulutukseen, jolla myös paikataan koronapandemian vuoksi syntynyttä koulutusvajetta. Rakentamislain 1.1.2025 tapahtuvan voimaantulon valmistelu on käynnissä, ja tähän liittyviä välttämättömiä koulutuksia järjestetään vuoden 2024 aikana todennäköisesti useita. Lain käyttöönotto kunnissa vaatii myös hallintosäännön, rakennusjärjestyksen ja taksan uudistamiset. Jätelainsäädännön uudistamisella on vaikutuksia myös viranomaistoimintaan.

Valtakunnallisesti tarkasteltuna rakentamisen määrä on vähentynyt todella voimakkaasti kahden viime vuoden aikana, eikä Ylivieska tee tässä suhteessa asiassa poikkeusta. Lupamäärien laskun seurauksena rakennusvalvonnan resursseja on kyetty suuntaamaan aiempaa enemmän niihin hankkeisiin, jotka ovat jo luvitettu mutta joita ei ole vielä voitu kirjata valmistuneeksi. Rakennusalan yleisestä suuntauksesta poiketen, uusiutuvan energian tuotantoon liittyvien hankkeiden määrä on kasvussa. Voimassa oleva lainsäädäntö on osin puutteellinen kyseisen sektorin osalta, mikä lisää lupavalmisteluvaiheen työmäärää.

Viranhaltijapalveluja myydään Alavieskan, Toholammin ja Sievin kunnille. Toholammin ja Sievin viranhoidon varten on palkattu rakennustarkastaja, joka jakaa työaikansa näiden kahden kunnan tarpeiden mukaan. Rakennuskartoitusprojektia hoitamaan on syyskuussa 2021 palkattu projektivastaava, jonka tehtävänä on ollut viedä projektia eteenpäin. Rakennuskannaltaan epäselvät kiinteistöt (n. 2500 kpl) on kartoitettu ja kiinteistöjen omistajiin on otettu yhteyttä. Vuonna 2023 selvitystyötä on jatkettu pääosin maastokäyntien ja niiden perusteella kerätyn aineiston käsittelyn merkeissä. Kuluvan vuoden kesään mennessä edellä mainitusta epäselvien kiinteistöjen määrästä oli tutkimatta n. kolmasosa. Kartoituksen tuloksena verokantaan lisättävistä rakennuksista lähetettiin verottajalle vuoden 2022 lopulla n. 1300 rakennuksen tiedot, ja tänä vuonna rekisteriin kirjatut rakennukset lähetetään vastaavasti jälleen joulukuussa. Kartoitushankkeen tuloksena ilmi tulleet, luvattomasti rakennetut rakennukset on otettu rakennusvalvonnan jatkotarkasteluun, ja kymmenille rakennuksille on jo ehditty myöntää rakennuslupa takautuvasti.

Ympäristönsuojelussa käsiteltävien hakemusten ja ilmoitusten määrät ovat pysyneet aiempien vuosien tasolla, johtuen mm. maa-ainoslupien määräaikaaisuudesta ja lupien uudistamisesta. Ympäristölupiin perustuvien toimintojen tarkistaminen ja tietojen toimittaminen ympäristövahinkorahaston tulevaa käyttöä varten tulee vielä vuonna 2024 työllistämään viranhaltijoita.

Rakennus- ja ympäristölautakunta on päättänyt tehostaa ns. jatkuvaa valvontaa. Sitä on tehty viime vuosien aikana aiempaa enemmän ja siihen on jatkossakin syytä resursoida henkilöstön työaikaa.

Ympäristöpalveluiden keskeisinä tavoitteina suunnitelmakaudella ovat sähköisten palveluiden kehittämisen ohella myös asiakkaiden hankkeiden suunnittelutyön tason nostaminen, tiedottamisen tehostaminen, pitkäjänteinen työ kaupunkikuvan ja viihtyisän vetovoimaisen ympäristön edistämiseksi sekä tiivis yhteistyö teknisten palveluiden muiden yksiköiden kanssa. Lisäksi ympäristöpalvelut tulee jatkossa madaltamaan hallintopakkokeinojen käyttöönottokynnystä, vakavaa ympäristöhaittaa aiheuttavien tapausten yhteydessä.

Ympäristönsuojelussa siirryttiin vuonna 2018 lain edellyttämään ns. säännölliseen valvontaan, mitä varten laadittiin valvontasuunnitelma ja -ohjelma. Toiminta on nyt vakiintunut. Valvonta toteutetaan kuntayhteistyönä siten, että mukana ovat myös Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungit sekä Merijärven ja Sievin kunnat. Valvontatyöstä vastaa ympäristötarkastaja. Viranhaltijapalveluja myydään Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungeille sekä Alavieskan, Merijärven ja Toholammin kunnille. Lisäksi kuntayhteistyötä jatketaan Kalajoen valuma-alueen vesienhoitoryhmässä, johon kaupunki on saanut valtionavustusta ELY-keskuksen kautta. Vesienhoitoon ja tulvariskien hallintaan liittyviä hankkeita toteutetaan Katajaojan valuma-alueella sekä selvittämällä Kalajokivarren pengerryspumppaamojen soveltuvuutta vesien puhdistamiseen, yhdessä ELY-keskuksen ja Nivalan kaupungin maaseutupalveluiden kanssa.

Kaupungin uusia ympäristönsuojelumääräyksiä koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen, mistä odotetaan päätöstä kevään 2024 kuluessa. Määräykset tulevat voimaan lainvoimaisuuden saavutettuaan. Aiemmat määräykset on annettu vuonna 2010. Määräysten valmistelu on tehty laaja-alaisena kuntayhteistyönä siten, että mukana on ollut kuntia mm. Kalajoki- ja Pyhäjokivarresta. Uudistuneiden määräysten sisällöstä tiedotetaan aktiivisesti myöhemmin, etenkin kaupunkilaisen näkökulmasta katsoen.

Rakennus- ja ympäristölautakunta jakaa Ylivieskan kaupungin ympäristöpalkinnon maailman ympäristöpäivänä 5. kesäkuuta 2024.

Ympäristöpalvelut osallistuu Ylivieskan kaupungin HINKU-toimintaan, mihin verkostoon kaupunki liittyi vuonna 2020.

Vakinaista henkilökuntaa on 6, minkä lisäksi ympäristöpalveluissa on vuoden 2024 alussa yksi määräaikainen virka ja kaksi työsuhteista.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Rakennusvalvonta						
Rakennusluvut						
- määrä (kpl)	87	110	100	110	110	110
- määrä (k-m ²)	11 596	15 000	8 500	15 000	15 000	15 000
Toimenpideluvat						
- määrä (kpl)	105	100	50	100	100	100
Lupapäätökset yht.						
- määrä (kpl)	215	210	150	210	210	210
Rakennusvalvonta						
- kustannukset (€/as)	22,1	26	14,5	26	26	26
- tuottojen osuus (%)	75	53	39,6	53	53	53
Ympäristöpalvelut						
Ympäristöluvut (kpl)	7	10	10	10	10	10
Henkilöstö,						
- vakinainen	6	6	6	6	6	7
- määräaikainen	4	4	3	2	2	2

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
256 Ympäristöpalvelut							
Myyntituotot	254 366	242 000	245 725	245 725	245 725	245 725	2 %
Maksutuotot	249 283	182 800	125 800	125 800	125 800	125 800	-31 %
Tuet ja avustukset	43 198	165 000	157 000	157 000	157 000	157 000	-5 %
Muut toimintatuotot	1 520	12 000	10 000	10 000	10 000	10 000	-17 %
TOIMINTATUOTOT	548 366	601 800	538 525	538 525	538 525	538 525	-11 %
Valmistus omaan käyttöön	147	0	0	0	0	0	0 %
Henkilöstökulut	-623 081	-682 247	-602 357	-638 442	-651 384	-661 116	-12 %
Palvelujen ostot	-173 227	-233 400	-217 600	-217 600	-217 600	-217 600	-7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 355	-6 110	-4 260	-4 260	-4 260	-4 260	-30 %
Muut toimintakulut	-56 640	-59 597	-60 096	-60 096	-60 096	-60 096	1 %
TOIMINTAKULUT	-856 303	-981 354	-884 313	-920 398	-933 340	-943 072	-10 %
TOIMINTAKATE	-307 790	-379 554	-345 788	-381 873	-394 815	-404 547	-9 %

Vastuutoimielin:	82	Ympäristöterveyslautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöterveydenhuollon johtaja	

Sitovuustaso:	257	Ympäristöterveydenhuolto
----------------------	------------	---------------------------------

PALVELUAJATUS

Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Ylivieska, Nivala, Sievi ja Alavieska. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on terveellisen elinympäristön turvaaminen, terveyshaittojen vähentäminen ja niiden ennaltaehkäisy. Tavoitteena on terveellinen asuin- ja elinympäristö, hyvälaatuinen talousvesi ja turvalliset elintarvikkeet, terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä toimiva eläinlääkintähuolto. Toimintojen ennaltaehkäisevän luonteen vuoksi valtaosa toiminta-alueen asukkaista on tavalla tai toisella palvelujen piirissä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa ympäristöterveydenhuollon tulosalue, johon kuuluvat eläinlääkintähuolto ja terveysvalvonta. Ympäristöterveydenhuollon toiminnot koostuvat lakisäateisistä tehtävistä. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät, toiminta ja tavoitteet on kuvattu yksityiskohtaisesti ympäristöterveydenhuollon vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa.

Eläinlääkinnän erityistehtävänä on huolehtia eläinten terveyden- ja sairauksien hoidosta sekä eläinten hyvinvoinnin valvonnasta, eläintautien ja zoonoosien vastustuksesta. Eläinlääkintähuollon palvelut järjestetään eläinlääkintähuoltolain mukaisesti. Valvonta on eriytetty palvelutuotannosta.

Ympäristöterveydenhuollosta vastaavana monijäsenisenä toimielimenä toimii ympäristöterveyslautakunta, joka on siirtänyt viranhaltijoille ympäristöterveydenhuollon erityislakien mukaista toimivaltaa niiltä osin, kuin lainsäädäntö sen mahdollistaa.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueella on yhteensä 13 virkaa ja yksi toimi. Toimipisteitä on kolme. Ympäristöterveydenhuollon toimisto Ylivieskassa (Tasangontie 21) vastaa koko kuntayhtymän toimialueen terveysvalvonnan palveluista, eläinlääkintähuollon valvontatoimesta sekä ympäristöterveydenhuollon hallinnosta. Toimipisteessä työskentelee kuusi viranhaltijaa. Yhteistoiminta-alueen seitsemän praktikkoeläinlääkäriä ovat jakautuneet Nivalan ja Ylivieskan toimipisteisiin, jossa työskentelee myös eläintenhoitaja. Eläinlääkäripäivystykset hoidetaan kahden päivystyspiirin mallilla yhteistyössä Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kanssa.

Ympäristöterveydenhuollon palvelutuotanto koostuu valvontatehtävistä, ohjauksesta, neuvonnasta, lausunnoista ja sidosryhmäyhteistyöstä. Suunnitelmallisen valvonnan tarve määräytyy riskiperusteisesti, ja siihen lukeutuvat kohteissa suoritettavat tarkastukset, näyttötoimet ja mittaukset sekä toimintaa koskevien ilmoitusten käsittely. Muun valvonnan tarpeeseen vaikuttavat asiakkailta tulleet yhteydenotot ja yllättävät häiriötilanteet. Valvonta on pääosin maksullista toiminnanharjoittajille. Valvonnan suoritehintoja ei esitetä korotettavaksi vuonna 2024.

Eläinlääkintähuollon palveluihin lukeutuvat kaikkien eläinten terveyden ja sairauksien hoito sekä kotieläintilojen eläinterveydenhuoltokäynnit. Kiireellinen eläinlääkäripalvelu on järjestetty kaikille eläimille myös päivystysaikoina. Eläinten terveyden valvonnassa varaudutaan etenkin helposti leviävien eläintautien aiheuttamaan uhkaan. Ajankohtaisia uhkia ovat lintuinfluenssa ja afrikkalainen sikarutto. Yhteistoiminta-alueella on vähän turkistarhoja, joilla on lintuinfluenssalle herkkiä turkiseläimiä. Alueella on runsaasti kotitarve- ja harrastesiipikarjoja sekä jonkin verran ulkona pidettäviä harrastesikoja.

Toiminnan riskit ovat pääosin henkilöstöriskejä. Henkilöstömitoitus mahdollistaa normaaliajan toiminnan mutta etenkin häiriötilanteissa ja loma-aikoina pienen yksikön resurssit voivat olla riittämättömät. Ympäristöterveydenhuollon perustehtäviin lukeutuu häiriötilannevarautuminen, jonka turvaamiseksi yksikön henkilöstö ei koskaan ole yhtä aikaa vapaalla.

Korona-pandemia asetti etenkin vuosina 2020–2021 rajoitteita tarkastustoiminnalle eikä tarkastustoiminnassa ole kyetty noudattamaan riskinarvioinnin mukaisia tarkastustiheyksiä, ja tarkastuksia on jäänyt räsiin. Rästiin jääneiden tarkastusten kurominen umpeen edellyttäisi henkilöstöresurssin vähintään tilapäistä kasvattamista.

Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella alkutuotannon toimiala on erittäin merkittävä ja eläinlääkäripalvelujen saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä. Pieneläinpalveluiden kysyntä on kasvanut viime vuosina. Eläinlääkinnän Nivalan toimipistettä on tarkoitus kehittää niin, että siellä on aiempaa paremmat mahdollisuudet tarjota palveluita myös pieneläimille.

Henkilöstön työhyvinvoinnista ja työsidonnaisuuden kohtuullisena pitämisestä huolehditaan. Henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen on välttämätöntä toimialan ja lainsäädännön muutosten vuoksi.

TUNNUSLUVUT	TA 2023	SU 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Ympäristöterveyshuolto					
Eläinlääkinnän suoritteet					
- suureläinkäynnit	3123	2880	2880	2880	2880
- pieneläinkäynnit	1861	2463	2463	2463	2463
- praktikoiden th-käynnit ja viranomaistehtävät	252	260	260	260	260
- valvontaeläinlääkäri, elsu	123	123	123	123	123
Terveysvalvonta, suunnitelman mukaiset tarkastukset					
- elintarvikelaki	146	169	169	169	169
- alkutuotannon valvonta	40	35	35	35	35
- Tupakka	26	12	12	12	12
- Nikotiini	19	12	12	12	12
- Terveydensuojelulaki	97	127	127	127	127
Henkilöstö	14	14	14	14	14

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
257 Ympäristöterveydenhuolto							
Myyntituotot	0	852 486	837 878	837 878	837 878	837 878	-2 %
Maksutuotot	0	128 700	129 000	129 000	129 000	129 000	0 %
Tuet ja avustukset	0	71 000	78 100	78 100	78 100	78 100	10 %
TOIMINTATUOTOT	0	1 052 186	1 044 978	1 044 978	1 044 978	1 044 978	-1 %
Henkilöstökulut	0	-1 194 983	-1 188 156	-1 219 502	-1 246 954	-1 268 387	-1 %
Palvelujen ostot	0	-95 220	-95 250	-95 250	-95 250	-95 250	0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-23 530	-23 360	-23 360	-23 360	-23 360	-1 %
Muut toimintakulut	0	-176 640	-175 580	-175 580	-175 580	-175 580	-1 %
TOIMINTAKULUT	0	-1 490 373	-1 482 346	-1 513 692	-1 541 144	-1 562 577	-1 %
TOIMINTAKATE	0	-438 187	-437 368	-468 714	-496 166	-517 599	0 %

Vastuutoimielin:	90	JÄTELAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Jätelautakunnan esittelijä	

Sitovuustaso:	84	Jätelautakunta
----------------------	-----------	-----------------------

PALVELUAJATUS

Jokilaaksojen jätelautakunta on jätelain edellyttämä ja kuntalain mukainen yhteinen lautakunta kuntien omistaman, jätehuollon palvelutehtävistä huolehtivan jätehuolto-yhtiö Vestia Oy:n toimialueella.

Jätelautakunta vastaa ja päättää toimialueellaan kunnalle kuuluvista jätehuollon viranomaistehtävistä siten kuin jätelaissa on säädetty.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen sekä myös riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Jätelautakunnan toiminnan keskeisiä tehtäviä vuonna 2024 ovat:

- taloyhtiöitä koskevan pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteen noudattamisen seuranta
- Ylivieskan keskustaajaman alueella alkavan kotitalouksia koskevan biojätteen erilliskeräyksen aloittamisen seuranta
- kompostirekisterin ylläpito ja edelleen kehittäminen
- jätehuollon liittymisvelvoitteen seuranta
- jätemaksutaksan käsittely
- sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmästä päättäminen
- jätehuoltomääräysten päivityksen tarpeen arviointi
- jätehuoltoliittisen ohjelman laatimisen aloittaminen
- jätehuollon palvelutason laatimisen aloittaminen

Lisäksi keskeinen osa jätelautakunnan toimintaa ovat jätetaksaan liittyvät tehtävät, kuten maksuunpano- ja perintäluetteloiden hyväksyminen sekä maksumuistutusten käsitteleminen ja maksujen kohtuullistamispäätökset. Lautakunnan alaisia työntekijöitä työllistävät myös poikkeamisratkaisut jätehuoltomääräyksistä, kiinteistökohtaiseen jätteenkuljetukseen liittymättömät kiinteistöt sekä jätteen kuljetuksen rekisterin ylläpitotehtävät.

Jätelautakunnan toiminnan budjetointi on arvioitu kuuden pidettävän kokouksen mukaan. Lautakunnan vuosittaiseen koulutukseen on varattu määräraha. Liettekuljetuksia koskevan selvitystyön loppuunsaattamiseen on varauduttu.

Jätelautakunnan viranomaispalveluissa työskentelee vuonna 2024 kolme työntekijää.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026	SU 2027
Henkilöstö (htv)	2	3	3	3	3	3

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2024)
84 Jätelautakunta							
Myyntituotot	147 317	227 423	242 772	242 772	242 772	242 772	7 %
TOIMINTATUOTOT	147 317	227 423	242 772	242 772	242 772	242 772	7 %
Henkilöstökulut	-111 968	-169 623	-171 996	-176 346	-180 422	-183 493	1 %
Palvelujen ostot	-24 842	-46 800	-58 500	-58 500	-58 500	-58 500	25 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-465	-1 100	-800	-800	-800	-800	-27 %
Muut toimintakulut	-10 043	-9 900	-11 150	-11 150	-11 150	-11 150	13 %
TOIMINTAKULUT	-147 317	-227 423	-242 446	-246 796	-250 872	-253 943	7 %
TOIMINTAKATE	0	0	326	-4 024	-8 100	-11 171	0 %

6. Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöt

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisön toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisön talousarvion tulee perustua sille asetettujen tavoitteiden täyttämiseen. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Alla on esitetty yhtiöihin kohdistuvat tavoitteet ja tunnusluvut. Tunnusluvuissa on käytetty v.2022 osalta tilinpäätöstietoja ja 2023 ja 2024 osalta ennustetta/talousarviotietoa.

6.1 Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka perustettiin vuonna 1989 Ylivieskan kaupungin vuokra-asuntojen hallinnointia varten. Yhtiö vuokraa ja hallinnoi vuokra-asuntoja Ylivieskan alueella.

Toimintaympäristön muutokset

Vuokra-asuntoja on hyvin tarjolla paikkakunnalla, joka vaikeuttaa käyttöasteen nostoa.

Tavoite	Tavoitetaso
Vuokra-asuntojen käyttöaste vähintään	90 %
Toiminnan omarahoitus-osuus vähintään	100 %
Yhtiö rakennuttaa, omistaa ja ylläpitää kaupungin vuokra-asuntokantaa sekä vuokraa niitä. Toiminnassaan yhtiö noudattaa sosiaalisen asuntotuotannon periaatteita ja pyrkii maltilliseen,	Tavoite toteutuu

kuitenkin pitkän aikavälin kannattavuuden takaavaan hinnoitteluun. Yhtiö kehittää paikkakunnan vuokra-asuntotarjontaa vastaamaan eri asukasryhmien tarpeita.	
Käyttökate-% on vähintään	30 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2022	2023	2024
Liikevaihto, t€	3 130	3 130	3 130
Tilikauden tulos, t€	-1	242	242
Taseen loppusumma, t€	11 203	11 203	13 203

6.2 Ylivieskan Teknologia kylä YTEK Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Teknologia kylä Ytek Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi kahta yritys kiinteistöä Vierimaantiellä.

Toimintaympäristön muutokset

Yhtiö rakennuttaa yritystiloja lunastussopimusperiaatteella.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiö rakennuttaa yritystiloja taloudellisesti kestäväällä tavalla	Tavoite toteutuu
Käyttökate-% on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	30 %

Tunnusluvut	2022	2023	2024
Liikevaihto, t€	672	680	680
Tilikauden tulos, t€	133	200	100
Taseen loppusumma, t€	2 273	2 200	2 130

6.3 Vieskan Teollisuustalo Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Vieskan Teollisuustalo Oy on kaupungin 62,54 %sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1971. Yhtiö omistaa ja hallinnoi teollisuuskiinteistöä osoitteessa Joutsentie 11.

Toimintaympäristön muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia, mutta kaupunki pyrkii pitkällä tähtäimellä luopumaan yhtiön osakeista.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu
Käyttökate-% on vähintään	10 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2022	2023	2024
Liikevaihto, t€	97	98	98
Tilikauden tulos, t€	-7	1	1
Taseen loppusumma, t€	227	227	227

6.4 Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy on kaupungin 100 %sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi Ylivieskan kaupungille vuokrattua keskuskeittiörakennusta.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu
Käyttökate-% on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	20 %

Tunnusluvut	2022	2023	2024
Liikevaihto, t€	174	188	220
Tilikauden tulos, t€	2	0	0
Taseen loppusumma, t€	3 074	2 960	2830

6.5 Asunto Oy Raudassato

Asunto Oy Raudassato on kaupungin 100 %sti omistama kahden rivitalon yhtiö, joka vuokraa asuntoja. Ryhmäperhepäiväkoti Rastas toimii yhtiön tiloissa.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu

Tunnusluvut	2022	2023	2024
Liikevaihto, t€	43	44	45
Tilikauden tulos, t€	0	0	0
Taseen loppusumma, t€	242	242	242

7.Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittävätkö toimintatulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot palvelujen tuottamisesta ja rahoituksesta aiheutuvien menojen kattamiseen. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnilla aina negatiivinen, koska tärkeimmät tulolähteet verotulot ja valtionosuudet ovat tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeen.

Vuosikate ilmoittaa paljonko talousarviovuoden tulo- ja rahoituksesta jää investointien (omarahausosuus) ja lainanlyhennysten kattamiseen. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen, mutta pitämällä aikavälillä keskimäärin nettoinvestointien suuruinen.

Tilikauden tulos ilmoittaa talousarviovuoden tulojen ja menojen erotuksen, kun vuosikatteen jälkeen huomioidaan vielä suunnitelman mukaiset poistot ja satunnaiset menot ja tulot.

Tilikauden yli-/alijäämä ilmoittaa talousarviovuoden yli-/alijäämän pakollisten ja vapaaehtoisten varausten ja muiden tuloksen käsittelyä koskevien erien jälkeen.

Tuloslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot:

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Tuloslaskelmassa sitovia eriä ovat: korkomenot ja muut rahoitusmenot yhteensä. Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoituserien poikkeamisista on raportoitava valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Talousarvion 2024 tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa, että toimintakate on 49,3 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintatulot ovat 25,3 miljoonaa euroa ja toimintamenot 74,7 miljoonaa euroa. Toimintatuloilla katetaan toimintamenoista 34 prosenttia.

Vuosikate on 6,5 miljoonaa euroa positiivinen. Vuosipoistojen määrä on noin 7 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden 2024 tulos ja alijäämä on -0,54 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2025 – 2027 tuloslaskelmat

Suunnitelmavuoden 2025 vuosikate on 4,6 milj. euroa positiivinen. Vuosikatteen määrä pienenee erityisesti korkokulujen kasvun vuoksi, koska edullisia kiinteäkorkoisia lainoja umpeutuu ja ne joudutaan korvaamaan markkinakorkoisella lainalla.

Vuosipoistojen määrä on n. 7,2 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden 2025 alijäämäksi muodostuu -2,55 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuoden 2026 vuosikate on 6,8 milj. euroa positiivinen.

Vuosipoistojen määrä on noin 7,2 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden alijäämäksi muodostuu -0,4 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuoden 2027 vuosikate on 7,8 miljoonaa euroa positiivinen. Vuosipoistojen ja arvonalennusten määrä on noin 9,4 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden alijäämäksi muodostuu noin -1,6 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma (sisäiset ja ulkoiset)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026	TS ed.TA/ 2027	TA muutos%
Myyntituotot	26 692 624	5 638 786	6 080 911	6 042 761	5 962 690	6 049 908	7,8 %
Maksutuotot	1 731 307	1 482 700	1 423 300	1 403 500	1 423 300	1 393 500	-4,0 %
Tuet ja avustukset	1 607 506	1 582 294	1 468 232	1 754 882	1 754 882	1 754 882	-7,2 %
Muut toimintatuotot	19 977 962	16 747 442	16 290 921	16 408 885	16 450 915	16 408 905	-2,7 %
TOIMINTATUOTOT	50 009 399	25 451 222	25 263 364	25 610 028	25 591 787	25 607 195	-0,7 %
Valmistus omaan käyttöön	128 156	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	0,0 %
Henkilöstökulut	-49 442 385	-34 890 350	-35 880 894	-35 465 228	-36 407 164	-36 425 738	2,8 %
Palvelujen ostot	-76 006 131	-14 693 166	-15 115 325	-17 726 481	-18 077 200	-18 026 481	2,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 497 710	-4 959 450	-5 098 945	-5 094 555	-5 096 845	-5 094 555	2,8 %
Avustukset	-5 140 863	-5 160 000	-5 299 900	-5 527 089	-4 599 600	-4 556 054	2,7 %
Muut toimintakulut	-17 215 133	-13 004 084	-13 319 456	-13 436 802	-13 479 977	-13 437 023	2,4 %
TOIMINTAKULUT	-155 302 223	-72 707 050	-74 714 520	-77 250 156	-77 660 786	-77 539 850	2,8 %
TOIMINTAKATE	-105 164 668	-47 105 828	-49 301 156	-51 490 127	-51 918 999	-51 782 655	4,7 %
Verotulot	66 576 790	39 185 700	40 060 000	40 813 000	42 320 000	43 350 000	2,2 %
Valtionosuudet	48 071 040	18 828 000	17 090 000	17 889 000	19 135 000	19 682 000	-9,2 %
Korkotuotot	236 913	25 000	109 000	109 000	109 000	109 000	336,0 %
Muut rahoitustuotot	256 211	226 275	274 775	274 775	274 775	274 775	21,4 %
Korkokulut	-1 199 916	-2 008 000	-1 622 000	-2 800 000	-2 950 000	-3 700 000	-19,2 %
Muut rahoituskulut	-146 976	-151 575	-146 875	-146 875	-146 875	-146 875	-3,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-853 767	-1 908 300	-1 385 100	-2 563 100	-2 713 100	-3 463 100	-27,4 %
VUOSIKATE	8 629 395	8 999 572	6 463 744	4 648 773	6 822 901	7 786 245	-28,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 294 931	-6 146 050	-7 006 981	-7 206 981	-7 206 981	-9 406 981	14,0 %
TILIKAUDEN TULOS	2 334 464	2 853 522	-543 237	-2 558 208	-384 080	-1 620 736	-119,0 %
Varausten ja rahastojen muutos	515 192	0	0	0	0	0	0,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	2 849 656	2 853 522	-543 237	-2 558 208	-384 080	-1 620 736	-119,0 %

Ulkoinen tuloslaskelma

	TP 12 2021	TP 12 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos-% (ed.kausi/seur.ta)
Myyntituotot	31 596 578	22 337 000	5 598 486	6 042 411	7,9 %
Maksutuotot	2 503 644	1 721 873	1 479 750	1 420 350	-4,0 %
Tuet ja avustukset	3 196 985	1 607 506	1 582 294	1 468 232	-7,2 %
Tuet ja avustukset	3 196 985	1 607 506	1 582 294	1 468 232	-7,2 %
Vuokratuotot	3 933 502	3 968 858	5 095 833	4 413 683	-13,4 %
Muut toimintatuotot	1 977 182	3 331 136	821 690	762 310	-7,2 %
Muut toimintatuotot	5 910 684	7 299 994	5 917 523	5 175 993	-12,5 %
TOIMINTATUOTOT	43 207 891	32 966 372	14 578 053	14 106 986	-3,2 %
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0	-100,0 %
Valmistus omaan käyttöön	391 247	128 156	150 000	150 000	0,0 %
Valmistus omaan käyttöön	391 247	128 156	150 000	150 000	0,0 %
Henkilöstökulut	-53 359 451	-49 166 709	-34 890 050	-35 880 894	2,8 %
Palvelujen ostot	-69 939 712	-70 082 395	-14 490 424	-14 927 465	3,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 576 060	-7 497 710	-4 958 450	-5 098 945	2,8 %
Avustukset kotitalouksille	-3 747 792	-3 816 782	-3 922 500	-4 141 900	5,6 %
Avustukset yhteisöille	-1 519 936	-1 324 081	-1 237 500	-1 158 000	-6,4 %
Avustukset liikelaitoksille	0	0	0	0	-100,0 %
Avustukset	-5 267 728	-5 140 863	-5 160 000	-5 299 900	2,7 %
Vuokrat	-6 039 143	-5 735 872	-2 061 407	-2 095 582	1,7 %
Muut toimintakulut	-465 146	-635 648	-273 550	-255 355	-6,7 %
Muut toimintakulut	-6 504 289	-6 371 520	-2 334 957	-2 350 937	0,7 %
TOIMINTAKULUT	-142 647 239	-138 259 196	-61 833 881	-63 558 141	2,8 %
TOIMINTAKATE	-99 048 102	-105 164 668	-47 105 828	-49 301 155	4,7 %
Verotulot	62 788 031	66 576 790	39 185 700	40 060 000	2,2 %
Valtionosuudet	45 952 792	48 071 040	18 828 000	17 090 000	-9,2 %
Korkotuotot	318 273	236 913	25 000	109 000	336,0 %
Muut rahoitustuotot	82 166	111 936	82 000	130 500	59,1 %
Korkokulut	-817 123	-1 199 916	-2 008 000	-1 622 000	-19,2 %
Muut rahoituskulut	-8 369	-2 701	-7 300	-2 600	-64,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-425 054	-853 767	-1 908 300	-1 385 100	-27,4 %
VUOSIKATE	9 267 668	8 629 395	8 999 572	6 463 745	-28,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 499 596	-6 294 931	-6 146 050	-7 006 981	14,0 %
TILIKAUDEN TULOS	3 768 071	2 334 464	2 853 522	-543 236	-119,0 %
Varausten ja rahastojen muutos	385 997	515 192	0	0	-100,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	4 154 068	2 849 656	2 853 522	-543 236	-119,0 %

Verorahoitus

Tuloslaskelman verorahoitus muodostuu verotuloista ja valtionosuuksista yhteensä.

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	ERO ed.TA/ TA-esitys	TA muutos- prosentti
5000 Kunnan tulovero	56 440 555	30 685 700	30 860 000	31 313 000	32 600 000	33 450 000	174 300	1 %
5100 Kiinteistövero	5 226 826	5 200 000	5 700 000	5 700 000	5 900 000	6 000 000	500 000	10 %
5200 Osuus yhteisöveron tuotost	4 909 410	3 300 000	3 500 000	3 800 000	3 820 000	3 900 000	200 000	6 %
Verotulot	66 576 790	39 185 700	40 060 000	40 813 000	42 320 000	43 350 000	874 300	2 %
5501 Peruspalvelujen valtionosuus	29 314 357	9 463 000	7 912 000	9 152 000	10 000 000	10 200 000	-1 551 000	-16 %
5502 Verotuloihin perustuva tasaus	10 575 156	6 533 000	6 527 000	5 911 000	6 200 000	6 400 000	-6 000	0 %
5701 Opetus- ja kultt.t. muut valt	188 829	360 000	183 000	182 000	182 000	182 000	-177 000	-49 %
5890 Verotulomenetyksen korvaus	7 992 698	2 472 000	2 468 000	2 644 000	2 753 000	2 900 000	-4 000	0 %
Valtionosuudet	48 071 040	18 828 000	17 090 000	17 889 000	19 135 000	19 682 000	-1 738 000	-9 %

Verotulot

Verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Valtuusto on vahvistanut vuoden 2024 tuloveroprosentiksi 10,30 % ja kiinteistöveroprosenteiksi seuraavat: yleinen 1,30 %, vakituisten asuinrakennusten 0,70 %, muiden asuinrakennusten 1,15 %, voimalaitosten 3,10 %, rakentamattomien rakennuspaikkojen 3,00 % ja yleishyödyllisten yhteisöjen 0,00 %. Vuodesta 2024 lähtien veroprosentti on vahvistettava kymmenyksen tarkkuudella, josta syystä veroprosenttia oli muutettava vuodesta 2023.

Valtionosuudet

Valtionosuudet muodostuvat peruspalveluiden valtionosuudesta, veromenestysten kompensatioista, verotuloihin perustuvasta tasauksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen muusta valtionosuudesta.

Korkotulot ja muut rahoitustulot

Korkotulot muodostuvat antolainojen koroista sekä sijoitusten, talletusten ja kassavarojen korkotuloista. Ylivieskalla ei ole pitkäaikaisia sijoituksia tai talletuksia.

Muihin rahoitustuloihin kirjataan mm. verotilitysten korot, osingot ja provisiotuotot, viivästyskorot, arvopapereiden myyntivoitot ja muut rahoitustulot.

Korkomenot ja muut rahoitusmenot

Korkomenot muodostuvat lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen korkomenoista. Lainojen korkomenoihin ja korkosuojauksista aiheutuviin menoihin on varattu yhteensä 1,62 miljoonaa euroa vuodelle 2024. Varaus perustuu oletukseen, että maksettava korkotaso on noin 3,50 %:a. Koronvaihtosopimusten ennakoitaan pienentävän kaupungin korkokuluja noin 1,6 miljoonaa euroa vuonna 2024, vuonna 2025 noin 1,1 miljoonaa euroa, 2026 noin 1,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 noin 0,3 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuosien osalta korkotason on ennakoitu laskevan noin 3,10 %:iin.

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. verotilitysten korkomenot, viivästyskorot ja sosiaalikulusten oikaisut.

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmapoistot lasketaan valtuuston vahvistaman poistosuunnitelman mukaisilla poistoajoilla ja -perusteilla. Poistot ovat n. 7,0 milj. euroa vuonna 2024. Poistot ovat vuonna 2025 noin 7,2 miljoonaa euroa, vuonna 2026 noin 7,2 miljoonaa euroa ja 2027 noin 7,2 miljoonaa euroa, jolloin arvonalennuksiin on kirjattu 2,2 miljoonaa euroa korvausinvestointien vuoksi. Investointien valmistumisajankohdat vaikuttavat vuositaisiin poistomääriin, joten poistot perustuvat arvioon.

8. Investointiosa

Investoinnit	Kokonais- kustannus- arvio	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Talonrakentaminen (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)					
Tal.rak.investoinnit muut		-500 000	-200 000	-200 000	-200 000
Vähäkankaan koulu	-5 000 000	-2 400 000			
Liikuntakeskus	-32 990 000	-90 000	-200 000	-7 000 000	-12 000 000
Keilahalli	-40 000	-40 000			
Lukio	-12 000 000				
Kirjasto	-10 000 000				
Kunnallistekniikka (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)					
Liikennealueet, muut		-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
Junnikankankaan yritysalueen kunnallistekniikka	-2 100 000	-1 100 000	-1 000 000		
Kiviojan alikulkusiltoihin liittyvä kaupungin osuus	-2 800 000	-2 500 000	-300 000		
Taanilan liikealue	-1 000 000	-50 000	-600 000	-400 000	
Viemärilaitos		-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Osallistava budjetointi					
Osallistava budjetointi, kohdentuu KH:n päätöksellä			-30 000	-30 000	-30 000
Irtain (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)					
Irtain (kh jakaa eri tulosalueiden irtaimen hankintaan)		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Osakkeet ja osuudet (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)					
Osakkeiden tai osuuksien hankinta		-50 000			
Maa- ja vesialueet (sitovuustaso: netto), (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: kaupunginjohtaja, tekninen johtaja)					
Maan hankintamenot		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Maan luovutustulot		800 000	800 000	800 000	800 000
YHTEENSÄ, netto	-65 930 000	-7 330 000	-2 930 000	-8 230 000	-12 830 000

Investoinnit	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Tulot	800 000	800 000	800 000	800 000
Menot	-8 130 000	-3 730 000	-9 030 000	-13 630 000
Nettoinvestoinnit	-7 330 000	-2 930 000	-8 230 000	-12 830 000

Poistot suunnitelman mukaan, euroa/vuosi -kohtaan on merkitty voimassa olevan poistosuunnitelman mukaisen vuosipoiston määrän (tasapoistot) tai poistosuunnitelman mukaisen ensimmäisen vuoden vuosipoisto (menojäännöspoistot).

10 vuotinen investointisuunnitelma

Nettoinvestoinnit ovat yhteensä 56,22 miljoonaa euroa.

Investoinnit	Kokonais- kustannus- arvio	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031	TS 2032	TS 2033
Talontalokantaminen (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhoittaja: tekninen johtaja)											
Tal.rak.investoinnit muut		-500 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Väestökannan koulu		-5 000 000	-2 400 000								
Liikuntakeskus		-32 990 000	-90 000	-200 000	-7 000 000	-12 000 000	-13 700 000				
Keilahalli		-40 000									
Lukko		-12 000 000									-6 000 000
Kirjasto		-10 000 000									-200 000
Kunnallistekniikka (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhoittaja: tekninen johtaja)											
Liikennealueet, muut		-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
Junnikankankaan yritysalueen kunnallistekniikka		-2 100 000	-1 100 000	-1 000 000							
Kiviojan alkukäyttöön liittyvä kaupungin osuus		-2 800 000	-2 500 000	-300 000	-400 000						
Taanilan liikealue		-1 000 000	-50 000	-600 000							
Viemärilaitos		-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Osallistava budjetointi											
Osallistava budjetointi, kohdentuu KH:n päätöksellä			-30 000	-30 000	-30 000						
Irtain (vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhoittaja: talousjohtaja)											
Irtain (k:h jakaa eri tuosoluuden irtaimen hankintaan)		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Osakkeet ja osuudet (vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhoittaja: talousjohtaja)											
Osakkeiden tai osuuksien hankinta			-50 000								
Maa- ja vesialueet (sitovuustaso: netto) (vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhoittaja: kaupunginjohtaja, tekninen johtaja)											
Maan hankintamenot		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Maan luovutustuotot		800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
YHTEENSÄ, netto	-65 930 000	-7 330 000	-2 930 000	-8 230 000	-12 830 000	-14 500 000	-800 000	-800 000	-800 000	-1 000 000	-7 000 000

9.RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien kassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan muutokset osoittavat, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämäinen nettokassavirta on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Tuloslaskelmasta rahoituslaskelmaan tuodaan vuosikate sekä satunnaiset tulot ja menot. Investointiosasta rahoituslaskelmaan tuodaan investointimenot yhteensä ja investointien rahoitustulot (mm. valtionosuudet) sekä käyttöömaisuuden myyntitulot.

Tuloslaskelmasta ja investointiosasta siirtyvien meno- ja tuloerien lisäksi rahoituslaskelmassa arvioidaan antolainojen ja ottolainojen muutokset.

Rahoituslaskelman pitkäaikaisten lainojen lisäys -kohtaan arvioidaan, kuinka paljon talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina tarvitaan pitkäaikaista lainaa kattamaan rahoitustarvetta. Vastaavasti lyhytaikaisten lainojen muutokset -kohtaan arvioidaan lyhytaikaisen rahoituksen lisäysten ja vähennysten muutos.

Rahoituslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut:

Rahoituslaskelmassa esitetään valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Rahoituslaskelmassa sitovia erä ovat: antolainasaamisten lisäykset ja lainakannan muutos (pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen lisäys/pitkäaikaisten ja lyhytaikaistenlainojen vähennys).

Kaupungin ottamien korollisten velkakirja- ja kuntatodistuslainojen määrä on vuoden 2024 lopussa noin 116,8 milj. euroa ja suunnitelmakauden lopussa vuonna 2027 noin 122,2 milj. euroa.

Koron nousuun liittyviltä riskeiltä on suojauduttu ja suojaudutaan pitkäaikaisilla koronvaihtosopimuksilla. Vaihtuvakorkoisen lainakannan suojausaste pidetään keskimäärin 40-95 prosentissa. Suojausaste voi jonakin vuonna alittaa ja jonakin vuonna ylittää tavoitteen mukaisen suojausasteen.

Talousarvion 2024 rahoituslaskelma

Vuoden 2024 talousarvion rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta negatiivinen noin 1,2 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ovat noin 15,0 milj. euroa ja lainojen lisäykset 16,0 milj. euroa. Lainakannan lisäys vuonna 2024 on noin 1,1 milj. euroa.

Talousarvion 2024 vaikutus maksuvalmiuteen on 0 euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2025 – 2027 rahoituslaskelmat

Vuoden 2025 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen 1,4 milj. euroa.

Lainojen lyhennykset ovat arviolta 20,0 milj. euroa ja lainojen lisäykset 18,5 milj.euroa. Lainakannan vähenys on noin 1,5 milj. euroa.

Vuoden 2026 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta negatiivinen noin 1,7 milj.euroa.

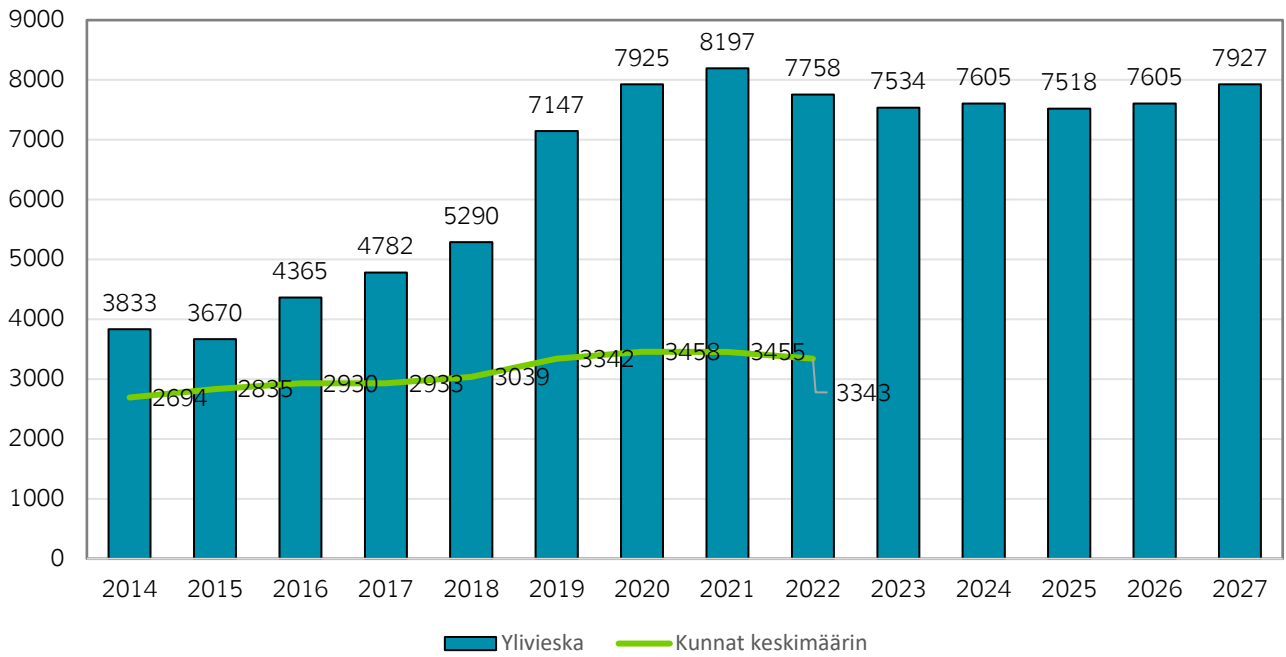
Lainojen lyhennykset ovat arviolta 21,6 milj. euroa ja lainojen lisäys noin 22,8 milj.euroa.

Vuoden 2027 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta negatiivinen 5,4 milj.euroa.

Lainojen lyhennykset ovat arviolta noin 5 milj. euroa ja lainojen lisäys 10,2 milj.euroa.

RAHOITUSLASKELMA	TILINPÄÄTÖS 2022	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate (+ / -)	8 629 395	8 999 572	6 463 744	4 648 773	6 822 901	7 786 245
Satunnaiset erät (+/-)		0	0			0
Tulorahoituksen korjauserät (+ / -)	-887 508	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot (-)	-5 862 036	-6 600 000	-8 130 000	-3 730 000	-9 030 000	-13 630 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	-32 943	0	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot (+)	1 876 232	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	3 723 140	2 899 572	-1 166 256	1 418 773	-1 707 099	-5 343 755
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Lisäykset (-)	0	0	0	0	0	0
Vähennykset (+)	104 352	74 350	74 350	74 350	74 350	74 350
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	0	1 800 000	16 000 000	18 500 000	22 800 000	10 200 000
Pitkäaik. lainojen vähennys (-)	-6 733 332	-4 866 670	-15 000 000	-20 000 000	-21 600 000	-5 000 000
Lyhytaikaisten lainojen lis + / väh -	-500 000	92 748	91 906	6 877	432 749	69 405
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 214 425	0	0	0		
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-1 191 416	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos	-7 233 332	-2 973 922	1 091 906	-1 493 123	1 632 749	5 269 405
Lainat yhteensä 31.12.	118 700 000	115 726 078	116 817 984	115 324 861	116 957 610	122 227 015

Lainakanta €/asukas

Kaupungin lainakannan määrä on korkea verrattuna kuntien keskimääräiseen ja lähtee uudelleen kasvuun 2026.

